

LIETUVOS TEISMAI VEIKLOS REZULTATAI

2021 m.

Turinys

Ižangos žodis	4
---------------	---

01 Teisėjų korpusas	5
----------------------------	----------

02 Bylų nagrinėjimo teismuose tendencijos	9
--	----------

2.1. Gautos ir išnagrinėtos bylos	10
2.2. Bylų nagrinėjimo greitis	34
2.3. Teismų darbo krūvis	40
2.4. Bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau nei metus	46
2.5. Baudžiamosios bylos, nutrauktos suėjus senaties terminui	52
2.6. Europos Žmogaus Teisių Teismo priimti sprendimai bylose prieš Lietuvą	53
2.7. Elektroninės bylos	56

03 Teisminė mediacija	59
------------------------------	-----------

04 Teismų savivalda ir komisijos	64
---	-----------

4.1. Teisėjų taryba	65
4.2. Teisėjų garbės teismas	68
4.3. Teisėjų etikos ir drausmės komisija	70
4.4. Pretendentų į teisėjus egzamino komisija	71
4.5. Pretendentų į teisėjus atrankos komisija	73
4.6. Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija	76
4.7. Teismų sistemos apdovanojimų komisija	78

05 Rūpinimasis bylininkų ir teismų lankytojų savijauta teisme	80
--	-----------

5.1. Teismo psichologai	81
5.2. Teismo savanoriai	86

06	Teismų informacinių technologijų plėtra	88
	6.1. Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalas e.teismas.lt	89
	6.2. Nuotoliniai teismo posėdžiai	90
07	Mokymai ir tarptautinis bendradarbiavimas	91
08	Visuomenės informavimas	97
09	Aptarnavimo teismuose kokybė	101
10	Projektai	106
11	Asmens duomenų apsauga	111
12	Teismų finansavimas	114
	Priedai	117

Įžangos žodis

2021-aisiais antrus metus iš eilės gyvenome kitaip. Kitaip dirbome, turėjome keisti savo kasdienes įpročius tiek darbe, tiek ir už jo ribų. Nuotolinis darbas jau nekėlė iššūkių: nuotoliniai posėdžiai ir darbiniai susitikimai tapo neatskirama teismų darbo dalimi – jų per praėjusius metus įvairiomis nuotolinio darbo organizavimo priemonėmis surengta beveik 40 000 (daugiau apie informacines technologijas teismuose – 6 ir 10 skyriuose).

Vis dėlto padėtis Lietuvos ir Baltarusijos pasienyje pametė naują iššūkį – daugiau kaip 4000 nelegaliai sieną kirtusių asmenų, kurių likimai tapo tūkstančiais socialinių klausimų visai Lietuvos valstybei ir tūkstančiais bylų Lietuvos teismuose. Tad nors ir galėjome džiaugtis sumažėjusiu bendru bylų skaičiumi (jų 2021-aisiais jau buvo mažiau nei 200 000, žr. 2.1 poskyrį), kai kuriems apylinkių ir administraciniams teismams teko susidurti su gerokai dėl migrantų antplūdžio išaugusiais darbo krūviais, apie juos kviečiame skaityti 40 puslapyje.

Per metus Teisėjų tarybos iniciatyva įvyko net keli renginiai, kuriuose kėlėme teisėjų, teismų darbuotojų darbo krūvio ir apmokėjimo už jį disproporcijos, teismų nepriklausomumo ir asmens duomenų apsaugos problemas, Teisėjų tarybos nariai posėdžiavo 23 kartus, buvo priimta net 170 nutarimų pandemijos, neteisėtos migracijos, antikorupcijos ir kitais teismų veikloje svarbiais klausimais (žr. 4.1 poskyrį ir visą 4 skyrių, atspindintį teismų savivaldos institucijų veiklą ir rezultatus).

Apmaudu, kad stringantis biurokratinis mechanizmas privertė kai kuriuos teismus dirbti ne visu pajėgumu, kad žmogiškųjų išteklių trūkumą teko kompensuoti padidintu kai kurių teisėjų darbo krūviu: metų pabaigoje buvo matyti, kad bylas nagrinėjo 10 procentų mažiau teisėjų, nei buvo numatyta, t. y. 2021-ųjų pabaigoje iš 786 teisėjų etatų tik 721 buvo užimtas, teisėjų korpusą papildė tik 12 kolegų (2020 m. – 26, 2019 m. – 32), o paliko net 8 (2020 ir 2019 m. – po 7, žr. 1 skyrių).

Ar tai sutrukdė kokybiškai vykdyti teisingumą? Tikrai ne: iš visų Lietuvos teismuose priimtų sprendimų tik 2,1 proc. buvo pakeisti arba panaikinti, o Europos Žmogaus Teisių Teismas priėmė tik 10 sprendimų bylose prieš Lietuvą (anksčiau jų būdavo net pora dešimčių daugiau, žr. 2.1 ir 2.6 poskyrius).

Net ir karantino sąlygomis gebėjome rūpintis į teismus besikreipiančiais asmenimis: 17-os teismų psichologų komanda padėjo teisėjams apklausti ir dirbo beveik su 1500 žmonių, o penkmetį mininti teismų savanorių tarnyba pagalbą teikė jau net 13-oje teismų (žr. 5 skyrių). Mąstėme šiuolaikiškai ir kryptingai judėjome humaniško teisingumo link: remiantis „World Prison Brief“ duomenimis, pagal įkalintų asmenų skaičių Lietuva jau užėmė 9 vietą Europoje, o ne 5 kaip 2020-aisiais.

Atskaitos puslapiuose taip pat rasite informacijos apie teismų sistemos žmonių profesinį tobulėjimą (žr. 7 skyrių), apie tai, kaip ir kiek buvo matomi teismų darbai viešojoje erdvėje (žr. 8 skyrių), kokia buvo teismų teikiamų paslaugų kokybė (žr. 9 skyrių), kiek dėmesio skirta asmens duomenų apsaugai (žr. 11 skyrių), kaip buvo finansuojama teismų veikla (žr. 12 skyrių) ir administruojami teismų veiklos gerinimo projektai (žr. 10 skyrių).

Tikiuosi, skaičiai ir detalios aprašyti darbai atsakys į skaitytojams kylančius klausimus apie teismų veiklą. Tikiuosi, kad ši tradicinė apžvalga prisidės prie teismo kaip skaidrios, atviros ir modernios institucijos kūrimo.

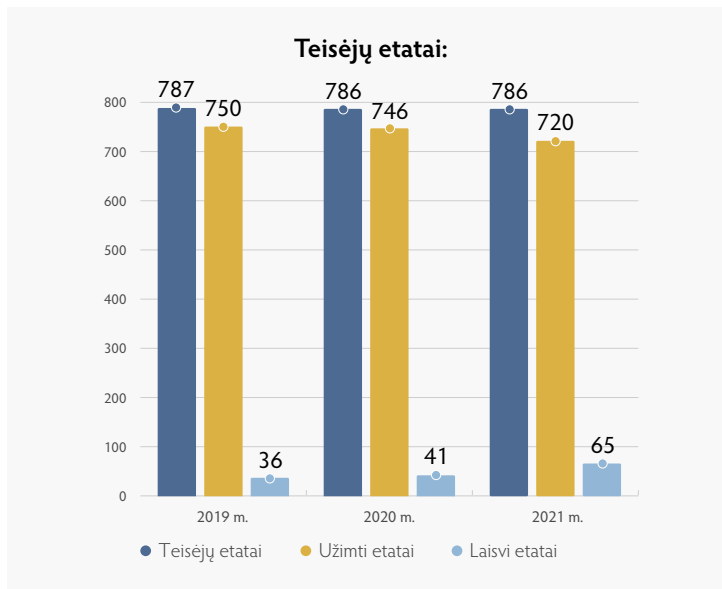
Teisėjų tarybos pirmininkė
Sigita Rudėnaitė

Teisėjų korpusas

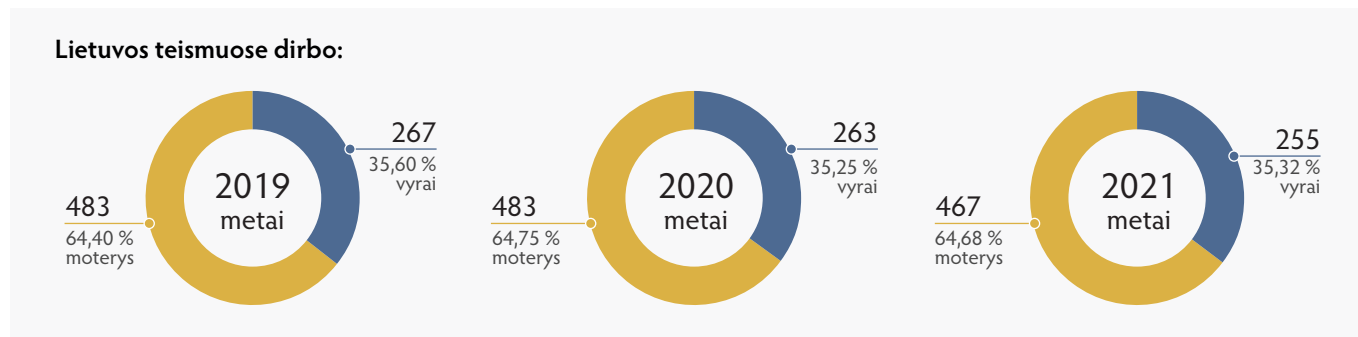
01

2021 m. teismuose dirbo 721 teisėjas (iš jų vienas teisėjas, paskirtas dvejimms metams) (2020 m. – 746, 2019 m. – 750), o etatų buvo net 786 ir iš jų tik 720* užimtų. Matoma tendencija, kad didėja neužimtų etatų skaičius teismuose:

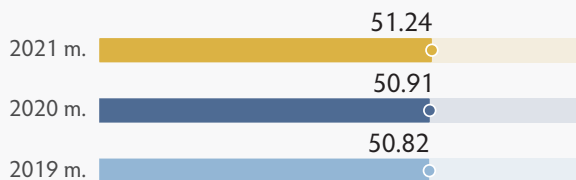
Didžiausiam Lietuvoje Vilniaus miesto apylinkės teisme dirbo 101 teisėjas, mažiausiai teisėjų dirbo Plungės (14), Tauragės (15) ir Telšių (15) apylinkių teismuose. Po 2 teisėjus – Alytaus apylinkės teismo Lazdijų rūmuose, Panevėžio apylinkės teismo Kupiškio rūmuose, Šiaulių apylinkės teismo Pakruojo rūmuose, Tauragės apylinkės teismo Šilalės rūmuose, Telšių apylinkės teismo Akmenės rūmuose ir Plungės apylinkės teismo Skuodo rūmuose.

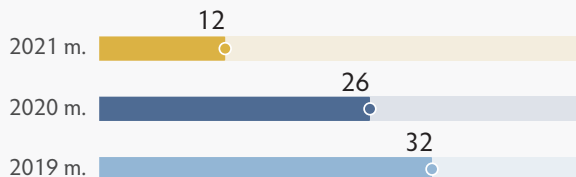
* Nes vienas iš 721 teisėjo yra paskirtas dvejimms metams.

Teisėjų amžiaus vidurkis išlieka panašus:

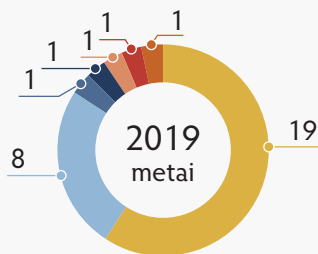

Naujai paskirti teisėjai:

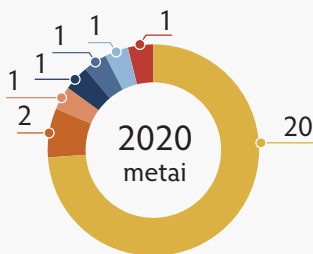

Atkreiptinas dėmesys, kad 2021 m. pabaigoje buvo mažiausias dirbančių teisėjų skaičius, lyginant su ankstesniais metais, be to, praeitais metais teisėjų korpusą papildė mažiau teisėjų nei per pastaruosius dvejus metus – buvo paskirta tik 12 naujų teisėjų.

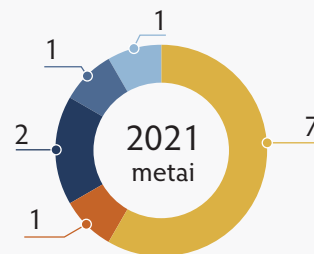
Teisėjais skirti asmenys:

- teisėjų padėjėjų
- teisės krypties socialinių mokslų daktarai
- ministerijos skyriaus patarėjas
- vyresnysis darbo inspektorius
- advokatas
- advokato padėjėjas
- savivaldybės administracijos skyriaus vyresnysis patarėjas

- teisėjų padėjėjų
- teisėjų padėjėjų
- teisėjų padėjėjų
- teisėjų padėjėjų
- teisėjų padėjėjų
- teisėjų padėjėjų
- teisėjų padėjėjų
- teisėjų padėjėjų

- teisėjų padėjėjų
- buvęs generalinis prokuroras, teisėjas
- teismuose patarėjais dirbę teisininkai
- kitoje Lietuvos Respublikos institucijoje vadovaujamas pareigas ėjęs asmuo
- teisės krypties socialinių mokslų daktaras

Į vadovaujamas pareigas paskirti teisėjai

2021 m. 4 teisėjai paskirti teismų pirmininkais:

- Virginija Breskienė – Panevėžio apylinkės teismo pirmininke,
- Nerijus Meilutis – Lietuvos apeliacinio teismo pirmininku,
- Viktorija Šelmienė – Vilniaus miesto apylinkės teismo pirmininke,
- Marius Bartninkas – Kauno apygardos teismo pirmininku.

1 teisėjas paskirtas teismo skyriaus pirmininku:

- Daiva Jazbutienė – Klaipėdos apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininke.

Atleidimai iš teisėjo pareigų

2021 metais iš teisėjo pareigų atleisti 38 teisėjai – žymiai daugiau nei 2020 m. (2020 m. – 28, 2019 m. – 37):

- 24 teisėjai buvo atleisti pasibaigus įgaliojimų laikui ar sulaukus įstatyme nustatyto pensinio amžiaus (2020 m. – 19, 2019 m. – 22),
- 8 – savo noru (2020 m. – 7, 2019 m. – 7),
- 3 – už teisėjo vardą žeminantį poelgį (2020 m. – 2, 2019 m. – 5),
- 1 – išrinkus į kitas pareigas (2020 m. – 0, 2019 m. – 1),
- 1 – įsiteisėjus apkaltinamajam teismo nuosprendžiui (2020 ir 2019 m – 0),
- 1 – dėl sveikatos būklės (2020 m. – 0, 2019 m. – 2).

Bylų nagrinėjimo teismuose tendencijos

- 2.1. Gautos ir išnagrinėtos bylos
- 2.2. Bylų nagrinėjimo greitis
- 2.3. Teismų darbo krūvis
- 2.4. Bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau nei metus
- 2.5. Baudžiamosios bylos, nutrauktos suėjus senaties terminui
- 2.6. Europos Žmogaus Teisių Teismo priimti sprendimai bylose prieš Lietuvą
- 2.7. Elektroninės bylos

02

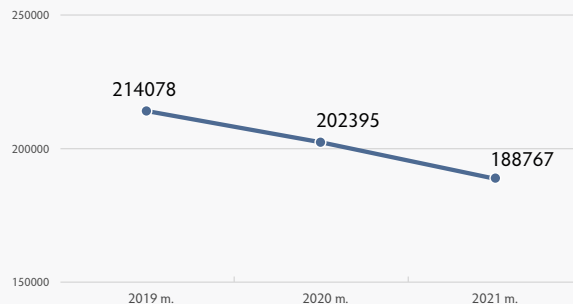
2.1. Gautos ir išnagrinėtos bylos

2021 m. Lietuvos apylinkių, apygardų (I instancija) ir apygardų administraciniuose teismuose buvo gautos 188 767, o išnagrinėtos 190 888 bylos. Didžiausią įtaką teismuose gautų ir išnagrinėtų bylų skaičiui darė administracinių nusižengimų bylų pokytis – lyginant su 2020 metais, gautų bylų sumažėjo net 38 %, išnagrinėtų – 31 %. Šį pokytį lėmė 2021 m. liepos 1 d. įsigalioję Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimai (ANK), kuriais administracinių nusižengimų bylos perduotos nagrinėti (išskyrus ANK 614 straipsnio 1 dalies 3 punkte nurodytas bylas) iš apylinkių teismų ne teismo tvarka ANK 589 straipsnyje nurodytoms institucijoms.

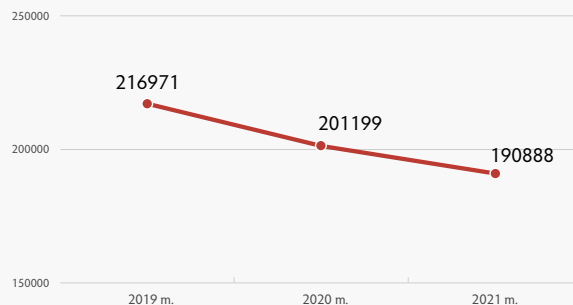
2021 m. Lietuvos apylinkių, apygardų (I instancija) ir apygardų administraciniuose teismuose gautų bylų skaičius, lyginant su 2020 m., sumažėjo 7 %, išnagrinėtų sumažėjo 5 %, lyginant su 2019 m., gautų bylų skaičius sumažėjo 12 %, išnagrinėtų sumažėjo 12 %.

2021 m. pastebimos nežymios bylų likučio sumažėjimo, lyginant su 2020 m., tendencijos. Metų pabaigoje apylinkių, apygardų (I instancija) ir apygardų administraciniuose teismuose neišnagrinėtų bylų likutį sudarė 28 166 bylos. 2021 m. bylų likutis buvo 8 % mažesnis nei 2020 m. ir 6 % mažesnis nei 2019 m.

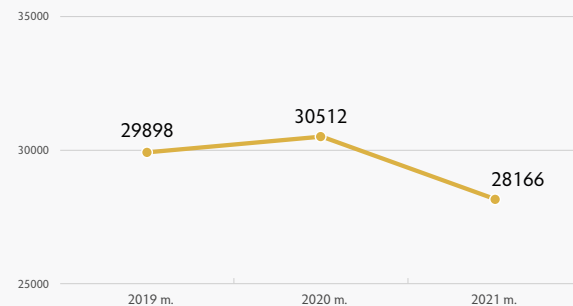
Gautos bylos:

Išnagrinėtos bylos:

Neišnagrinėtų bylų likutis:

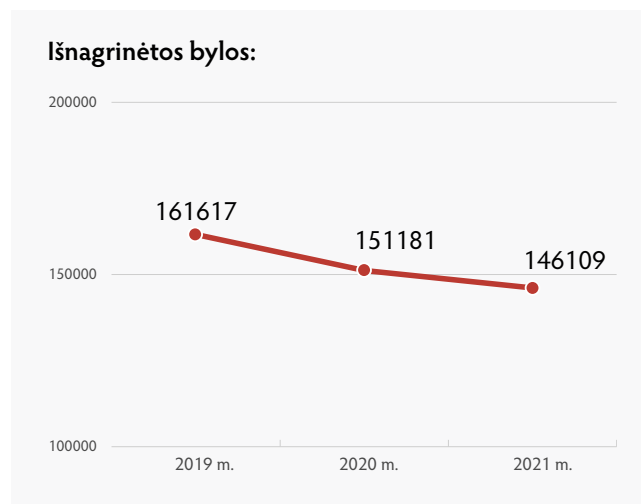
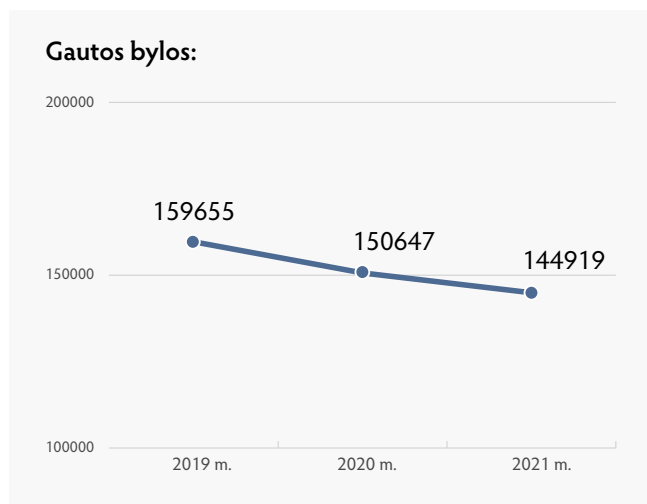

Civilinės bylos

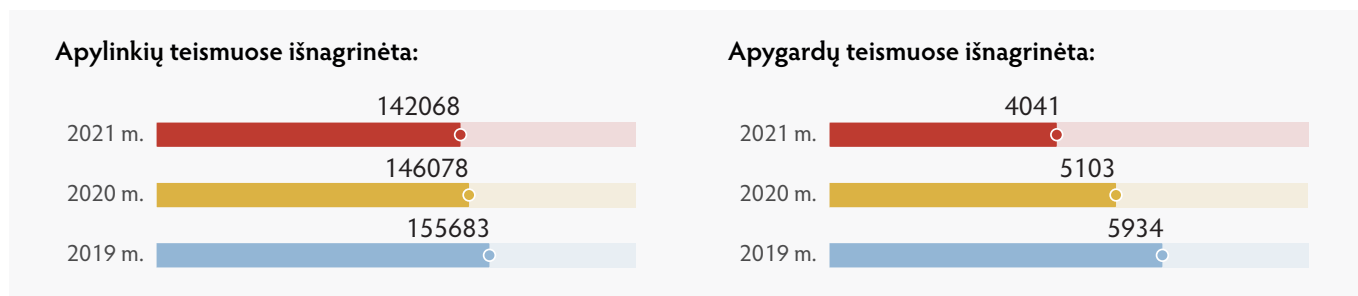
2021 m., palyginus su 2020 m., išnagrinėtų civilinių bylų skaičius apylinkių ir apygardų teismuose (I instancija) sumažėjo 3,35 % ir buvo 9,60 % mažesnis nei 2019 m.

Civilinių bylų, kurių nagrinėjimas truko ilgiau nei 6 mėnesius, 2021 m. buvo 9748 (2020 m. – 10 070, 2019 m. – 11 508).

Apylinkių ir apygardų teismuose (I instancija):

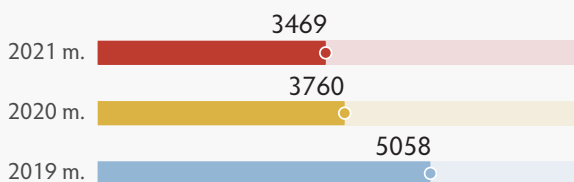

Iš jų:

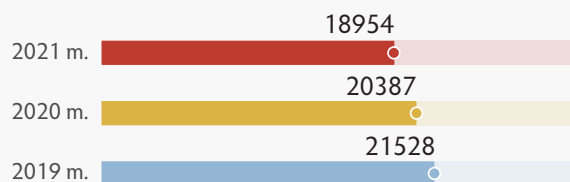

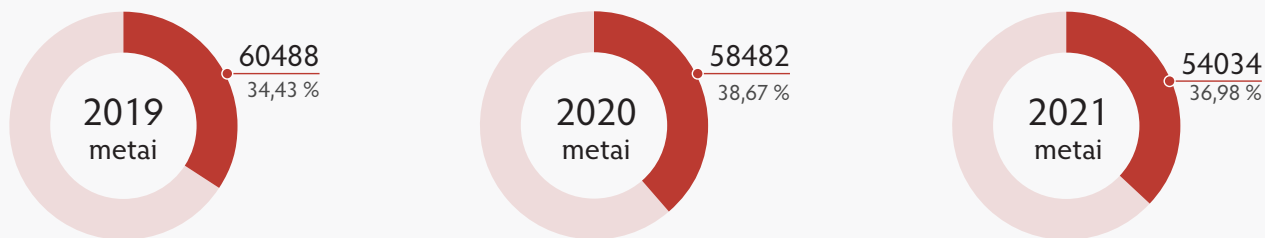
Apylinkių ir apygardų teismuose nutraukta civilinių bylų teismams patvirtinus taikos sutartį:

Apylinkių ir apygardų teismuose neišnagrinėtų civilinių bylų likutį sudarė:

Dėl teismo įsakymo išdavimo išnagrinėtos civilinės bylos (bylų skaičius ir procentinė dalis nuo visų išnagrinėtų civilinių bylų*):

*2021 m. bylų dėl teismo įsakymo išdavimo sumažėjo, todėl ir toliau pastebimos bendro išnagrinėtų civilinių bylų skaičiaus mažėjimo tendencijos. Šių bylų dėl teismo įsakymo išdavimo sumažėjimą galėjo lemti ir bendras skolininkų fizinių asmenų mažėjimas 2019–2021 m. Remiantis kredito biuro „Creditinfo“ pateiktais duomenimis, 2022 m. sausio 1 d. skolininkų fizinių asmenų buvo 153 829, 2021 m. sausio 1 d. – 161 809, 2020 m. sausio 1 d. – 163 929; juridinių asmenų 2022 m. sausio 1 d. – 37 301, 2021 m. – 40 354, 2020 m. – 40 867.

2021 m. apygardų teismuose pastebimai sumažėjo I instancija išnagrinėtų civilinių bylų dėl juridinių asmenų bankroto – 1 212 bylų (2020 m. – 1 624, 2019 m. – 2 787). Palyginus su 2019 m., tokių bylų sumažėjo daugiau nei per pusę.

Manytina, kad tokį šios kategorijos bylų sumažėjimą galėjo lemti Teisėjų tarybos iniciatyva priimtas ir 2020 m. balandžio 25 d. įsigaliojęs 2020 m. balandžio 21 d. Lietuvos Respublikos naujojo koronaviruso (COVID-19) sukeltų pasekmių poveikio Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo taikymui įstatymas Nr. XIII-2861, kuriuo buvo laikinai (iki 2020 m. gruodžio 31 d.) sustabdytas nemokumo proceso inicijavimas. Pastebėtina, kad iš 1212 civilinių bylų dėl juridinių asmenų bankroto, kurios išnagrinėtos 2021 m., didžioji dalis – 860 bylų – buvo gautos iki 2020 m. balandžio 25 d.

2021 m. pirmosios instancijos teismų dažniausiai nagrinėtos civilinės bylos dėl:

- **prievolių** (dėl paskolų grąžinimo, pirkimo–pardavimo įsipareigojimų ir kt.) – 45 831 byla (2020 m. – 48 187, 2019 m. – 52 728);
- **šeimų teisinių santykių** (dėl santuokos nutraukimo, išlaikymo vaikams priteisimo ir kt.) – 15 470 bylų (2020 m. – 15 709, 2019 m. – 18 066), iš jų dėl santuokos nutraukimo išnagrinėtos 8 958 bylos (2020 m. – 8 987, 2019 m. – 9 910), dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu išnagrinėtos 7 536 bylos (2020 m. – 7 488, 2019 m. – 7 729), bylų dėl įvaikinimo išnagrinėta 105 (2020 m. – 112, 2019 m. – 151);
- **daiktinių teisinių santykių** (dėl nuosavybės teisės gynimo, hipotekos ir kt.) – 2 743 bylos (2020 m. – 3 061, 2019 m. – 2 914);
- **juridinių asmenų** (dėl bankroto, valdančių organų sprendimų teisėtumo ir kt.) – 2 379 bylos (2020 m. – 2 767, 2019 m. – 3 635);
- **bylos su tarptautiniu elementu** (bylos, kuriose taikytos tarptautinio civilinio proceso teisės normos ir kt.) – 1 288 bylos (2020 m. – 1 389, 2019 m. – 1 544);
- **darbo teisinių santykių** (dėl darbo užmokesčio, darbo sutarties pasibaigimo bei nutraukimo ir kt.) – 664 bylos (2020 m. – 812, 2019 m. – 749).

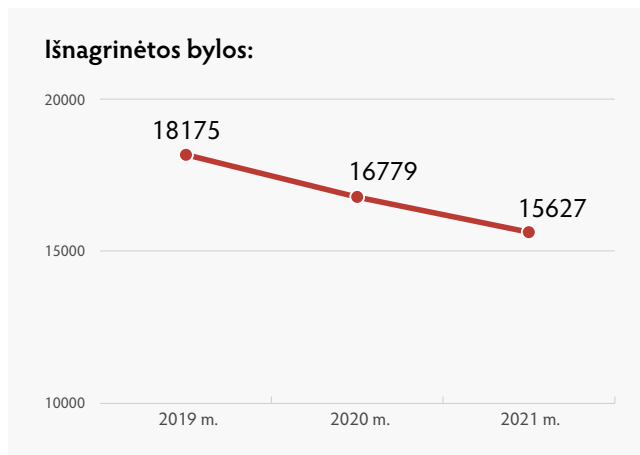
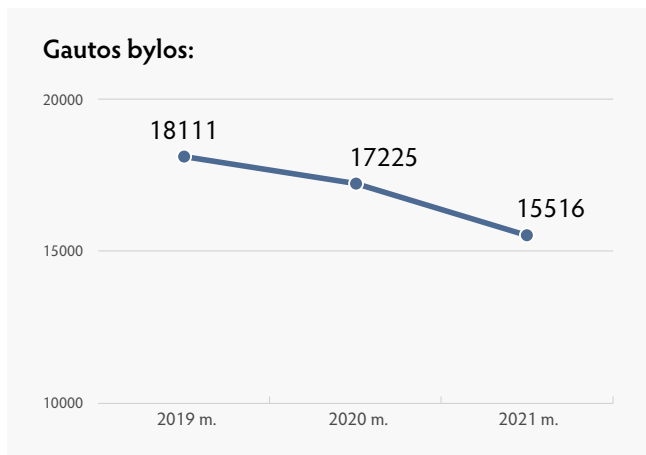
2021 m., lyginant su 2020 m., gana ryškios bylų dėl prievolių, daiktinių teisių gynimo, darbo teisinių santykių sumažėjimo tendencijos. Iš nurodytų bylų kategorijų tik bylų dėl santuokos nutraukimo abiejų sutuoktinių bendru sutikimu šiek tiek padaugėjo.

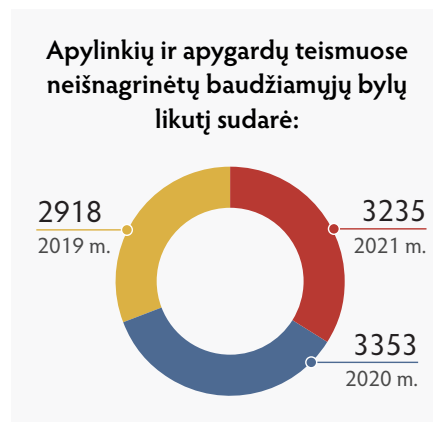
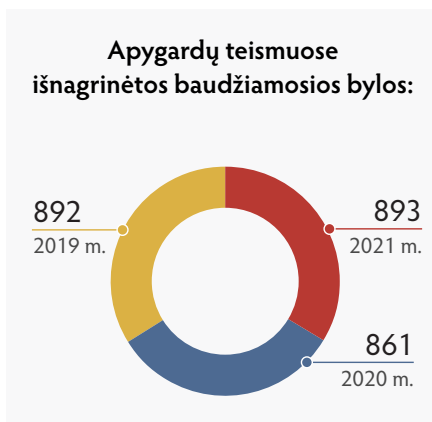
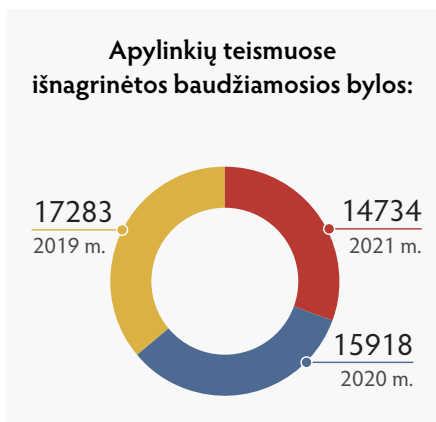
Baudžiamosios bylos

Apylinkių ir apygardų teismuose (I instancija) 2021 m., palyginti su 2020 m., išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičius sumažėjo 7 %, palyginti su 2019 m., – 14 %. Tai galėjo lemti sumažėjęs nusikalstamumo Lietuvos Respublikoje lygis. Informatikos ir ryšių departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos duomenimis, 2021 m., lyginant su 2020 m., užregistruota 8 % mažiau nusikalstamų veikų.

Baudžiamųjų bylų, kurių nagrinėjimas truko ilgiau nei 6 mėnesius, 2021 m. buvo 1 981 byla (2020 m. – 1 765, 2019 m. – 1 499). Padidėjusį tokių bylų skaičių, lyginant su 2020 metais, galima galėjo lemti karantino laikotarpiais atidėti teismo posėdžiai.

Iš jų:

2021 m. pirmosios instancijos teismų dažniausiai nagrinėtos baudžiamosios bylos dėl:

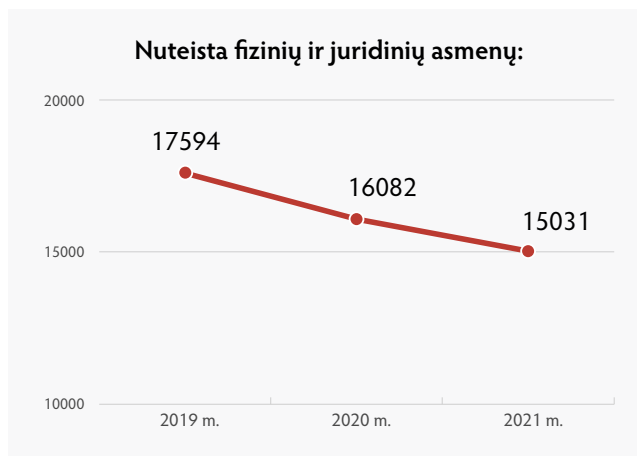
- **nusikaltimų žmogaus sveikatai** – 4 334 bylos (2020 m. – 4 999, 2019 m. – 5 507); iš jų dėl sunkaus savo artimojo giminaičio ar šeimos nario sveikatos sutrikdymo – 19 bylų (2020 m. – 35, 2019 m. – 32), fizinio skausmo sukėlimo ar nežymaus sveikatos sutrikdymo savo artimajam giminaičiui ar šeimos nariui – 2 335 bylos (2020 m. – 2 775, 2019 m. – 3 076);
- **nusikaltimai ir baudžiamieji nusižengimai transporto eismo saugumui** – 4 113 bylų (2020 m. – 4 486, 2019 m. – 4 494), iš jų dėl kelių transporto priemonės vairavimo arba praktinio vairavimo mokymo apsvaigus nuo alkoholio, kai kraujyje buvo daugiau negu 1,5 promilės alkoholio, – 3859 bylos (2020 m. – 4 063, 2019 m. – 3 927), o iš jų 3 768 bylos (2020 m. – 3 912) dėl vairavimo transporto priemonės arba praktinio vairavimo mokymo būnant neblaiviam, kai nustatytas 1,51 ir daugiau promilių neblaivumas, arba neblaivumo patikrinimo vengimo, kai asmeniui buvo nustatyti neblaivumo požymiai, arba alkoholio vartojimo po eismo įvykio iki jo aplinkybių nustatymo ir asmeniui nustatytas 1,51 ir daugiau promilių neblaivumas*; kai buvo nesunkiai sutrikdyta kito žmogaus sveikata arba nukentėjusiam asmeniui padaryta didelė turtinė žala – 65 bylos (2020 m. – 82, 2019 m. – 70); kai buvo sunkiai sutrikdyta kito žmogaus sveikata – 10 bylų (2020 m. – 13, 2019 m. – 20); kai žuvo žmogus – 16 bylų (2020 m. – 11, 2019 m. – 22);
- **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų nuosavybei, turtinėms teisėms ir turtiniams interesams** (vagystės ir kt.) – 2 841 byla (2020 m. – 3 177, 2019 m. – 3 530);
- **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų, susijusių su disponavimu narkotinėmis ar psichotropinėmis, nuodingomis ar stipriai veikiančiomis medžiagomis**, – 1 624 bylos (2020 m. – 1 436, 2019 m. – 1 627);
- **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų viešajai tvarkai** (visuomenės rimties ir tvarkos pažeidimai necenzūriniais žodžiais ar nepadoriu elgesiu ir kt.) – 713 bylų (2020 m. – 886, 2019 m. – 1 067);
- **nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų teisingumui** – 608 bylos (2020 m. – 585, 2019 m. – 586).
- 2021 m. apylinkių ir apygardų teismuose (I instancija) išnagrinėta 141 **byla dėl nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų valstybės tarnybai ir viešiesiems interesams** (2020 m. – 195, 2019 m. – 257), iš jų dėl kyšininkavimo – 15 bylų (2020 m. – 25, 2019 m. – 16); dėl prekybos poveikiu – 5 bylos (2020 m. – 9, 2019 m. – 9), dėl papirkimo išnagrinėta daugiausia bylų – 97 (2020 m. – 143, 2019 m. – 194). Už šias nusikalstamas veikas buvo nuteisti 108 asmenys (2020 m. – 184, 2019 m. – 228), iš kurių 7 asmenys nuteisti laisvės atėmimo bausme, 83 asmenims skirtos baudos, 12 – areštas, 6 – laisvės apribojimas.
- 2021 m. išnagrinėta 15 **bylų dėl žiauraus elgesio su gyvūnais** (2020 m. – 25, 2019 m. – 29). Už šias nusikalstamas veikas nuteista 16 asmenų (2020 m. – 27, 2019 m. – 27).

* Bylos pagal Baudžiamojo kodekso 281¹ straipsnį („Transporto priemonių vairavimas, kai vairuoja neblaivus asmuo“), įsigaliojusį 2019 m. balandžio 1 d.

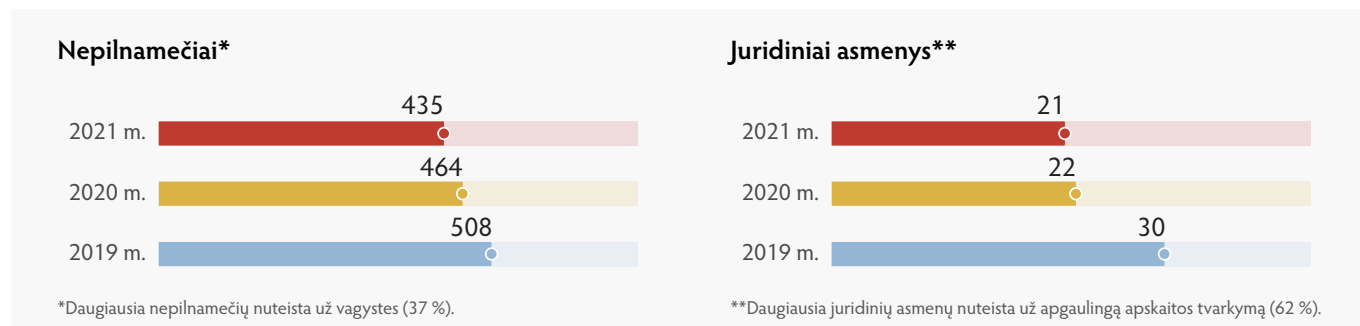

2021 m. sumažėjo gautų baudžiamųjų bylų skaičius apylinkių ir apygardų teismuose. Tai galėjo lemti nusikalstamumo Lietuvos Respublikoje sumažėjimas 2021 m. – lyginant su 2020 m., užregistruota mažiau nusikalstamų veikų ir gauta mažiau baudžiamųjų bylų. Remiantis Informatikos ir ryšių departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos skelbiamais duomenimis, 2021 m. Lietuvos Respublikoje užfiksuotos 42 525 nusikalstamos veikos, 2020 m. – 46 306, 2019 m. – 51 449. Apylinkių teismuose 2021 m. taip pat mažiau buvo ir išnagrinėtų bylų, tuo tarpu apygardų teismuose (I instancija) išnagrinėta šiek tiek daugiau baudžiamųjų bylų.

Jvertinus dažniausiai nagrinėtas bylas pagal atskiras kategorijas, matyti, kad daugelio kategorijų bylų skaičiai, lyginant su 2020 m., mažėjo, tačiau šiek tiek padidėjo bylų dėl nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų, susijusių su disponavimu narkotinėmis ar psichotropinėmis, nuodingomis ar stipriai veikiančiomis medžiagomis (2021 m. – 1 624, 2020 m. – 1 436), bei dėl nusikaltimų ir baudžiamųjų nusižengimų teisingumui (2021 m. – 608, 2020 m. – 585).

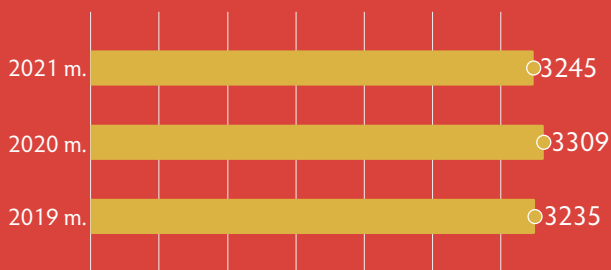

Iš jų:

Dėl kelių transporto priemonės vairavimo arba praktinio vairavimo mokymo apsvaigus nuo alkoholio, kai kraujyje buvo daugiau negu 1,5 promilės alkoholio, nuteista:

Dažniausiai skirtos šios bausmės ir baudžiamojo poveikio priemonės:

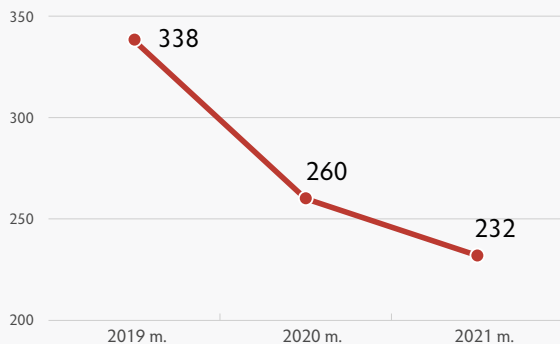
- uždraudimas naudotis specialia teise – 3 026 (2020 m. – 3 590, 2019 m. – 3 420),
- turto konfiskavimas – 2 917 (2020 m. – 3 403, 2019 m. – 3 224),
- bauda – 2 064 (2020 m. – 2 334, 2019 m. – 2 199),
- areštas – 861 (2020 m. – 787, 2019 m. – 658).

2021 m. asmenų, nuteistų už smurtą artimoje aplinkoje, skaičius, palyginus su 2020 m., mažėjo arba išliko panašus kaip ir 2020 m., pavyzdžiui, nuteista:

- 16 asmenų už savo artimojo giminaičio ar šeimos nario nužudymą (2020 m. – 11, 2019 m. – 14);
- 17 asmenų už sunkų savo artimojo giminaičio ar šeimos nario sveikatos sutrikdymą (2020 m. – 26, 2019 m. – 26);
- 100 asmenų už nesunkų savo artimojo giminaičio ar šeimos nario sveikatos sutrikdymą (2020 m. – 104, 2019 m. – 140);
- 2 077 asmenys už fizinio skausmo sukėlimą ar nežymų sveikatos sutrikdymą savo artimajam giminaičiui ar šeimos nariui (2020 m. – 2 365, 2019 m. – 2 215);
- 14 asmenų už piktnaudžiavimą tėvų, globėjo ar rūpintojo arba kitų teisėtų vaiko atstovų teisėmis ar pareigomis (2020 m. – 15, 2019 m. – 19).

Išteisinta fizinių ir juridinių asmenų*:

Priverčiamosios medicinos priemonės buvo taikytos 291 asmeniui (2020 m. – 266, 2019 m. – 287).

Nuo bausmės atleisti 6 nuteistieji (2020 m. – 7, 2019 m. – 23).

*Iš jų juridinių asmenų: 2021 m. – 5, 2020 m. – 7, 2019 m. – 4.

Dažniausiai teismų skirtos bausmės:

- bauda – 4 757 asmenims (2020 m. – 4 918, 2019 m. – 5 234);
- laisvės apribojimas – 3 596 asmenims (2020 m. – 4 074, 2019 m. – 4 314);
- terminuotas laisvės atėmimas – 3 273 asmenims (2020 m. – 3 389, 2019 m. – 4 307);
- areštas – 3 064 asmenims (2020 m. – 2 934, 2019 m. – 2 776);
- viešieji darbai – 750 asmenų (2020 m. – 1 023, 2019 m. – 1 114).

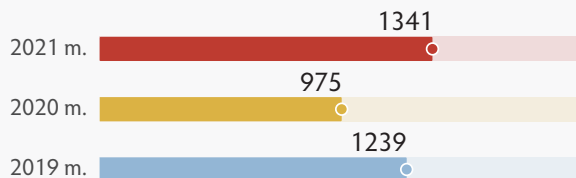
Vyrauja tendencija, kad teismai, atsižvelgdami į bylos aplinkybes, pirmiausia stengiasi skirti su laisvės atėmimu nesusijusias bausmes, t. y. esant galimybei bausmės tikslą stengiasi pasiekti kitomis priemonėmis. Nepaisant to, remiantis „World Prison Brief“ duomenimis*, pagal įkalinimų asmenų skaičių 100 000 gyventojų Lietuva užima 9 vietą Europoje (ankstesniais metais Lietuva užėmė 5 vietą Europoje).

* https://www.prisonstudies.org/highest-to-lowest/prison_population_rate?field_region_taxonomy_tid=14

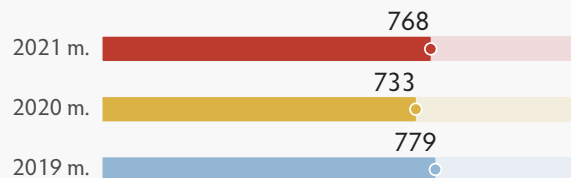
Bausmės vykdymo atidėjimas

Bausmės vykdymas I instancijos teismuose atidėtas (asmenų skaičius):

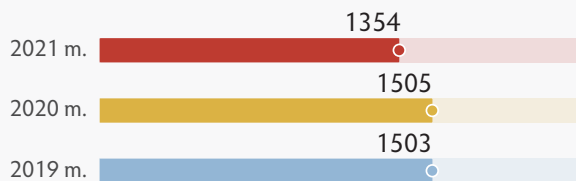
Atvejų, kai teismo nuosprendžiu nuteistajam skiriama laisvės atėmimo bausmė ir atidedamas jos vykdymas, padaugėjo.

Baudžiamosiose bylose atleista nuo atsakomybės pagal laidavimą (asmenų skaičius):

Lygtinis paleidimas iš pataisos įstaigų

Bylos dėl gautų teikimų ir prašymų dėl lygtinio paleidimo iš pataisos įstaigų:

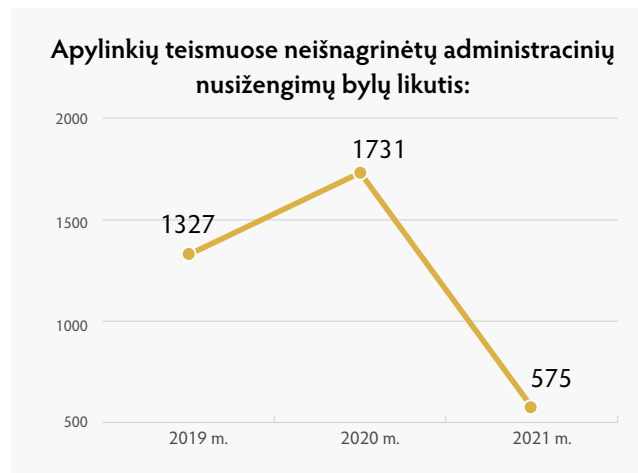
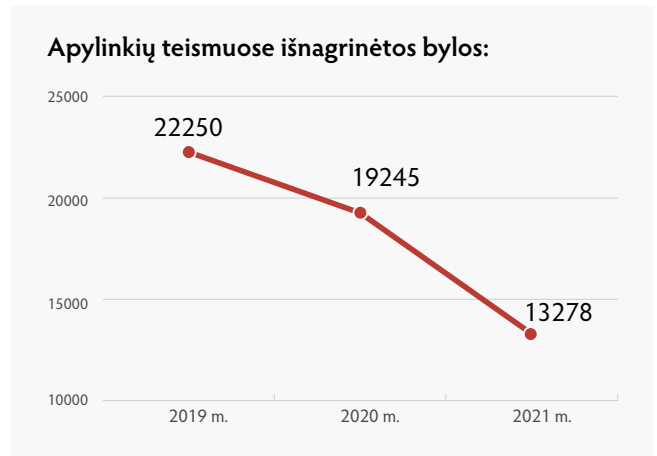
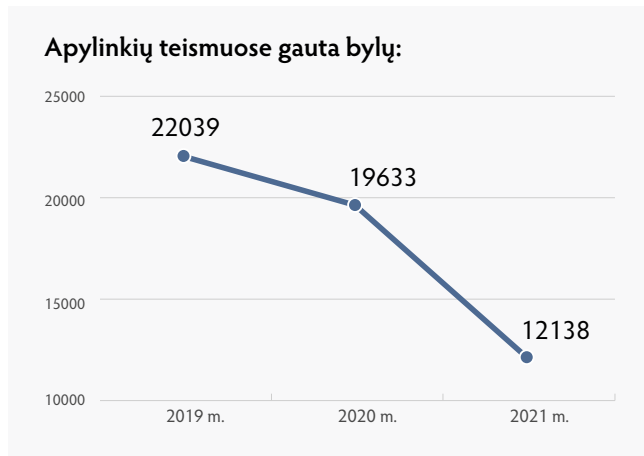
Iš gautų prašymų visiškai ar iš dalies patenkinta apie 23 % (2020 m. – 24 %, 2019 m. – apie 27 %).

Administracinių nusižengimų bylos

2021 m., palyginti su 2020 m., išnagrinėtų administracinių nusižengimų bylų skaičius apylinkių teismuose žymiai sumažėjo – 31 %, palyginti su 2019 m., sumažėjo net 40 %.

Sumažėjimo pokytį lėmė tai, kad 55 % sumažėjo išnagrinėtų bylų dėl administracinių nusižengimų, susijusių su viešąja tvarka (ANK 481–496 straipsniai), ir 46 % sumažėjo išnagrinėtų bylų dėl administracinių nusižengimų, susijusių su valdymo tvarka (ANK 497–555 straipsniai). Šiuos pokyčius, kaip minėta, lėmė ANK pakeitimai.

2021 m. pirmosios instancijos teismų dažniausiai nagrinėtos administracinių nusižengimų bylos buvo dėl administracinių nusižengimų, susijusių su:

- **transportu ir kelių ūkiu** – 5 733 bylos (2020 m. – 7 583, 2019 m. – 9 256), iš kurių **transporto priemonių vairavimas, esant vairuotojams neblaiviems arba apsvaigusiems nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų**, – 697 bylos (2020 m. – 640, 2019 m. – 741), **transporto priemonių vairavimas neblaivių ar apsvaigusių nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų asmenų, neturinčių teisės vairuoti**, – 508 bylos (2020 m. – 909, 2019 m. – 1 612), **pakartotinis transporto priemonių vairavimas neblaivių arba apsvaigusių nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų vairuotojų** – 215 bylų (2020 m. – 345, 2019 m. – 359);
- **viešąja tvarka** (nedidelis viešosios tvarkos pažeidimas, neblaivus pasirodymas viešose vietose ir kt.) – 1 689 bylos (2020 m. – 3 755, 2019 m. – 4 650);
- **valdymo tvarka** – 1 675 bylos (2020 m. – 3 087, 2019 m. – 3 447);
- **prekyba, finansų sistema ir statistika** – 1 212 bylų (2020 m. – 1 983, 2019 m. – 2 337);
- **žmonių gyvybės ir sveikatos apsauga** – 1 197 bylos (2020 m. – 482, 2019 m. – 175);
- **nuosavybe, turtinėmis teisėmis ir turтинiais interesais** – 544 bylos (2020 m. – 732, 2019 m. – 967).

Įvertinus nagrinėtas bylas pagal atskiras kategorijas, lyginant su 2020 m., 2021 m. ženkliai padidėjo skaičius bylų, susijusių su žmonių gyvybės ir sveikatos apsauga. Tai lėmė išaugęs nusižengimų, susijusių su Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbto karantino sąlygų bei šalyje įvestų kitų pandemijos valdymo priemonių nesilaikymu, skaičius. Taip pat šiek tiek išaugo bylų dėl transporto priemonių vairavimo, esant vairuotojams neblaiviems arba apsvaigusiems nuo narkotinių, psichotropinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų, skaičius.

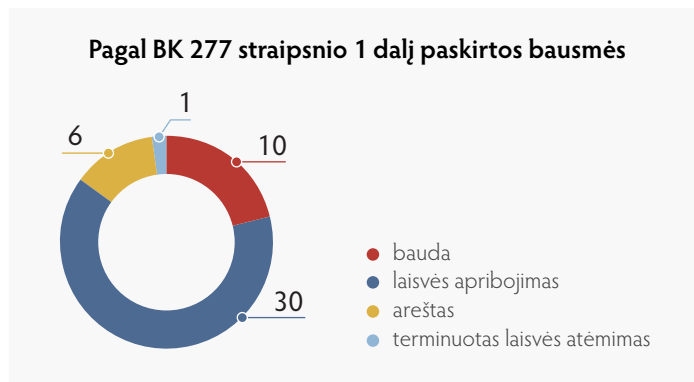

COVID-19 bylos

2021 metais buvo išnagrinėtos **1097** bylos dėl Lietuvoje taikytų reikalavimų ir ribojimų, susijusių su COVID-19 ligos (koronaviruso) plitimo prevencija, nesilaikymo:

- **48 bylos (2020 m. – 12)** buvo išnagrinėtos Lietuvos Respublikos **baudžiamojo kodekso (BK) 277 straipsnio** pagrindu (atsakomybė už kovos su epidemijomis ar užkrečiamosiomis ligomis taisyklių pažeidimą). Iš 48 bylų 47 bylose asmenys pripažinti kaltais pagal BK 277 straipsnio 1 dalį, 1 byloje asmuo atleistas nuo baudžiamosios atsakomybės pagal laidavimą dėl padaryto nusikaltimo, numatyto BK 277 straipsnio 1 dalyje.
- **1048 bylos (2020 m. – 201)** buvo išnagrinėtos Lietuvos Respublikos **administracinių nusižengimų kodekso (ANK) 45 straipsnio** pagrindu (atsakomybė už visuomenės sveikatos srities Europos Sąjungos reglamentų ar sprendimų, higienos norminių aktų ar kitų visuomenės sveikatos srities teisės aktų, Lietuvos Respublikos žmonių užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės įstatymo pažeidimą). Iš 1048 bylų 32 bylose asmenys pripažinti kaltais pagal ANK 45 straipsnio 1 dalį, 4 bylose – pagal ANK 45 straipsnio 2 dalį ir 1012 bylų – pagal ANK 45 straipsnio 4 dalį.
- **1 byla (2020 m. – 0)** buvo išnagrinėta **ANK 46 straipsnio** pagrindu (atsakomybė už savivaldybių tarybų sprendimų ar savivaldybių administracijų direktorių įsakymų dėl kovos su žmonių užkrečiamųjų ligų protrūkiais ir epidemijomis nevykdymas ar vykdymas ne laiku).

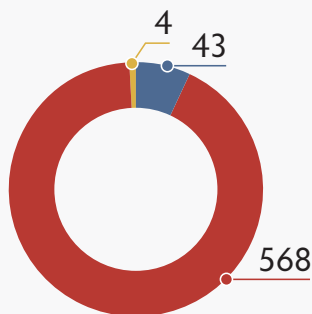
Dažniausias nusikaltimas – saviizoliacijos reikalavimo nesilaikymas, esant teigiamam laboratorinio tyrimo rezultatui. Padariusiems nusikaltimą, numatytą BK 277 straipsnio 1 dalyje, asmenims buvo skiriamos šios bausmės: bauda, laisvės apribojimas, areštas, terminuotas laisvės atėmimas. Iš 47 bylų 10 bylų asmenys buvo nubausti bauda, jiems paskirtos nuo 20 MGL (1000 Eur) iki 60 MGL (3000 Eur) dydžio baudos. 30 bylų asmenims buvo paskirtas laisvės apribojimas, nustatant nuo 2 mėnesių iki 1 metų bausmės trukmę. 6 bylose padariusiems nusikaltimą, numatytą BK 277 straipsnio 1 dalyje, asmenims paskirtas areštas (dažniausiai – 30 parų) ir tik 1 atveju – terminuotas laisvės atėmimas, nustatant 5 mėnesių bausmės trukmę.

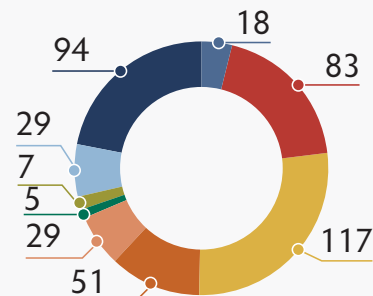
Dažniausi administraciniai nusižengimai – nosj ir burną dengiančių apsaugos priemonių nedėvėjimas, būriavimasis didesnėmis, nei leidžiama, asmenų grupėmis. Padariusiems administracinį nusižengimą, numatytą ANK 45 straipsnyje, asmenims buvo skiriamos šios administracinės nuobaudos: įspėjimas, bauda, viešieji darbai. Iš 1048 bylų 43 bylose asmenims buvo skirti įspėjimai, 568 administracinių nusižengimų bylose asmenys nubausti baudomis, iš kurių mažiausia – 5 eurai, didžiausia – 5700 eurų*, 4 bylose baudos pakeistos viešaisiais darbais. Likusiose 433 bylose administracinės nuobaudos nebuvo skirtos, pavyzdžiui: 18 bylų teismas nutraukė administracinio nusižengimo teiseną, 83 bylose atsisakė priimti skundą dėl ne teismo tvarka priimto nutarimo administracinio nusižengimo byloje, 117 bylų paliko nutarimą nepakeistą ir skundo netenkino, 51 byloje panaikino nutarimą ir administracinio nusižengimo teiseną nutraukė, 29 bylose panaikino nutarimą ir grąžino bylą institucijai, kurios pareigūnai įgalioti atlikti administracinio nusižengimo tyrimą, 5 bylose panaikino nutarimą ir pripažino administracinį nurodymą įvykdytu, 7 bylose pakeitė nutarimą ir neskyrė administracinės nuobaudos. Taip pat nedidelė dalis bylų (29 bylos iš 433) buvo perduotos pagal teisingumą arba sujungtos su kitomis bylomis.

Pagal ANK 45 straipsnį paskirtos administracinės nuobaudos

- įspėjimas
- bauda
- viešieji darbai

Pagal ANK 45 straipsnį išnagrinėtų bylų, kuriose nebuvo paskirta administracinė nuobauda, baigtys

- nutraukta AN teiseną
- atsisakyta priimti skundą dėl ne teismo tvarka priimto nutarimo AN byloje
- nutarimas paliktas nepakeistas ir skundas netenkintas
- panaikintas nutarimas ir AN teiseną nutraukta
- panaikintas nutarimas ir byla grąžinta įgaliotai institucijai
- panaikintas nutarimas ir pripažintas administracinis nurodymas įvykdytu
- pakeistas nutarimas ir nuobauda neskirta
- perduota pagal teisingumą arba sujungta
- kitos bylų baigtys

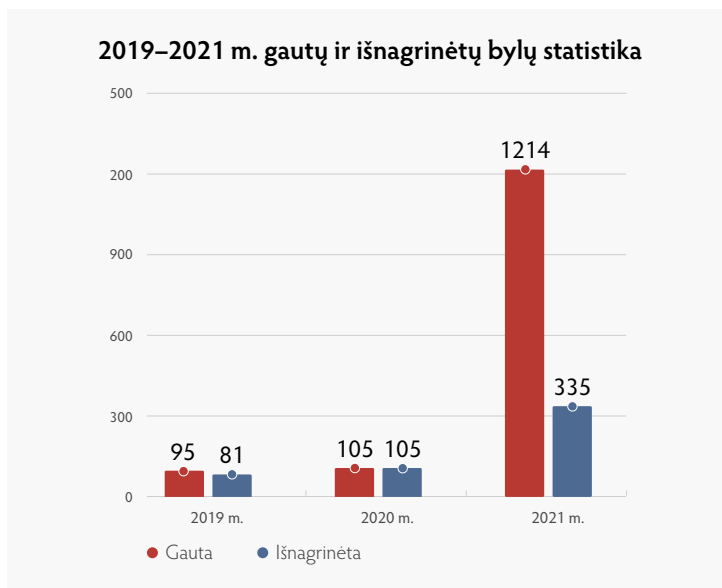
* Nurodomos galutinės subendrintos nuobaudos.

Bylos dėl prieglobsčio ir teikimų dėl užsieniečių sulaikymo

Bylos dėl prieglobsčio

2021 metais Vilniaus apygardos administraciniame teisme ir Regionų apygardos administraciniame teisme buvo gauta **1214 bylų** dėl prieglobsčio (dėl Migracijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos priimtų sprendimų nenagrinėti prašymo suteikti prieglobstį ar sprendimų nesuteikti prieglobsčio), iš jų išnagrinėtos **335 bylos**. Bylose dėl prieglobsčio minėtuose teismuose priimti sprendimai pasiskirsto taip:

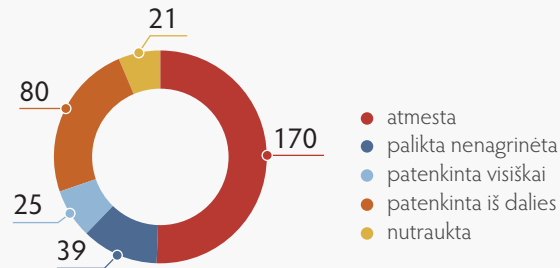
Apibendrinus administracinės jurisdikcijos teismuose gautų bylų dėl prieglobsčio statistinius duomenis, konstatuotina, kad 2021 metais šių bylų skaičius Lietuvoje drastiškai išaugo. Didžioji dalis bylų buvo gauta 2021 m. IV ketvirtį.

Vilniaus apygardos administraciniame teisme ir Regionų apygardos administraciniame teisme bendrai:

- **170** skundų atmesta,
- **39** skundai palikti nenagrinėti,
- **25** skundai patenkinti visiškai,
- **80** skundų patenkinta iš dalies,
- **21** byla buvo nutraukta.

Išnagrinėjimo rezultatai apygardų administraciniuose teismuose 2021 m.

Apibendrinus administracinės jurisdikcijos teismuose gautų bylų dėl prieglobsčio statistinius duomenis, konstatuotina, kad 2021 metais maždaug pusė visų šio tipo prašymų buvo atmesti.

Vertinant šiuos duomenis svarbu atsižvelgti į aktualius Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (toliau – UTPĮ) pakeitimus, įsigaliojusius 2021 m. rugpjūčio 8 d. 2021 m. liepos 13 d. buvo pakeistas UTPĮ, be kita ko, jame įtvirtinant nuostatas, leidžiančias paspartinti prieglobsčio prašymų nagrinėjimą ir sprendimų dėl jų priėmimą, nustatant, kad ikiteismine tvarka gali būti nagrinėjami užsieniečių skundai dėl Migracijos departamento priimtų sprendimų nenagrinėti prašymo suteikti prieglobstį ar sprendimų nesuteikti prieglobsčio. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad bendrąja tvarka bylas dėl prieglobsčio nagrinėjo tik

Vilniaus apygardos administracinis teismas, tačiau 2021 metais drastiškai išaugus šio tipo bylų skaičiui dalis jų buvo perduota nagrinėti ir Regionų apygardos administraciniam teismui.

Bylų dėl prieglobsčio likutis atitinkamai sudaro:

- Vilniaus apygardos administraciniame teisme ir Regionų apygardos administraciniame teisme bendrai 905, iš jų:
 - ♦ Vilniaus apygardos administraciniame teisme – 540,
 - ♦ Regionų apygardos administraciniame teisme bendrai – 365.

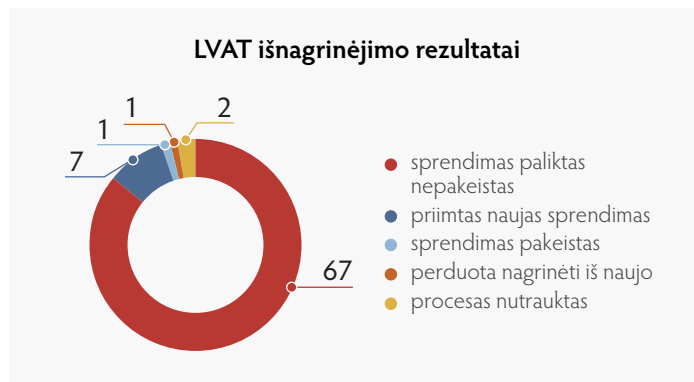
Bylų dėl prieglobsčio apskundimas Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui:

- Iš Vilniaus apygardos administraciniame teisme ir Regionų apygardos administraciniame teisme 2021 metais bendrai priimtų 335 sprendimų 74 buvo apskūsti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, kas sudaro 22 %.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2021 m. pagal apeliacinius skundus išnagrinėtose bylose dėl prieglobsčio priimtuose 78 sprendimuose:

- sprendimas paliktas nepakeistas 67 bylose, kas sudaro 86 %;
- priimtas naujas sprendimas 7 bylose, kas sudaro 9 %;
- sprendimas pakeistas 1 byloje, kas sudaro 1 %;
- perduota nagrinėti iš naujo 1 byloje, kas sudaro 1 %;
- procesas nutrauktas 2 bylose, kas sudaro 3 %.

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo priimti sprendimai bylose dėl prieglobsčio (apeliacinė instancija):

Apibendrinus statistinius duomenis, konstatuotina, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas daugumoje atvejų skundus dėl sprendimų, priimtų dėl prieglobsčio, paliko nepakeistus.

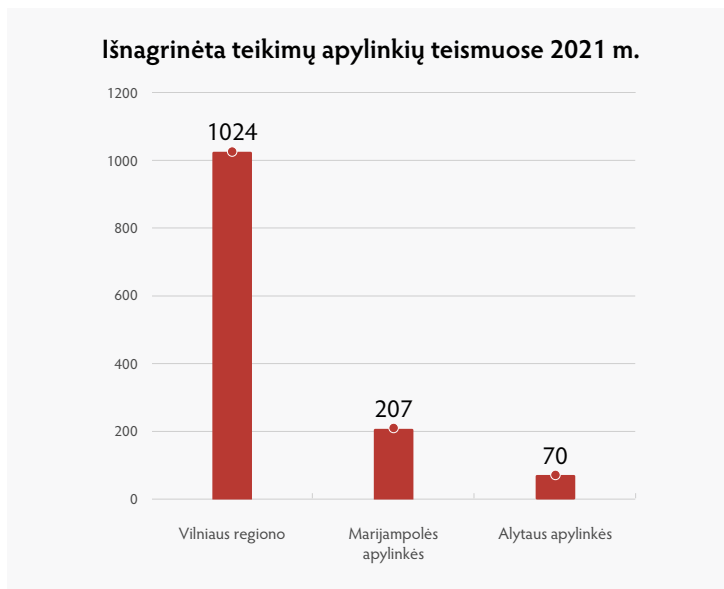
Bylos dėl teikimų dėl užsieniečių sulaikymo ar kitų sulaikymui alternatyvių priemonių taikymo, pakeitimo

Bylos dėl teikimų dėl užsieniečių sulaikymo ar kitų sulaikymui alternatyvių priemonių taikymo, pakeitimo

2021 metais Lietuvos apylinkių teismuose išnagrinėta 1301 teikimas dėl užsieniečių sulaikymo (sulaikymo pratęsimo, alternatyvios sulaikymui priemonės pritaikymo), jų skaičiai:

- Vilniaus regiono apylinkės teisme išnagrinėta 1024 teikimai.
- Marijampolės apylinkės teisme išnagrinėta 207 teikimai.
- Alytaus apylinkės teisme išnagrinėta 70 teikimų.

Išnagrinėtų teikimų skaičiai Lietuvos apylinkės teismuose:

Apibendrinus statistinius duomenis, konstatuotina, kad Vilniaus regiono apylinkės teisme išnagrinėta daugiausia teikimų dėl sulaikymo Lietuvoje ir šiam teismui teko net 79 % visų teikimų.

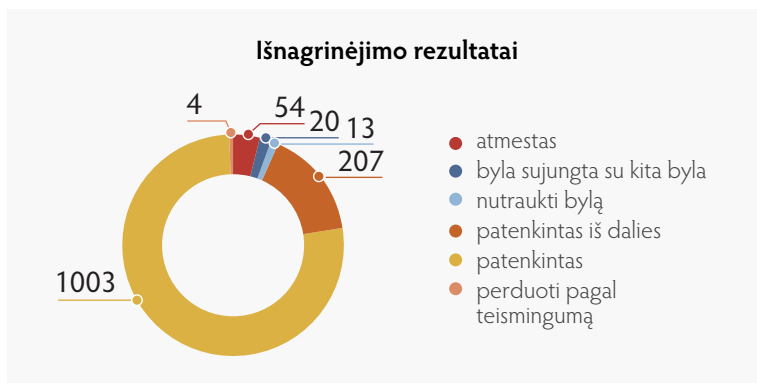
Apylinkių teismuose bylose dėl teikimų dėl užsieniečių sulaikymo priimti sprendimai:

- Patenkinta 1003 teikimai, kas sudaro 77 %.

- Atmesta 54 teikimai, kas sudaro 4 %.
- Patenkinti iš dalies 207 teikimai, kas sudaro 16 %.
- Perduoti pagal teisingumą 4 teikimai, kas sudaro 0,3 %.
- Byla sujungta su kita byla – 20 teikimų, kas sudaro 2 %.
- Byla nutraukta 13 bylų dėl teikimų, kas sudaro 1 %.

Apylinkių teismuose bendrai bylose dėl teikimų dėl užsieniečių sulaikymo priimti sprendimai:

Skundai Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui bylose dėl teikimų:

- Bendrai buvo apskūsti 294 apylinkių teismų bylose dėl teikimų dėl užsieniečių sulaikymo ir alternatyvių sulaikymui priemonių taikymo priimti sprendimai, kas sudaro 23 %.

Apibendrinus statistinius duomenis bylose dėl teikimų dėl užsieniečių sulaikymo ar kitų sulaikymui alternatyvių priemonių taikymo, pakeitimo priimtų sprendimų, konstatuotina, kad dauguma teikimų apylinkių teismuose buvo patenkinti visiškai arba iš dalies.

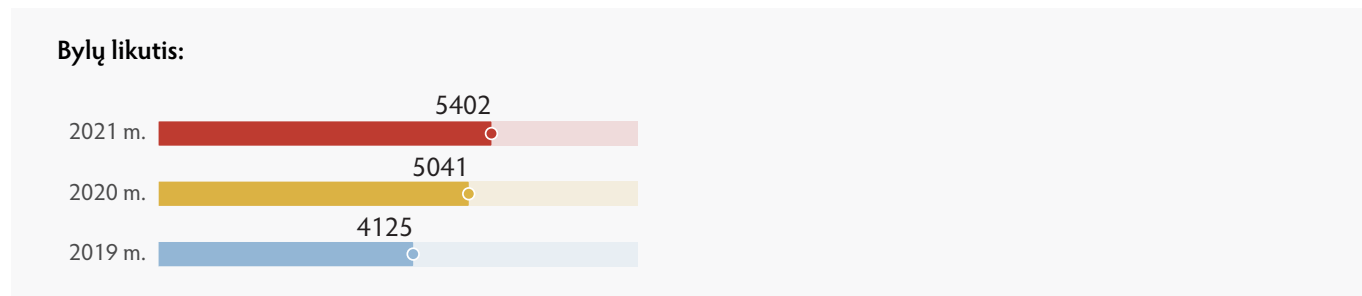
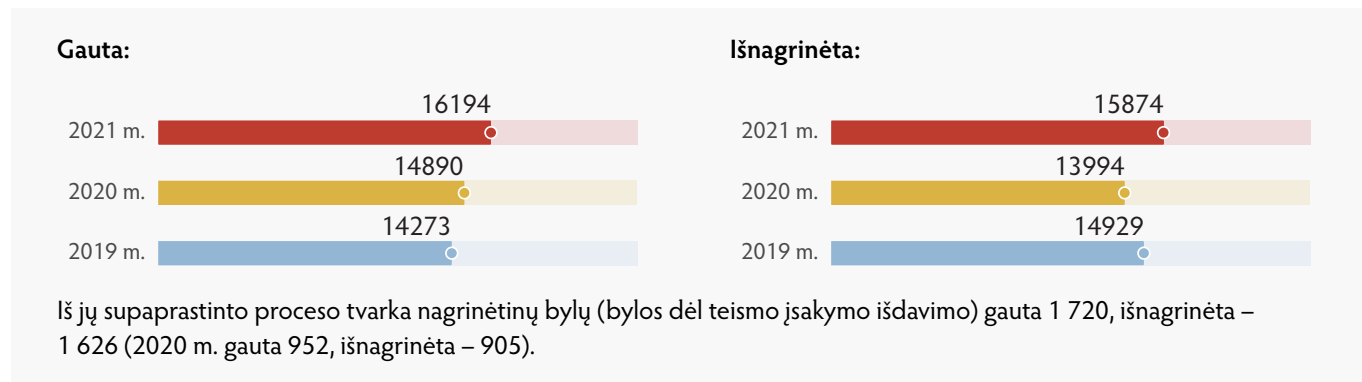

Pagal bendrąją teisingumo taisyklę, nustatytą UTPĮ, teikimai dėl užsieniečių sulaikymo nagrinėjami apylinkės teisme pagal užsieniečio buvimo vietą, tačiau, padidėjus neteisėtai Lietuvos Respublikos sieną kirtusių užsieniečių srautams, Vilniaus regiono apylinkės teismas (kuris ir yra pagrindinis apylinkės teismas pagal užsieniečio buvimo vietą pagal pirmiau išdėstytą teritorinės jurisdikcijos taisyklę) susidūrė su drastiškai išaugusiu darbo krūviu, nagrinėjant Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pateiktus teikimus dėl neteisėtai Lietuvos Respublikos sieną kirtusių užsieniečių sulaikymo, sulaikymo pratęsimo ir alternatyvių sulaikymui priemonių skyrimo, todėl buvo atlikti UTPĮ nustatyti teisingumo pakeitimai, kurių pagrindu leista kreiptis į apylinkės teismą ne tik pagal užsieniečio buvimo vietą, bet ir į kitą artimiausią užsieniečio buvimo vietą esantį apylinkės teismą, taip sukuriant prielaidas šiuos teikimus nagrinėti ir kitiems apylinkių teismams. Ši teikimų nagrinėjimo apylinkių teismuose tvarka yra taikoma tik tuo laikotarpiu, kai valstybėje įvesta karo padėtis, nepaprastoji padėtis ar paskelbta ekstremalioji situacija dėl masinio užsieniečių antplūdžio, o kitais atvejais grįžtama prie įprastinės teisingumo tvarkos pagal UTPĮ. Pažymėtina, kad minėta alternatyvaus teisingumo taisyklė dėl teikimų dėl užsieniečių sulaikymo ir alternatyvių sulaikymui priemonių taikymo apylinkių teismuose nagrinėjimo įsigaliojo nuo 2022 m. sausio 1 d., todėl Vilniaus regiono apylinkės teisme šių pakeitimų poveikis 2021 metais dar nepasireiškė.

Administracinės bylos

Apygardų administracinių teismų administracinės bylos

2021 m., palyginti su 2020 m., apygardų administraciniuose teismuose išnagrinėtų administracinių bylų skaičius padidėjo 13 %, palyginti su 2019 m., padidėjo 6 %. Padidėjimo pokytį labiausiai lėmė itin išaugęs bylų dėl užsieniečių teisinės padėties skaičius (tokių bylų išnagrinėta 120 % daugiau nei 2020 m.).

Administracinių bylų, kurių išnagrinėjimas apygardų administraciniuose teismuose truko ilgiau nei 6 mėnesius, 2021 m. buvo 1 221 (2020 m. – 1 568, 2019 m. – 1 630).

2021 m. pirmosios instancijos teismų dažniausiai nagrinėtos administracinės bylos dėl:

- **mokestinių teisinių santykių** – 9 507 bylos (2020 m. – 7 385, 2019 m. – 7 432); iš jų didžioji dalis buvo bylos dėl prašymų dėl vietinės rinkliavos už komunalinių atliekų surinkimą ir tvarkymą skolos išieškojimo – 9 273 bylos (2020 m. – 7 143, 2019 m.* – 6 423 bylos);
- **bausių vykdymo ir suėmimo sąlygų** – 1 201 byla (2020 m. – 2 057, 2019 m. – 2 842);
- **užsieniečių teisinės padėties** – 815 bylų (2020 m. – 370, 2019 m. – 364, 2018 m. – 522);
- **žemės teisinių santykių** – 373 bylos (2020 m. – 428, 2019 m. – 341);
- **sveikatos ir socialinės apsaugos** – 333 bylos (2020 m. – 375, 2019 m. – 407);
- **civilinės atsakomybės už žalą, atsiradusią dėl valdžios institucijų neteisėtų veiksmų**, – 232 bylos (2020 m. – 316, 2019 m. – 1 242).

* Laikotarpio nuo 2019 m. vasario 1 d. iki 2019 m. gruodžio 31 d. statistiniai duomenys.

Teismo sprendimų stabilumas

Civilinėse bylose išnagrinėti 4 657 skundai dėl teismų priimtų sprendimų, iš jų 1 645 atvejais teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas – tai sudaro apie 35 % apskųstų civilinių bylų ir apie 1,1 % visų išnagrinėtų civilinių bylų (2020 m. išnagrinėti 5 074 skundai dėl teismų priimtų sprendimų, iš jų 1 640 atvejų teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas). Lyginant su 2020 metais, pakeistų arba panaikintų teismo sprendimų skaičius išnagrinėjus skundus, atsižvelgiant į visų išnagrinėtų civilinių bylų skaičių, iš esmės išliko labai panašus, kaip ir 2020 m., kai teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas, – apie 1,01 % visų išnagrinėtų civilinių bylų.

Baudžiamosiose bylose išnagrinėti 2 246 skundai dėl teismo priimtų sprendimų, iš jų 828 atvejais teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas – tai sudaro apie 37 % apskųstų baudžiamųjų bylų ir apie 5,3 % visų išnagrinėtų baudžiamųjų bylų (2020 m. išnagrinėti 2 093 skundai dėl teismo priimtų sprendimų, iš jų 800 atvejų teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas). Lyginant su 2020 metais, pakeistų arba panaikintų teismo sprendimų skaičius išnagrinėjus skundus, atsižvelgiant į visų išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičių, šiek tiek padidėjo – 2020 m. teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas apie 4,77 % visų išnagrinėtų baudžiamųjų bylų.

Administracinėse bylose išnagrinėtas 3 461 skundas dėl teismo priimtų sprendimų, iš jų 1 011 atvejų teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas – tai sudaro apie 29,21 % apskųstų administracinių bylų ir apie 6,37 % visų išnagrinėtų administracinių bylų (2020 m. išnagrinėti 2 988 skundai dėl teismo priimtų sprendimų, iš jų 843 atvejais teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas). Lyginant su 2020 metais, nežymiai padidėjo pakeistų arba panaikintų teismo sprendimų skaičius išnagrinėjus skundus, atsižvelgiant į visų išnagrinėtų administracinių bylų skaičių – 2020 m. teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas apie 6,02 % visų išnagrinėtų administracinių bylų.

Administracinių nusižengimų bylose išnagrinėti 1 808 skundai dėl teismo priimtų sprendimų, iš jų 445 atvejais teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas – tai sudaro apie 24,61 % apskųstų administracinių nusižengimų bylų ir apie 3,35 % visų išnagrinėtų administracinių nusižengimų bylų (2020 m. išnagrinėti 1 536 skundai dėl teismo priimtų sprendimų, iš jų 362 atvejais teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas). Lyginant su 2020 m., gana žymiai padidėjo pakeistų arba panaikintų teismo sprendimų skaičius išnagrinėjus skundus, atsižvelgiant į visų išnagrinėtų administracinių nusižengimų bylų skaičių – 2020 m. teismo sprendimas buvo pakeistas arba panaikintas apie 1,88 % visų išnagrinėtų administracinių bylų.

Vidutiniškai 2021 m. išnagrinėta skundų dėl 6,4 % visų Lietuvos teismuose priimtų sprendimų ir tik 2,1 % teismų sprendimų buvo pakeisti arba panaikinti. 2020 m. išnagrinėta skundų dėl 5,8 % visų Lietuvos teismuose priimtų sprendimų, 1,81 % teismų sprendimų buvo pakeisti arba panaikinti, 2019 m. vidutiniškai išnagrinėta skundų dėl 5,6 % visų Lietuvos teismuose priimtų sprendimų ir 1,86 % teismų sprendimų buvo pakeisti arba panaikinti.

Taigi, 2021 m., lyginant su 2020 m., buvo išnagrinėta daugiau skundų dėl teismuose priimtų sprendimų, taip pat atitinkamai šiek tiek pasikeitė išnagrinėtų skundų ir pakeistų ar panaikintų sprendimų santykis. Tačiau galima teigti, kad nors ir buvo apskūsta daugiau teismo sprendimų, teismų sprendimų kokybė išlieka stabili.

2021 m. apeliacine instancija žodinio proceso tvarka išnagrinėta 2 511 baudžiamųjų bylų (2020 m. – 2 510, 2019 m. – 3 002), iš jų 2 063 bylos dėl nuosprendžių (pagal apeliacinius skundus) (2020 m. – 1 923, 2019 m. – 2 375), 1 790 bylų rašytinio proceso tvarka (2020 m. – 1 908, 2019 m. – 1 911), iš jų 272 bylos dėl nuosprendžių (pagal apeliacinius skundus) (2020 m. – 228, 2019 m. – 155). Taigi žodinio proceso tvarka išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičius iš esmės buvo toks pat, kaip ir 2020 m., o rašytinio proceso tvarka – sumažėjo.

2021 m. apeliacine instancija 59 **civilinės bylos** išnagrinėtos žodinio proceso tvarka (2020 m. – 91, 2019 m. – 178), iš jų 47 bylos dėl I instancijos sprendimų (2020 m. – 75, 2019 m. – 159), 10 271 byla rašytinio proceso tvarka (2020 m. – 11 850, 2019 m. – 11 897), iš jų 4 626 bylos dėl I instancijos sprendimų (2020 m. – 5 017, 2019 m. – 5 167). Žodinio proceso tvarka išnagrinėtų bylų ryškų sumažėjimą galėjo lemti karantino apribojimai, kai prioritetas buvo teikiamas rašytiniam procesui.

2021 m. apeliacine instancija 34 **administracinių nusižengimų bylos** išnagrinėtos žodinio proceso tvarka (2020 m. – 42, 2019 m. – 48), 1 969 bylos išnagrinėtos rašytinio proceso tvarka (2020 m. – 1 653, 2019 m. – 1 897).

2.2. Bylų nagrinėjimo greitis

Bylų nagrinėjimo teismuose trukmė yra laikotarpis nuo inicijuojančio bylą procesinio šalies dokumento pateikimo teismui iki baigiamąjo teismo procesinio sprendimo priėmimo, per kurį teisme yra išnagrinėjama konkreti byla. Bylų nagrinėjimo teismuose trukmei arba greičiui įtakos turi teisme gaunamų naujų bylų ir dirbančių teisėjų, kurie šias bylas nagrinėja, skaičius (teisėjo darbo krūvis), bylos rūšis ar jos tipas bei sudėtingumas, įstatymuose nurodyti atvejai, kai bylos nagrinėjimas turi būti atidedamas (pvz., proceso šalies liga) arba stabdomas (pvz., juridiniam asmeniui iškelta bankroto byla).

Bylų nagrinėjimo apylinkių ir apygardų teismuose 2021 m. tendencijos

- **Šiek tiek pailgėjo civilinių bylų**, nagrinėjamų pirmąja instancija, trukmė (lyginant su 2020 m., pailgėjo 10 dienų apylinkių teismuose ir 11 dienų apygardų teismuose). Tam įtakos neabejotinai turėjo nepalanki pandeminė situacija dėl COVID-19 ligos, šalyje įvesti karantino ir kiti ribojimai: 2020 m. atidėjus dalies bylų nagrinėjimą dėl paskelbto karantino, proceso šalims ar kitiems proceso dalyviams pateikus prašymus atidėti bylos nagrinėjimą, neatvykus į teismo posėdį ir pan. dalis tokių bylų buvo išnagrinėtos tik 2021 m. Dėl šių priežasčių jų nagrinėjimo trukmė pailgėjo.

Vis dėlto **apygardų teismuose** apeliacine instancija dėl sprendimų (pagal apeliacinius skundus) nagrinėjamų bylų **trukmė žymiai sutrumpėjo**, o lyginant su 2019 m. šis pokytis itin reikšmingas – nagrinėjimo trukmė sutrumpėjo daugiau nei 100 dienų. Šis pokytis, tikėtina, nulėmė to, kad apeliacine tvarka bylos nagrinėjamos daugiausia rašytinio proceso tvarka, todėl nepalanki pandeminė situacija dėl COVID-19 ligos, šalyje įvesti karantino ir kiti ribojimai neturėjo daug įtakos tokių bylų nagrinėjimui.

- **Baudžiamųjų bylų**, nagrinėjamų pirmąja instancija, nagrinėjimo trukmė apylinkių ir apygardų teismuose 2021 m. taip pat **pailgėjo** (apylinkių teismuose – 18, apygardų – 27 dienomis), o **apygardų teismuose nagrinėjamosiose bylose** apeliacine instancija – šiek tiek sutrumpėjo (5 dienomis). Pailgėjusią nagrinėjimo pirmosios instancijos teismuose trukmę galima lėmė ir karantino laikotarpiais padidėjęs atidedamų teismo posėdžių žodinio proceso tvarka nagrinėtinose bylose skaičius.
- **Administracinių nusižengimų** bylų nagrinėjimo trukmė apylinkių teismuose pirmąja instancija **pailgėjo** 4 dienomis, o bylose pagal skundus – iš esmės išliko panaši (1 diena sutrumpėjo ir buvo tokia pati, kaip 2019 m.). Taip pat iš esmės panaši išliko ir bylų nagrinėjimo apygardų teismuose apeliacine instancija trukmė (sutrumpėjo 2 dienomis).

Lietuvos apeliaciniame teisme civilinių bylų nagrinėjimo trukmė žymiai sutrumpėjo (53 dienomis), o lyginant su 2019 m. šis pokytis itin reikšmingas (72 dienos). Baudžiamųjų bylų nagrinėjimo trukmė 28 dienomis pailgėjo. Galimai pailgėjusią bendrą trukmę lėmė karantino laikotarpiais padidėjęs atidėtų teismo posėdžių žodinio proceso tvarka nagrinėtinose bylose skaičius, taip pat neabejotinai įtakos turėjo ir tai, kad šiame teisme 2021 m. nebuvo užpildyti visi teisėjų etatai.

Lietuvos Aukščiausiajame Teisme 2021 m. pailgėjo tiek civilinių (42 dienomis), tiek baudžiamųjų (17 dienų), tiek ir administracinių nusižengimų bylų (21 diena) nagrinėjimo trukmė. Bylų trukmės pailgėjimą šiame teisme nulėmė: bylų nagrinėjimo sustabdymas, iki bus išnagrinėta kita susijusi byla, dėl karantino ribojimų buvo atidėti teismo posėdžiai žodinio proceso tvarka nagrinėtos

bylose, taip pat net kelios baudžiamosios bylos perduotos nagrinėti išplėstinei septynių teisėjų kolegijai. Taip pat bylų nagrinėjimo trukmės pailgėjimui įtakos turėjo ir tai, kad šiame teisme nebuvo užpildyti visi teisėjų etatai.

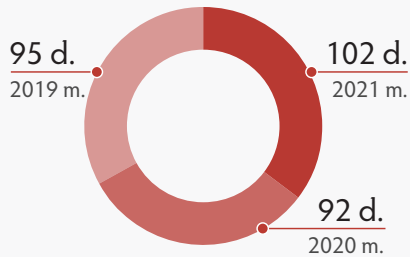
Apygardų administraciniuose teismuose administracinių bylų nagrinėjimo trukmė nuosekliai trumpėjo – lyginant su 2020 m. sutrumpėjo 7 dienomis, lyginant su 2019 m. – 16 dienų.

Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme administracinių bylų apeliacinė instancija dėl sprendimų nagrinėjimo trukmė itin žymiai sutrumpėjo (daugiau nei 130 dienų, lyginant su 2020 m.), o bylų dėl nutarčių, lyginant 3 metų duomenis, iš esmės išliko panaši (pailgėjo 4 dienomis, tačiau buvo tokia pat, kaip 2019 m.).

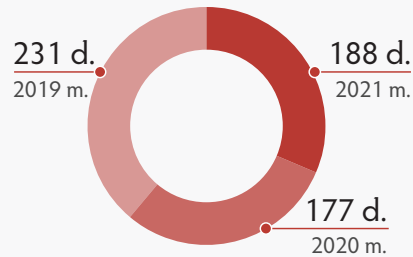

Civilinės bylos

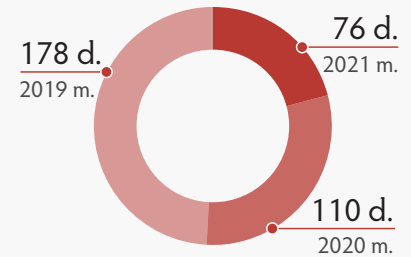
Apylinkių teismuose vidutiniškai išnagrinėtos per:

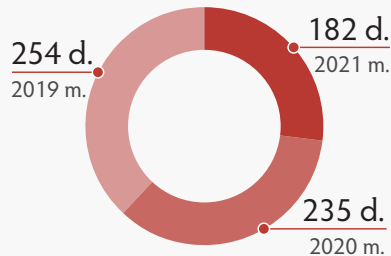
Apygardų teismuose pirmąja instancija vidutiniškai išnagrinėtos per:

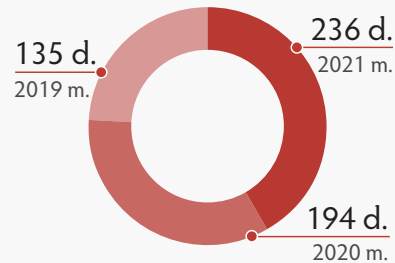
Apygardų teismuose apeliacine instancija vidutiniškai išnagrinėtos per:

Lietuvos apeliaciniame teisme vidutiniškai išnagrinėtos per:

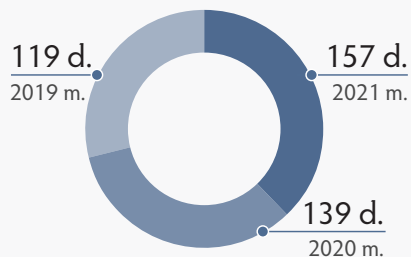
Lietuvos Aukščiausiajame Teisme vidutiniškai išnagrinėtos per:

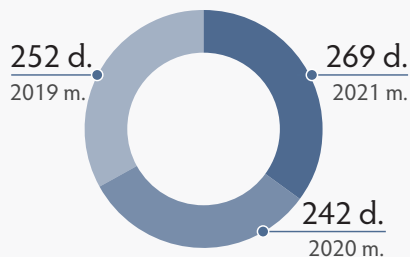

Baudžiamosios bylos

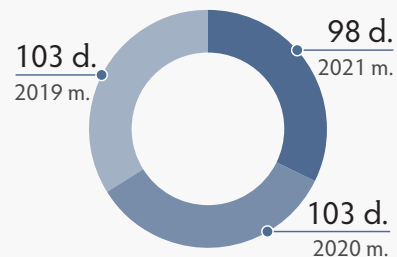
Apylinkių teismuose vidutiniškai išnagrinėtos per:

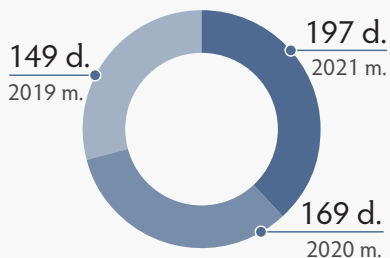
Apygardų teismuose pirmąją instanciją vidutiniškai išnagrinėtos per:

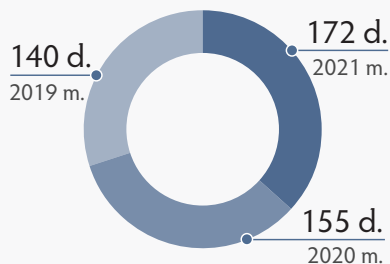
Apygardų teismuose apeliacinė instancija vidutiniškai išnagrinėtos per:

Lietuvos apeliaciniame teisme vidutiniškai išnagrinėtos per:

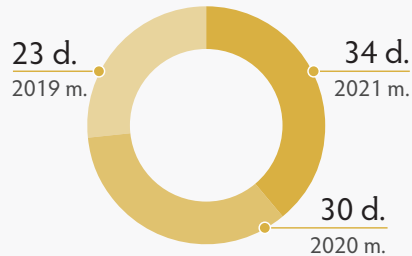
Lietuvos Aukščiausiajame Teisme vidutiniškai išnagrinėtos per:

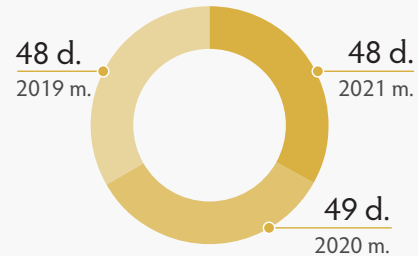

Administracinių nusižengimų bylos

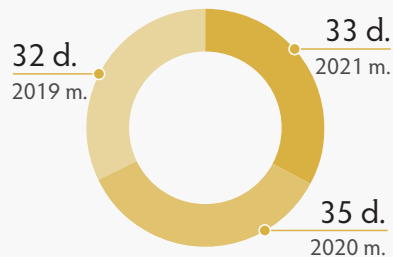
Apylinkių teismuose pirmąja instancija
vidutiniškai išnagrinėtos per:

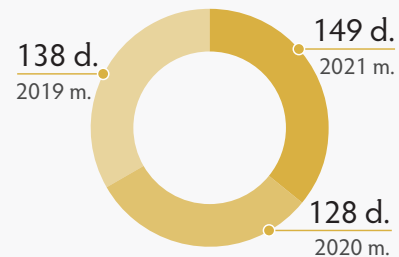
Apylinkių teismuose pagal skundus
vidutiniškai išnagrinėtos per:

Apygardų teismuose apeliacine instancija
vidutiniškai išnagrinėtos per:

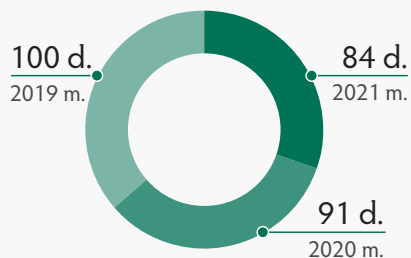
Lietuvos Aukščiausiajame Teisme
vidutiniškai išnagrinėtos per:

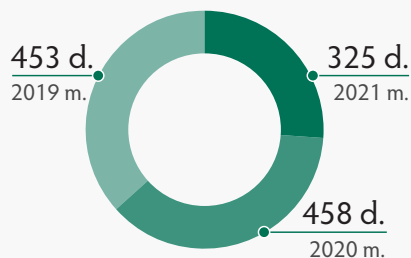

Administracinės bylos

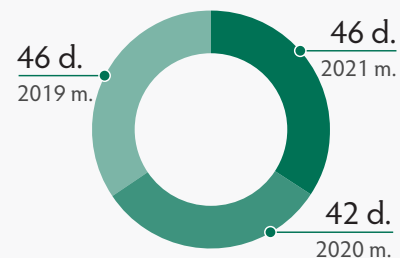
Apygardų administraciniuose teismuose pirmąja instancija vidutiniškai išnagrinėtos per:

Lietuvos vyriausiąjame administraciniame teisme apeliacine instancija (dėl sprendimų) vidutiniškai išnagrinėtos per:

Lietuvos vyriausiąjame administraciniame teisme apeliacine instancija (dėl nutarčių) vidutiniškai išnagrinėtos per:

Daugiau informacijos prieduose.

2.3. Teismų darbo krūvis

Apylinkių teismai

2021 metais apylinkių teismuose vidutinis darbo krūvio rodiklis buvo **34,25**, t. y. 0,03 % didesnis nei 2020 metais, kai šis rodiklis siekė 34,24.

Mažiausias darbo krūvio rodiklis buvo Utenos apylinkės teismo Utenos rūmuose – 21,83. Šio teismo rūmų darbo krūvio rodiklis buvo 36 % mažesnis nei bendras apylinkės teismų darbo krūvio vidurkis. Lyginant šių teismo rūmų 2021 metų darbo krūvį su to paties teismo darbo krūvio rodikliu 2020 metais (25,74), teismo krūvis sumažėjo 15 %.

Utenos apylinkės teismo Utenos rūmuose 2021 metais 36 % nagrinėtų civilinių bylų sudarė bylos dėl teismo įsakymo išdavimo, 34 % sudarė bylos, nagrinėtos ginčo teiseną, 15 % – bylos, nagrinėtos ypatingąja teiseną, 14 % – bylos, nagrinėtos supaprastinto proceso tvarka, ir 1 % – kitos bylos. Utenos apylinkės teismo Utenos rūmuose 2021 metais 61 % baudžiamųjų bylų sudarė bylos dėl baudžiamojo įsakymo išdavimo, 38 % – bylos, nagrinėtos pagal bendrąsias proceso taisykles, ir 2 % – bylos dėl priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo.

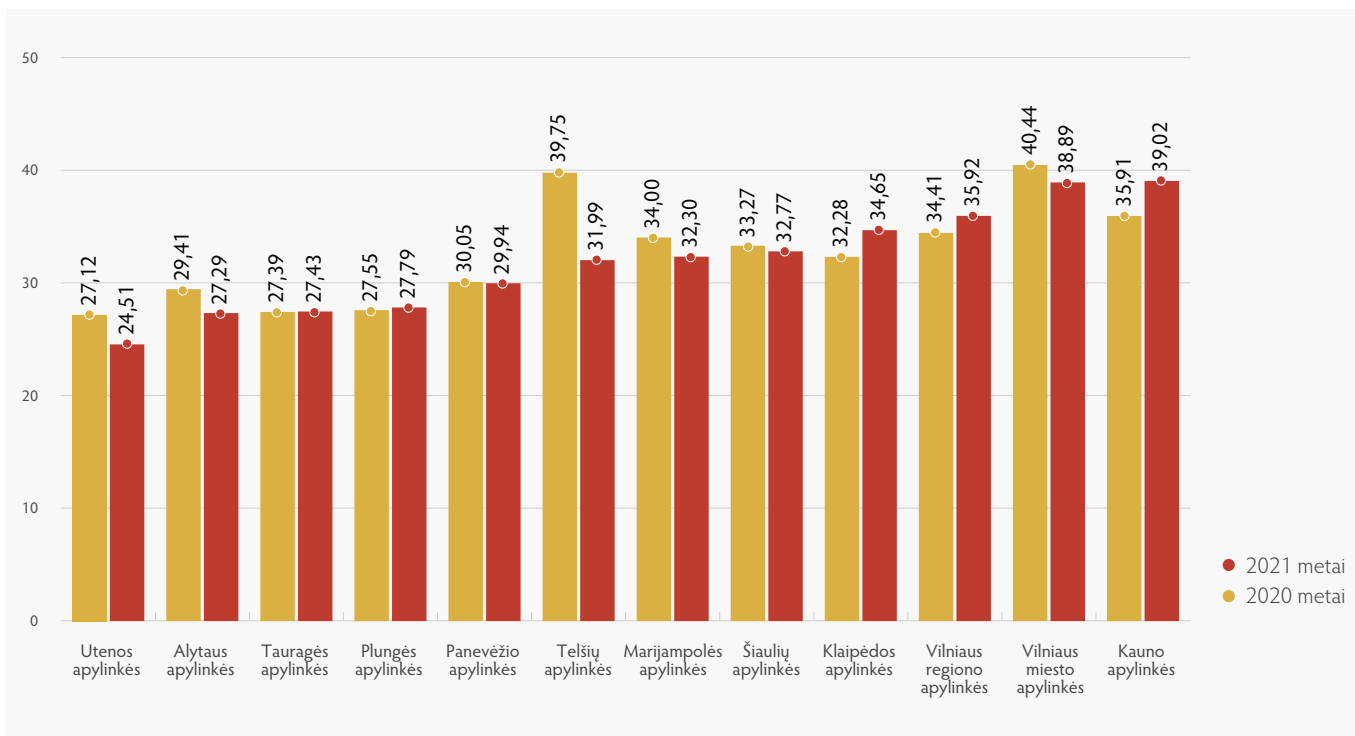
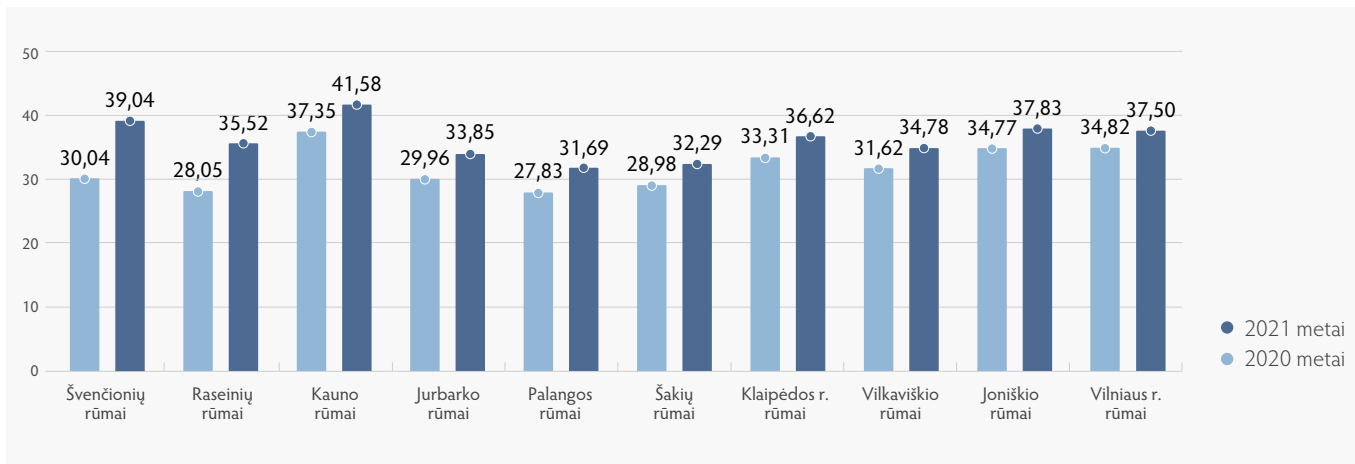
Didžiausias darbo krūvio rodiklis 2021 metais buvo užfiksuotas Kauno apylinkės teismo Kauno rūmuose, kur darbo krūvio rodiklis buvo 41,58, t. y. 21 % didesnis nei bendras apylinkės teismų darbo krūvio vidurkis. Lyginant šių teismo rūmų 2021 metų darbo krūvį su šių rūmų darbo krūvio rodikliu 2020 metais (37,35), teismo krūvis padidėjo 11 %.

Kauno apylinkės teismo Kauno rūmuose 2021 metais 37 % nagrinėtų civilinių bylų sudarė bylos, nagrinėtos ginčo teiseną, 32 % – bylos dėl teismo įsakymo išdavimo, 19 % – bylos, nagrinėtos supaprastinto proceso tvarka, 10 % – bylos, nagrinėtos ypatingąja teiseną, ir 2 % – kitos bylos. Iš visų išnagrinėtų baudžiamųjų bylų Kauno apylinkės teismo Kauno rūmuose daugiausia – 49 % – sudarė bylos, nagrinėtos pagal bendrąsias proceso taisykles, 42 % – bylos dėl baudžiamojo įsakymo išdavimo, 7 % – bylos, nagrinėtos pagreitinto proceso tvarka, ir kitos bylos.

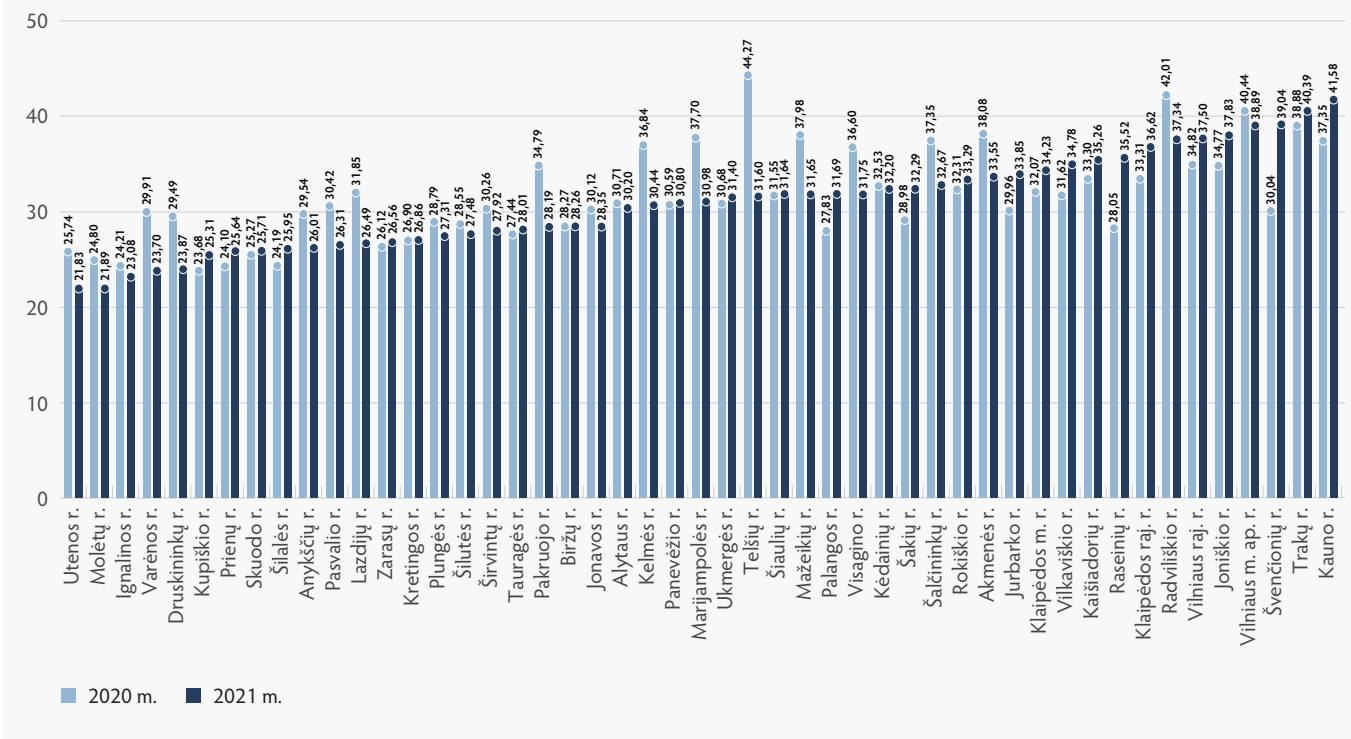
Nors apylinkių teismuose vidutinis darbo krūvio rodiklis 2021 m. padidėjo nežymiai, dalyje teismų rūmų darbo krūvis 2021 metais ženkliai išaugo (žr. grafikus kitame puslapyje).

Darbo krūvio skirtumai apylinkių teismuose ir apylinkių teismų rūmuose 2020–2021 m.

Darbo krūvio skirtumai apylinkių teismuose 2020–2021 m.

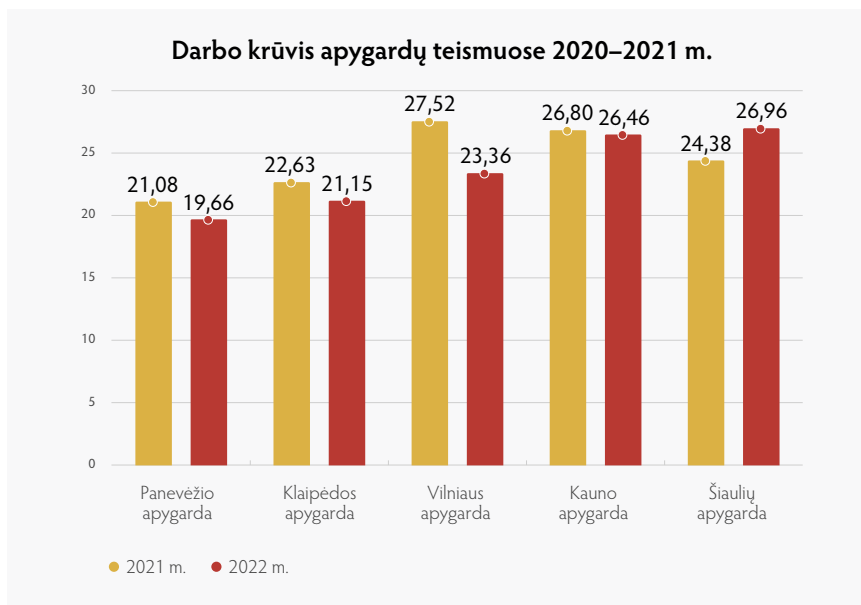
Apygardų teismai

2021 metais apygardų teismuose nagrinėjant bylas pirmąją ir apeliacinę instanciją vidutinis darbo krūvio rodiklis buvo **23,81**, t. y. 6 % mažesnis nei šių teismų darbo krūvio rodiklis 2020 metais (25,44).

Mažiausias darbo krūvis buvo Panevėžio apygardos teisme – 19,66. Šio teismo darbo krūvio rodiklis buvo 17 % mažesnis nei bendras apygardų teismų darbo krūvio vidurkis. Lyginant šio teismo 2021 metų darbo krūvį su to paties teismo darbo krūvio rodikliu 2020 metais (21,08), teismo krūvis sumažėjo 7 %.

Didžiausias darbo krūvis 2021 metais buvo užfiksuotas Šiaulių apygardos teisme, kurio darbo krūvio rodiklis buvo 26,96, t. y. 13 % didesnis nei bendras apygardų teismų darbo krūvio vidurkis. Lyginant šio teismo 2021 metų darbo krūvį su to paties teismo darbo krūvio rodikliu 2020 metais (24,38), teismo krūvis padidėjo 11 %.

Apygardų teismuose nagrinėjant bylas pirmąją ir apeliacinę instanciją ir toliau matyti bendras darbo krūvio mažėjimas. Tik viename iš apygardų teismų, t. y. Šiaulių apygardos teisme, darbo krūvis 2021 metais padidėjo. Likusiuose apygardų teismuose darbo krūvis nuosekliai mažėjo, lyginant su 2020 metais.

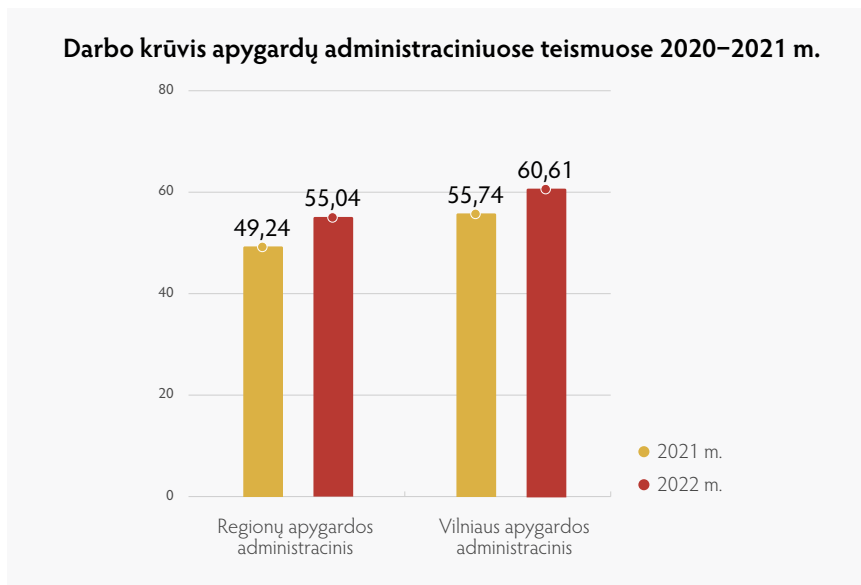
Apygardų administraciniai teismai

2021 metais apygardų administraciniuose teismuose vidutinis darbo krūvio rodiklis buvo **58,01**, t. y. 11 % didesnis nei 2020 metais, kai šis rodiklis siekė 52,49.

Mažiausias darbo krūvis buvo Regionų apygardos administracinio teismo Panevėžio rūmuose – 50,12; šio teismo rūmų darbo krūvio rodiklis buvo 14 % mažesnis nei bendras apygardų administracinių teismų darbo krūvio vidurkis. Lyginant šių teismo rūmų 2021 metų darbo krūvio rodiklį su to paties teismo darbo krūvio rodikliu 2020 metais (42,70), teismo krūvis padidėjo 17 %.

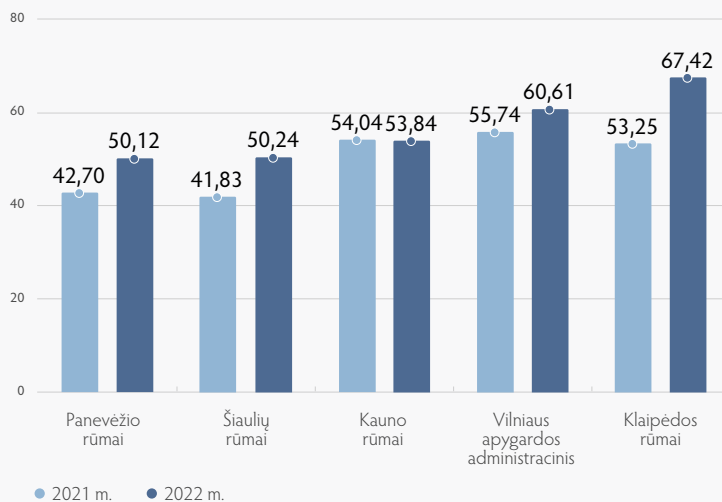
Didžiausias darbo krūvio rodiklis 2021 metais buvo užfiksuotas Regionų apygardos administracinio teismo Klaipėdos rūmuose, kur darbo krūvio rodiklis buvo 67,42, t. y. 16 % didesnis nei bendras apygardų administracinių teismų darbo krūvio vidurkis. Lyginant šių teismo rūmų 2021 metų darbo krūvį su to paties teismo darbo krūvio rodikliu 2020 metais (53,25), teismo krūvis padidėjo 27 %.

Apygardų administraciniuose teismuose bendrai didėja darbo krūvis. Tik viename iš apygardų administracinių teismų rūmų, t. y. Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmuose, darbo krūvis 2021 metais, lyginant su 2020 metais, nežymiai sumažėjo.

Darbo krūvis apygardų administraciniuose teismuose pagal rūmus 2020–2021 m.

2021 m. vidutiniškai per metus vienas teisėjas išnagrinėjo:

- apylinkių teismuose – 369 bylas (2020 m. – 393, 2019 m. – 398, 2018 m. – 422);
- apygardų teismuose (I instancija ir apeliacine instancija) – 114 bylų (2020 m. – 125, 2019 m. – 138, 2018 m. – 148);
- apygardų administraciniuose teismuose (rūmuose) – 345 bylas (2020 m. – 304, 2019 m. – 318, 2018 m. – 272).

2021 m. vidutiniškai per vieną darbo dieną vienas teisėjas išnagrinėjo*:

- apylinkių teismuose – 1,46 bylos (2020 m. – 1,55, 2019 m. – 1,58, 2018 m. – 1,68);
- apygardų teismuose (I instancija ir apeliacine instancija) – 0,45 bylos (2020 m. – 0,49, 2019 m. – 0,55, 2018 m. – 0,59);
- apygardų administraciniuose teismuose – 1,37 bylos (2020 m. – 1,21, 2019 m. – 1,27, 2018 m. – 1,08).

* Apygardų (I instancija ir apeliacine instancija) bei apygardų administraciniuose teismuose bylų, tenkančių vienam teisėjui, skaičius apskaičiuotas, neįskaitant teisėjų kolegijų nariams tenkančių bylų.

2.4. Bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė

Didžiausią įtaką apylinkių ir apygardų teismų bylų trukmei turėjo (dažniausių priežasčių ir užsitęsusių bylų santykis):

- proceso šalies prašymas atidėti bylos nagrinėjimą – 54,63 % (2020 m. – 50,25 %, 2019 m. – 33,20 %);
- papildomų įrodymų rinkimas – 40,21 % (2020 m. – 41,33 %, 2019 m. – 30,16 %);
- proceso šalių ar jų atstovų (ieškovų, atsakovų, kaltinamųjų, gynėjų, administracinėn atsakomybėn traukiamų asmenų, advokatų) neatvykimas į teismo posėdį – 31,08 % (2020 m. – 28,90 %, 2019 m. – 25,56 %);
- pateiktas patikslintas arba pakeistas ieškinys / baudžiamojoje byloje pateiktas, patikslintas arba pakeistas civilinis ieškinys, pakeistas kaltinime nurodytos veikos kvalifikavimas – 26,43 % (2020 m. – 24,36 %, 2019 m. – 20,10 %);
- kitų asmenų įtraukimas į bylos nagrinėjimą – 19,26 % (2020 m. – 17,88 %, 2019 m. – 22,34 %);
- galimybių susitaikyti (sudaryti taikos sutartį) sudarymas / galimybių nukentėjusiajam, privačiam kaltintojui ir (ar) jų atstovams bei kaltinamajam susitaikyti sudarymas – 19,02 % (2020 m. – 20,81 %, 2019 m. – 14,88 %);
- bylą nagrinėjančio teisėjo pasikeitimas (dėl teisėjo nušalinimo, mirties ar pan.) – 18,18 % (2020 m. – 15,85 %, 2019 m. – 15,91 %, 2018 m. – 10,49 %);
- procesinių dokumentų trūkumų šalinimas – 17,02 % (2020 m. – 16,14 %, 2019 m. – 14,36 %).

Dažniausiai administracines bylas ištesdavo (dažniausių priežasčių ir užsitęsusių bylų santykis):

- bylos sustabdymas, kol įsiteisės teismo nutarimas ar nutartis kitoje byloje, nagrinėjamoje administracine tvarka, – 87,22 % (2020 m. – 84,95 %, 2019 m. – 37,14 %);
- bylą nagrinėjančio teisėjo pasikeitimas (dėl teisėjo nušalinimo, mirties ar pan.) – 31,35 % (2020 m. – 24,05 %, 2019 m. – 23,49 %);
- atidėtas teismo sprendimo priėmimas ir paskelbimas – 21,89 % (2020 m. – 23,88 %, 2019 m. – 11,63 %);
- kitos priežastys – 18,04 % (2020 m. – 29,07 %, 2019 m. – 16,33 %);
- bylos sustabdymas, kol administracinis teismas išnagrinės bylą dėl norminio administracinio akto teisėtumo, – 9,81 % (2020 m. – 13,15 %, 2019 m. – 11,41 %).

Dažniausios priežastys, turėjusios įtakos bylų apylinkių ir apygardų teismuose trukmei, lyginant su praėjusiais metais, iš esmės beveik nepakito.

Administraciniuose teismuose pagrindinė priežastis, lėmusi užsitęsusių bylų nagrinėjimą, taip pat išliko ta pati (bylos sustabdymas, kol įsiteisės teismo nutarimas ar nutartis kitoje byloje, nagrinėjamoje administracine tvarka), tačiau pasikeitė kitos dažniausios užsi-

tęsimą lėmusios priežastys. Kaip matyti, padaugėjo bylų nagrinėjančio teisėjo pasikeitimo (dėl teisėjo nušalinimo, mirties ar pan.) atvejų, sumažėjo kitų priežasčių, dėl kurių bylos nagrinėjimas užsitęsė.

Svarbu įvertinti tai, kad kai kurios priežastys, turinčios įtaką bylų trukmei, konkrečiose bylose gali pasikartoti ne vieną kartą. Pasikartojančių priežasčių dažnumo įvertinimas leidžia stebėti dažniausių priežasčių, kurių pasikartojimas lemia bylos trukmę, lyginant su kitomis priežastimis, 2021 m. dinamiką.

Dažniausiai pasikartojančios priežastys, turėjusios įtakos bylų apylinkių ir apygardų teismuose trukmei:

- proceso šalies prašymas atidėti bylos nagrinėjimą – 109,97 % (2020 m. – 84,19 %, 2019 m. – 57,38 %);
- papildomų įrodymų rinkimas – 72,01 % (2020 m. – 70,44 %, 2019 m. – 50,26 %);
- proceso šalių ar jų atstovų (ieškovų, atsakovų, kaltinamųjų, gynėjų, administracinėn atsakomybėn traukiamų asmenų, advokatų) neatvykimas į teismo posėdį – 57,35 % (2020 m. – 59,87 %, 2019 m. – 49,74 %);
- pateiktas patikslintas arba pakeistas ieškinys / baudžiamojoje byloje pateiktas, patikslintas arba pakeistas civilinis ieškinys, pakeistas kaltinime nurodytos veikos kvalifikavimas – 33,28 % (2020 m. – 29,89 %, 2019 m. – 29,35 %);
- galimybių susitaikyti (sudaryti taikos sutartį) sudarymas / galimybių nukentėjusiajam, privačiam kaltintojui ir (ar) jų atstovams bei kaltinamajam susitaikyti sudarymas – 26,55 % (2020 m. – 28,12 %, 2019 m. – 20,85 %);
- kitų asmenų įtraukimas į bylos nagrinėjimą – 26,03 % (2020 m. – 21,76 %, 2019 m. – 34,18 %).

Pastebėtina, kad pagrindinės bylose pasikartojančios priežastys iš esmės nepriklauso nuo teismo pastangų siekti, kad bylos būtų išnagrinėjamos kuo operatyviau. Proceso šalių prašymai atidėti bylos nagrinėjimą, proceso šalių ar jų atstovų neatvykimas į teismo posėdį ar papildomų įrodymų rinkimas laikytini objektyviomis, nuo teismo proceso tinkamo organizavimo nepriklausančiomis priežastimis, kurios lemia ilgesnę bylų nagrinėjimo trukmę.

Dažniausiai pasikartojančios priežastys, dėl kurių užsitęsė administracinių bylų nagrinėjimas:

- bylos sustabdymas, kol įsiteisės teismo nutarimas ar nutartis kitoje byloje, nagrinėjamoje administracine tvarka, – 91,24 % (2020 m. – 89,10 %, 2019 m. – 39,15 %);
- bylų nagrinėjančio teisėjo pasikeitimas (dėl teisėjo nušalinimo, mirties ar pan.) – 41,33 % (2020 m. – 25,78 %, 2019 m. – 25,73 %);
- atidėtas teismo sprendimo priėmimas ir paskelbimas – 23,99 % (2020 m. – 26,64 %, 2019 m. – 13,20 %);
- kitos priežastys, nenumatytos dažniausiai pasitaikančių priežasčių sąrašė, – 23,47 % (2020 m. – 42,39 %, 2019 m. – 20,81 %);
- bylos sustabdymas, kol administracinis teismas išnagrinės bylą dėl norminio administracinio akto teisėtumo, – 14,89 % (2020 m. – 18,17 %, 2019 m. – 14,54 %).

Dažniausiai administracinėse bylose pasikartojanti priežastis, lemianti bylų nagrinėjimo trukmę, yra bylos sustabdymas, kol įsitei-

sės teismo nutarimas ar nutartis kitoje byloje, nagrinėjamoje administracine tvarka. Pastebėtina, kad priežasties – atidėtas teismo sprendimo priėmimas ir paskelbimas – procentas sumažėjo nuo 26,64 % 2020 m. iki 23,99 % 2021 m.

Vis dėlto, lyginant su 2020 m., padidėjo bylų nagrinėjančio teisėjo pasikeitimo (dėl teisėjo nušalinimo, mirties ar pan.) priežasties dažnis nuo 28,78 % 2020 m. iki 41,33 % 2021 m., o kitų priežasčių, nenumatytų dažniausiai pasitaikančių priežasčių sąrašė, buvo beveik dvigubai mažiau – 18,92 %. Galima daryti išvadą, kad teismai, nagrinėdami užsitęsiančias administracines bylas, iš dalies susiduria ir su nuo teismo bei teisėjo priklausančiomis aplinkybėmis, į kurias derėtų atsižvelgti siekiant didesnės administracinių bylų nagrinėjimo spartos.

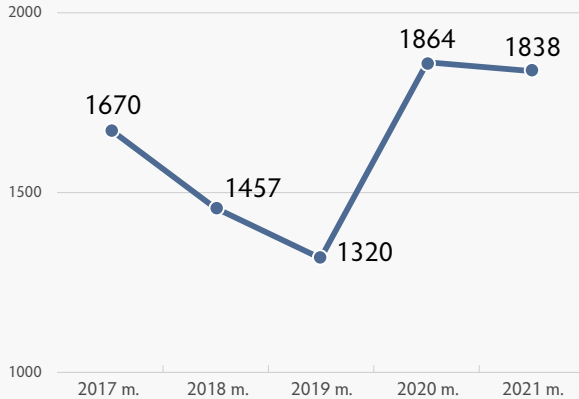
Siekiant spartinti bylų nagrinėjimą teismuose buvo imamasi įvairių procesinių priemonių:

- dažniausiai civilinėse ir administracinėse bylose buvo siunčiami paklausimai kompetentingoms valstybės institucijoms (pvz., ikiteisminio tyrimo), ekspertizės įstaigoms dėl reikiamų veiksmy atlikimo eigos ir rezultatų, taip pat vykdomi periodiniai patikrinimai, ar sustabdytose bylose neišnyko jų sustabdymo pagrindai, siūlyta galimybė šalims išspėsti ginčą taikiai bei bylą nagrinėti nuotoliniu būdu;
- dažniausiai baudžiamosiose bylose buvo skelbiama kaltinamojo paieška ir nuolatinis domėjimasis paieškos rezultatais, skiriamos baudos už neatvykimą į teismo posėdį be pateisinamos priežasties, paskiriamas atvesdinimas, siunčiami paklausimai kompetentingoms Lietuvos ir užsienio institucijoms, ekspertizės įstaigoms, būsimų teismo posėdžių datos nustatomos suderinus su proceso dalyviais, kreipiamasi dėl Europos arešto orderio išdavimo, bylos sujungiamos į vieną ar, atvirkščiai, išskiriamos į kelias ir kt.

Ilgiau nei metus užsitęsusių bylų

Civilinės bylos apylinkių ir apygardų (I ir apeliacinė instancija) teismuose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus

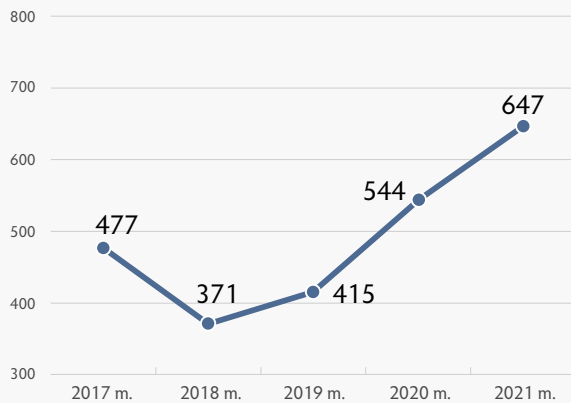

2021 m., palyginti su 2020 m., civilinių bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus, skaičius nežymiai sumažėjo – 1,4 %.

Analizuojant priežastis, kurios galėjo lemti užsitęsusių civilinių bylų nagrinėjimą, matyti, kad tai buvo proceso šalies prašymas atidėti bylos nagrinėjimą, papildomų įrodymų rinkimas, pateiktas patikslintas arba pakeistas ieškinys, galimybių susitaikyti (sudaryti taikos sutartį) sudarymas, kitų asmenų įtraukimas į bylos nagrinėjimą, procesinių dokumentų trūkumų šalinimas. Taigi, ilgesnį civilinių bylų nagrinėjimą dažniausiai lemia nuo proceso dalyvių veiksmų priklausančios aplinkybės.

Manytina, kad civilinių bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus, sumažėjo dėl 2021 m. šalyje atšaukto karantino.

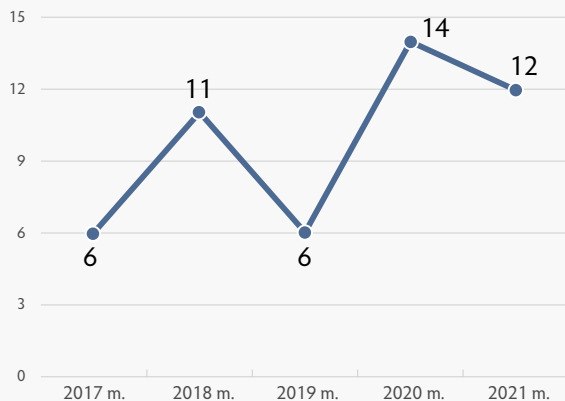
Baudžiamosios bylos apylinkių ir apygardų (I-a ir apeliacinė instancija) teismuose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus

2021 m., palyginus su 2020 m., baudžiamųjų bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus, skaičius padidėjo 19 %. Analizuojant tokį padidėjimą galėjusias lemti priežastis matyti, kad tai buvo proceso šalių ar jų atstovų neatvykimas į teismo posėdį, proceso šalies prašymas atidėti bylos nagrinėjimą bei papildomų įrodymų rinkimas. Darytina išvada, kad ilgesnį baudžiamųjų bylų nagrinėjimą dažniausiai lemia nuo proceso dalyvių veiksmų priklausančios aplinkybės. Manytina, kad baudžiamųjų bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus, skaičiaus padidėjimui įtakos galėjo turėti ir Lietuvoje paskelbtas karantinas bei dėl jo metu įvestų ribojimų atsiradę teismų darbo organizavimo ypatumai, Baudžiamojo proceso kodekse nustatyto teisinio reguliavimo, leidžiančio baudžiamąsias bylas nagrinėti nuotoliniu būdu, trūkumas 2021 m. I pusmetį. Siekiant užkirsti kelią galimam piktnaudžiavimui procesinėmis teisėmis ir proceso vilkinimui, apylinkių ir apygardų teismai turėtų nepamišti galimų taikyti procesinių priemonių (skiriamos baudos už neatvykimą į teismo posėdį ir kt.).

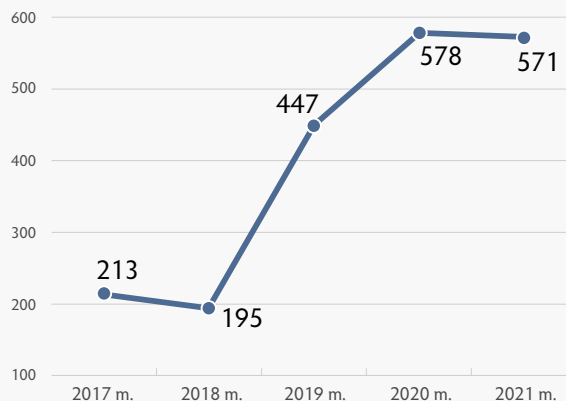

Administracinių nusižengimų bylos apylinkių teismuose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus

2021 m., palyginus su 2020 m., administracinių nusižengimų bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus, skaičius apylinkių teismuose sumažėjo nežymiai. Manytina, kad tai taip pat gali būti siejama su paskelbtu karantinu. Įvertinus dažniausias priežastis, lėmusias užsitęsusį administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimą (proceso šalių ar jų atstovų neatvykimas į teismo posėdį, proceso šalies prašymas atidėti bylos nagrinėjimą), darytina išvada, kad užsitęsusių administracinių nusižengimų bylų apylinkių teismuose skaičiaus sumažėjimas dažniausiai yra susijęs su išorinėmis, nuo teismo nepriklausančiomis, priežastimis ir aplinkybėmis, o teismai kasmet aktyviai imasi procesinių priemonių šalinti užsitęsusį bylų nagrinėjimą ir šios priemonės yra efektyvios.

Administracinės bylos apygardų administraciniuose teismuose, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip metus

Lyginant su 2020 m., užsitęsusių administracinių bylų apygardų administraciniuose teismuose skaičius sumažėjo apie 1 %. Analizuojant užsitęsusio administracinių bylų nagrinėjimo priežastis, matyti, kad daugiausia bylos sustabdytos laukiant, kol įsiteisės teismo nutarimas ar nutartis kitoje byloje, ir tokios bylos yra dėl aplinkos apsaugos teisinių santykių.

Bylos, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip 5 metus:

- 192 civilinės bylos apylinkių ir pirmosios instancijos apygardų teismuose (2020 m. – 221, 2019 m. – 247);
- 64 baudžiamosios bylos apylinkių ir pirmosios instancijos apygardų teismuose (2020 m. – 72, 2019 m. – 83);
- 20 administracinių bylų apygardų administraciniuose teismuose (2020 m. – 12, 2019 m. – 9).

Atsižvelgiant į pateiktus duomenis, jau kelerius pastaruosius metus pastebima apylinkių ir pirmosios instancijos apygardų civilinių ir baudžiamųjų bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip 5 metus, skaičiaus mažėjimo tendencija, tačiau taip ilgai trunkančių administracinių bylų apygardų administraciniuose teismuose skaičius padidėjo. Vis dėlto, lyginant su 2020 m., teismuose bendras bylų, kurių nagrinėjimas užsitęsė ilgiau kaip 5 metus, skaičius sumažėjo 10 %.

2.5. Baudžiamosios bylos, nutrauktos suėjus senaties terminui

2021 m. nutrauktų bylų suėjus senaties terminui skaičiaus kitimo tendencija nebuvo žymi: apylinkių teismuose pernai nutrauktos 8 bylos (2020 m. – 11, 2019 m – 9), o apygardų teismuose – 0 bylų (2020 m. – 1, 2019 m. – 2).

Iš viso 2021 m. nutrauktos 8 baudžiamosios bylos suėjus senaties terminui (2020 m. – 12 bylų, 2019 m. – 11 bylų). Taigi, pastaraisiais metais tokių bylų skaičius, lyginant su praėjusiais metais, sumažėjo 4 bylomis. Tokių bylų sumažėjimą taip pat galėjo lemti bendras baudžiamųjų bylų skaičiaus mažėjimas.

Bylos nutrauktos suėjus senaties terminui:

- Kauno apylinkės teisme – 3 (2020 m. – 3, 2019 m. – 4);
- Vilniaus miesto apylinkės teisme – 4 (2020 m. – 3, 2019 m. – 3);
- Vilniaus rajono apylinkės teisme – 1.

Pažymėtina, kad sukčiavimo kategorijai priskirtos bylos, kaip ir ankstesniais metais, buvo nutraukiamos suėjus senaties terminui dažniausiai: 2021 m. nutrauktos 3 bylos, 2020 m. – 5, 2019 m. – 6.

Suėjus senaties terminui nutraukta ir po vieną ar keletą bylų dėl vagystės, nesunkaus sveikatos sutrikdymo, aplaidaus apskaitos tvarkymo, jaunesnio negu šešiolikos metų asmens tvirkimo.

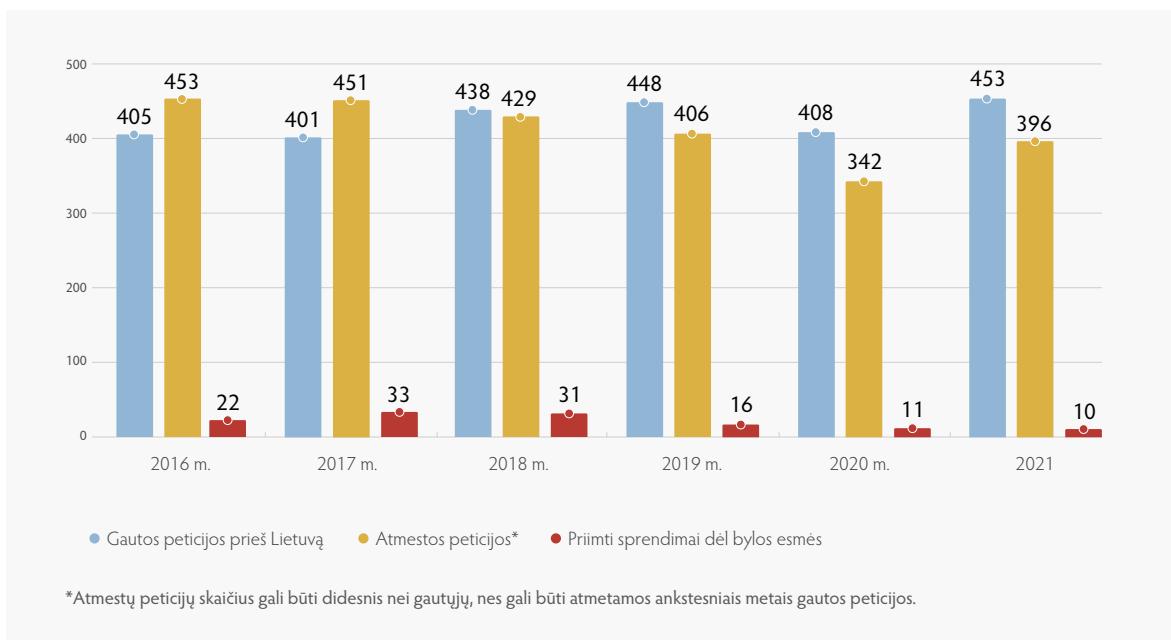

2.6. Europos Žmogaus Teisių Teismo priimti sprendimai bylose prieš Lietuvą

Europos Žmogaus Teisių Teismas (toliau – EŽTT) 2021 m. gavo 453 peticijas prieš Lietuvą, 25 peticijos atmetos administracine tvarka (dėl netinkamo formulio užpildymo), iš nagrinėtų peticijų 396 peticijos buvo atmetos kaip nepriimtinos arba išbrauktos iš bylų sąrašo.

2021 m. EŽTT priėmė 15 sprendimų dėl bylų prieš Lietuvą, iš jų 10 sprendimų dėl bylos esmės:

- **8** sprendimai, kuriais pripažino, kad Lietuva pažeidė pareiškėjų teises ir laisves;
- **2** sprendimai, kuriais pripažino, kad Lietuva nepažeidė pareiškėjų teisių ir laisvių;
- **4** bylose peticijos atmetos kaip nepriimtinos;
- **1** byloje sudarytas taikus susitarimas.

Bylose, kuriose konstatuota Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – Konvencija) 6 straipsnio (teisė į teisingą bylos nagrinėjimą) pažeidimai, buvo nagrinėjamas teisės kreiptis į teismą (angl. access to court) aspektas:

- **2021 m. sausio 12 d. EŽTT paskelbė sprendimą byloje *Kaminskienė prieš Lietuvą* (peticijos Nr. 48314/18)**, kuriuo konstatavo Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies (teisė į nešališką teismą) pažeidimą kasacinių skundų atrankos procese. EŽTT nuomone, nagrinėjamu atveju nebuvo užtikrintas Lietuvos Aukščiausiojo Teismo atrankos kolegijų teisėjų nešališkumas. Pažymėtina, kad EŽTT nenustatė vadinamojo subjektyvaus šališkumo, t. y. konkretaus teisėjų suinteresuotumo sprendžiant dėl pareiškėjos kasacinių skundų (ne)priimtimumo, tačiau konstatavo teisėjų nešališkumo trūkumą objektyviaja prasme. EŽTT iš esmės nusprendė, kad aplinkybė, jog atrankos kolegijos nariai su subjektais, susijusiais su ginčo šalimis, kartu studijavo toje pačioje mokslo įstaigoje, savaime nesuponuoja jų nešališkumo, tačiau objektyviam stebėtojui abejonių teisėjų nešališkumu galėjo kilti dėl kitų individualių bylos aplinkybių.
- **2021 m. liepos 13 d. EŽTT paskelbė sprendimą byloje *Gančo prieš Lietuvą* (peticijos Nr. 42168/19)**, kuriuo konstatavo, kad Lietuva pažeidė Konvencijos 6 straipsnio 1 dalį. EŽTT sprendime pažymėjo, kad nors bylos sudėtingumas gali pateisinti ilgesnę nei vidutinę proceso trukmę, jis negali pateisinti ilgų valdžios institucijų neveiklumo laikotarpių. EŽTT konstatavo, kad nors pertraukas bylos nagrinėjime lėmė veiksniai, kurių nacionalinis teismas negalėjo kontroliuoti (nuo 2011 m. balandžio mėnesio iki 2012 m. gruodžio mėnesio ikiteisminis tyrimas buvo praktiškai sustabdytas, nes tyrimą atlikusios institucijos laukė Valsybinės mokesčių inspekcijos išvados; be to, tai nebuvo vienintelis delsimas ikiteisminio tyrimo metu), teismas neieškojo būdų, kaip būtų galima išvengti tokių pertraukų ateityje ar bent jau jas sutrumpinti.
- **2021 m. spalio 19 d. EŽTT paskelbė sprendimą byloje *Marazas prieš Lietuvą* (peticijos Nr. 42177/19)**, kurioje buvo nagrinėjama, ar atsakymas pareiškėjui suteikti antrinę teisinę pagalbą civilinėse bylose, susijusiose su jo vykdyta ūkine komercine veikla, apribojo jo teisę kreiptis į teismą. Nors Lietuvos Respublikos Vyriausybė teigė, kad Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo (toliau – VGTPĮ) 11 straipsnio pakeitimai, įsigalioję nuo 2019-01-01, numatė galimybę asmenims, kuriems atsakyta teikti antrinę teisinę pagalbą, kreiptis į Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybą ir prašyti papildomai įvertinti jų individualią situaciją, EŽTT nebuvo įtikintas, kad pareiškėjas turėjo realią galimybę gauti teisinę pagalbą ir laiku pateikti kasacinį skundą. Nors pagal nacionalinę teisę jis galėjo prašyti Aukščiausiojo Teismo atnaujinti praleistą terminą skundui paduoti, jeigu jis buvo praleistas dėl svarbių priežasčių, EŽTT manymu, Vyriausybė šios priemonės veiksmingumo neįrodė pakankamais panašių bylų pavyzdžiais. EŽTT nusprendė, kad pareiškėjas praktiškai negalėjo pasinaudoti nauja VGTPĮ pakeitime numatyta galimybe, todėl buvo pažeista Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis.
- **2021 m. lapkričio 23 d. EŽTT paskelbė sprendimą byloje *Tarvydas prieš Lietuvą* (peticijos Nr. 36098/19)**, kurioje, pagal Konvencijos 6 straipsnio 1 dalį, vertino, ar apeliacinės instancijos teismas, atsakydamas į pareiškėjo keliamus bylai reikšmingus argumentus, kuriais jis siekė įrodyti, kad kultūros paveldo statinio atstatyti buvo neįmanoma, tinkamai pagrindė savo sprendimą. EŽTT manymu, pareiškėjo keliami klausimai buvo labai konkretūs, reikšmingi bylai išnagrinėti ir svarbūs, tačiau apeliacinės instancijos teismas, priimdamas galutinį sprendimą, aiškiai nepasisakė dėl pareiškėjo keliamų argumentų arba nepaaiškino, kodėl to nereikėtų daryti, ir niekaip neįvertino teisės aktų ir teismų praktikos, kuriais rėmėsi pareiškėjas. EŽTT nusprendė,

kad pareiškėjas nebuvo išklašytas nacionalinių teismų, kaip to reikalaujama pagal Konvencijos 6 straipsnio 1 dalį.

- **2021 m. gruodžio 14 d. EŽTT paskelbė sprendimą byloje *Gražulevičiūtė prieš Lietuvą (peticijos Nr. 53176/17)***, kurioje buvo nagrinėjamas klausimas dėl teisinio tikrumo principo pažeidimo, nes dviejuose nacionaliniuose administraciniuose teismuose vykusiuose teisiniuose procesuose, kuriuose dalyvavo pareiškėja, buvo priimtos skirtingos faktinės išvados. EŽTT pabrėžė, kad teisinio tikrumo principas reikalauja, kad tais atvejais, kai civilinis ginčas nagrinėjamas iš esmės teismuose, jis turėtų būti išspręžiamas kartą ir visiems laikams. EŽTT konstatavo, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas suteikė „antrą galimybę“ valstybei nagrinėti ginčą, kuris jau buvo nagrinėjamas teisiniame procese tarp tų pačių procesinių šalių – valstybės ir pareiškėjos – ir kuris jau buvo išspręžtas galutiniu teismo sprendimu, taip pažeisdamas teisinio tikrumo principą. Taigi, EŽTT konstatavo, kad šioje byloje buvo pažeistos pareiškėjos teisės pagal Konvencijos 6 straipsnio 1 dalį.

Parengta pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovo EŽTT skelbiamą informaciją.

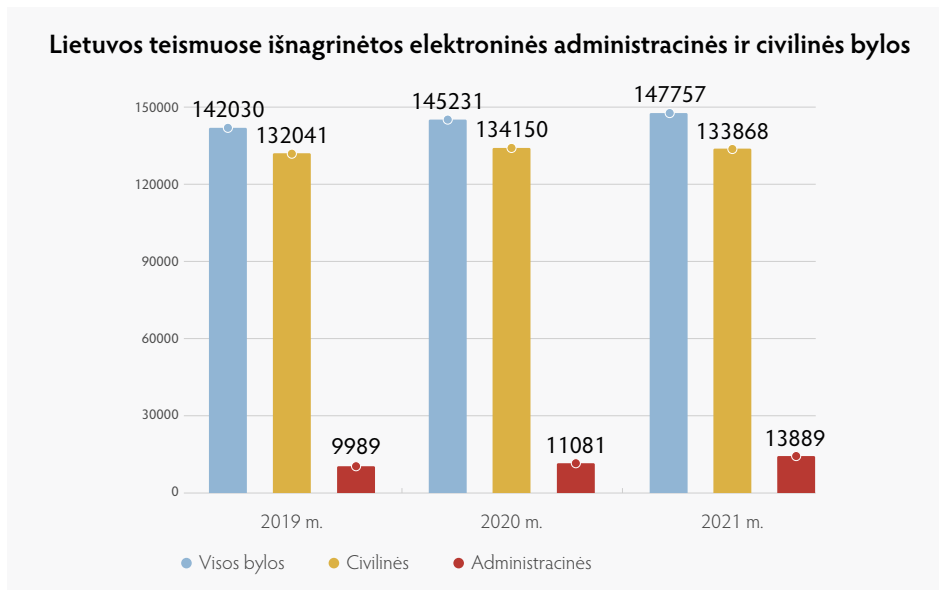

2.7. Elektroninės bylos

2021 m. Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portale e.teismas.lt vien elektronine forma tvarkytų **civilinių ir administracinių** bylų buvo apie 83 % (2020 m. – 80 %, 2019 m. – 74 %). Išaugusį e.teismas.lt paslaugų mastą neabejotinai lėmė nepalanki epideminė Covid-19 ligos situacija ir dėl jos taikyti apribojimai bei rekomendacijos organizuoti posėdžius nuotoliniu būdu. Taigi, kad būtų maksimaliai išvengta fizinio kontakto, teikdami teismui (gaudami iš teismo) procesinius dokumentus, asmenys aktyviau ėmėsi naudotis esančiomis techninėmis galimybėmis kreiptis į teismą per e.teismas.lt (daugiau apie portalą – 6.1 skyriuje).

Kaip ir ankstesniais metais, didžiausią šių elektroninių bylų dalį sudarė civilinės bylos. Pastebėtina, kad nors 2021 m., lyginant su 2020 m., išnagrinėtų elektroninių civilinių bylų šiek tiek sumažėjo (dėl bendrai sumažėjusio išnagrinėtų civilinių bylų skaičiaus), tačiau, vertinant elektroninių civilinių bylų dalies pokytį, matyti, kad, lyginant su ankstesniais metais, ji nuosekliai didėjo ir 2021 m. pasiekė 85,39 % (2020 m. – 82,06 %, 2019 m. – 75,85 %). Išnagrinėtų elektroninių civilinių bylų skaičius 2021 m. – 133 868, o išnagrinėtų popierine forma tvarkytų civilinių bylų skaičius 2021 m. buvo 22 912 (2020 m. išnagrinėta elektroninių civilinių bylų – 134 150, išnagrinėtų popierine forma tvarkytų civilinių bylų – 29 337).

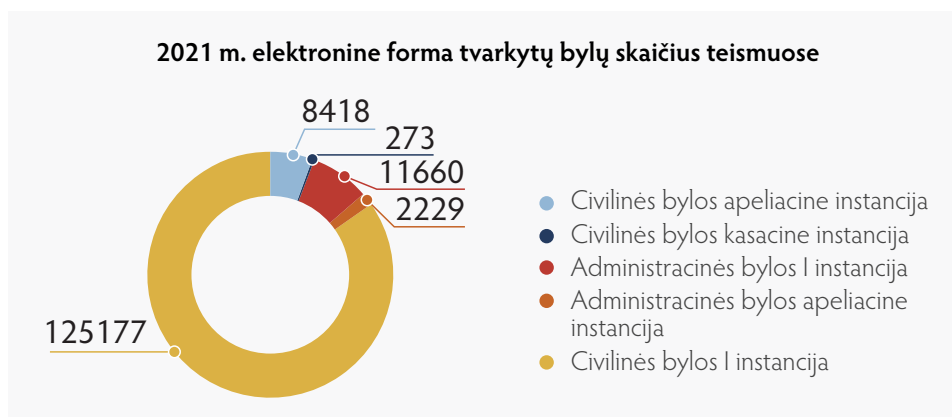
2021 m. žymiai išaugo elektroninių administracinių bylų (apygardų administraciniuose teismuose ir Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme) skaičius. Kasmet didėja ir elektroninių administracinių bylų dalis: 2021 m. elektroninės administracinės bylos sudarė 68,46 % visų teismuose išnagrinėtų administracinių bylų (2020 m. – 61,51 %, 2019 m. – 53,53 %). Žymus elektroninių administracinių bylų, nagrinėjamų pirmąja instancija (apygardų administraciniuose teismuose), skaičiaus augimas: 2021 m. – 73,45 %, 2020 m. – 67,13 %, 2019 m. – 56,71 %).

2021 m. didžiausią visų **pirmosios instancijos** bendrosios kompetencijos teismuose (apylinkių ir apygardų teismuose) išnagrinėtų elektroninių civilinių bylų dalį (41,36 %) sudarė bylos dėl teismo įsakymo išdavimo (2020 m. – 43,67 %). Kitų kategorijų elektroninių bylų (ginčo teisenos, ypatingosios teisenos, supaprastinto proceso, vykdymo proceso ir kt.) pirmosios instancijos teismuose išnagrinėtų elektroninių bylų skaičiaus procentinė dalis 2021 m. kito nežymiai ir didžiausias pokytis, lyginant su 2020 m., siekė iki 3,2 %. Pastebėtinas elektroninių ginčo teisenos bylų dalies sumažėjimas: 2021 m. – 34,62 % (2020 m. – 35,33 %, 2019 m. – 36,49 %), tačiau fiksuojamas supaprastinto proceso elektroninių civilinių bylų dalies padidėjimas: 2021 m. – 11,55 % (2020 m. – 8,39 %, 2019 m. – 6,00 %).

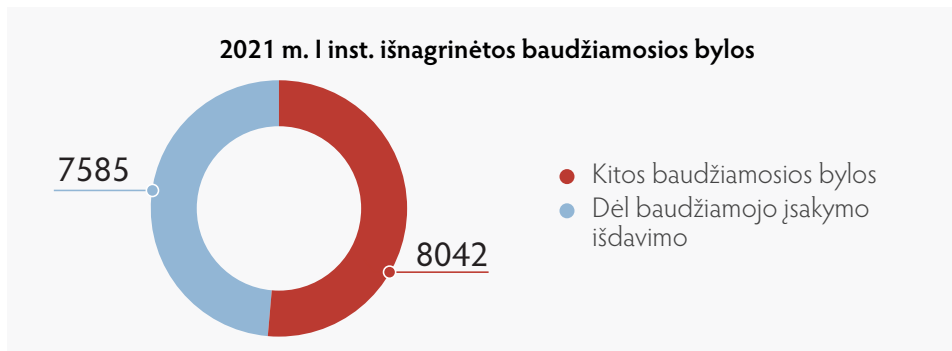
Augančios elektroninių bylų santykinės dalies didėjimo tendencijos pastebimos ir **aukštesnės instancijos teismuose**. Apeliacine tvarka bendrosios kompetencijos teismuose išnagrinėtų elektroninių civilinių bylų dalis, lyginant su ankstesniais metais, 2021 m. išaugo iki 81,49 % (2020 m. – 75,66 %), o lyginant su 2019 m. (68,12 %) šis didėjimas laikytinas itin reikšmingu. Atitinkamai ir Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme apeliacine tvarka išnagrinėtų elektroninių administracinių bylų dalis nuosekliai didėjo ir, lyginant su ankstesniais metais, 2021 m. išaugo iki 50,51 % (2019 m. – 40,81 %, 2020 m. – 41,95 %).

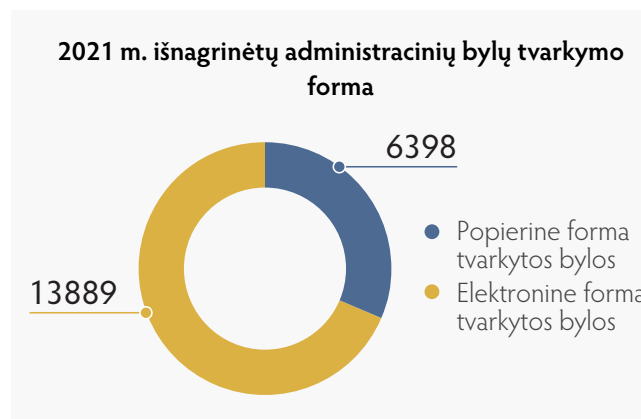
Išnagrinėtų elektroninių civilinių bylų skaičius **Lietuvos Aukščiausiajame Teisme** 2021 m., lyginant su 2020 m., šiek tiek sumažėjo – buvo išnagrinėtos 273 elektroninės bylos (2020 m. – 289, 2019 m. – 281). 2021 m. išnagrinėtų popierine forma tvarkytų civilinių bylų skaičius Lietuvos Aukščiausiajame Teisme sumažėjo iki 68 (2020 m. – 76). Išnagrinėtų elektroninių bylų skaičiaus sumažėjimą lėmė tai, kad apskritai šiame teisme 2021 m. buvo išnagrinėta mažiau civilinių bylų. Tačiau pastebėtina, kad nors 2021 m. ir sumažėjo šiame teisme išnagrinėtų elektroninių bylų skaičius, tačiau, skaičiuojant santykį tarp elektroninių ir popierine forma tvarkomų išnagrinėtų civilinių bylų, kasacine tvarka elektroninių civilinių bylų dalis 2021 m. šiek tiek išaugo ir siekė 80,06 % (2020 m. – 79,18 %, 2019 m. – 71,14 %).

Bylos dėl baudžiamojo įsakymo išdavimo* 2021 m. sudarė apie 49 % visų pirmąja instancija apylinkių ir apygardų teismuose išnagrinėtų baudžiamųjų bylų (2020 m. apie 50 %). Šių elektroninių bylų pirmąja instancija 2021 m. buvo išnagrinėta – 7 585 ir tai sudarė 100 % visų šios kategorijos išnagrinėtų bylų (iš viso išnagrinėta 7 585 bylos dėl baudžiamojo įsakymo). 2020 m. elektroninių bylų dėl baudžiamojo įsakymo išdavimo pirmąja instancija buvo išnagrinėta – 8 263, tai sudarė 97,5 % visų šios kategorijos išnagrinėtų bylų (iš viso išnagrinėta 8 475 bylos dėl baudžiamojo įsakymo).

2021 m. Lietuvos Respublikos teismuose buvo išnagrinėta 28 administracinių nusižengimų bylos, kurių pagrindas buvo elektroninis dokumentas (2020 m. – 146, 2019 m. – 10) ir 7 prašymai administracinių nusižengimų bylų vykdymo procese (2020 m. – 16, 2019 m. – 6). Lyginant visų išnagrinėtų administracinių nusižengimų bylų kontekste (iš viso 2021 m. išnagrinėta 19 245 bylos), elektroninės formos administracinių nusižengimų bylų skaičius išlieka itin mažas.

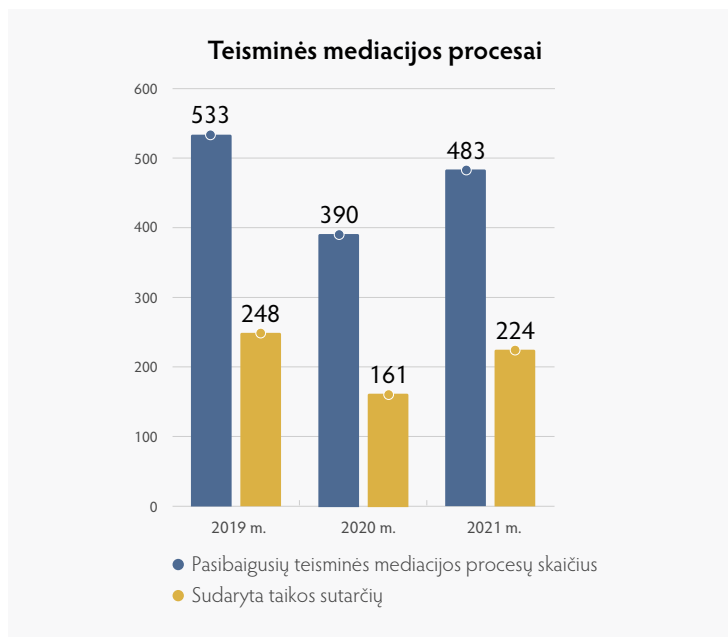
* Nuo 2020 m. sausio 1 d., naudojantis Integruotos baudžiamojo proceso informacinės sistemos (toliau – IBPS) ir LITEKO integracine sąsaja, per e.teismas.lt pradėta vesti ir dalis baudžiamųjų bylų – vien tik elektronine forma tvarkomos baudžiamosios bylos pagal prokuroro pareiškimą dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu. Prokurorui nusprendus kreiptis į teismą dėl proceso užbaigimo teismo baudžiamuoju įsakymu ir kaltinamajam dėl to neprieštaraujant, prokuroras turi pateikti kaltinamajam informaciją apie jo teisę (kaltinamojo gynėjui – apie jo pareigą pagal BPK 81 str. 6 d.) prisijungti prie e.teismas.lt ir informaciją (dokumentus) iš teismo gauti bei dokumentus teismui teikti naudojantis šia sistema.

Teisminė mediacija

03

Teisminės mediacijos paskirtis – padėti šalims civilinėse ir administracinėse bylose išspręsti ginčą taikiai, tarpininkaujant vienam ar keliems mediatoriams (tarpininkams). Mediatoriai 1–2 kartus per metus Nacionalinės teismų administracijos (NTA) organizuojamuose susitikimuose nuolat dalinasi gerąja patirtimi, o 2021 m. lapkričio 17 d. įvyko ir pirmasis Lietuvos teisėjų mediatorių darbinis susitikimas, kuriame aktyviausi šalies teisėjai mediatoriai dalinosi savo žiniomis, praktinėmis situacijomis, aptarė dažniausiai kylančias kliūtis mediacijos procese.

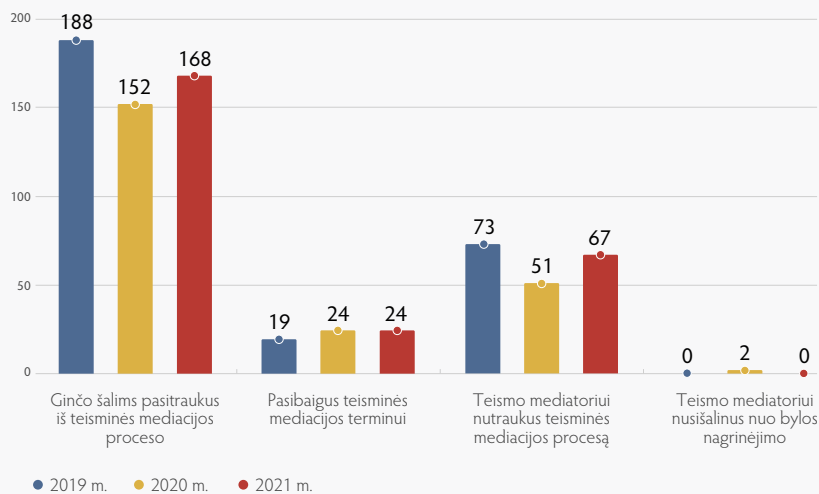

2021 m. buvo baigti 483 teisminės mediacijos procesai, net 46 % iš jų pasirašytos taikos sutartys.

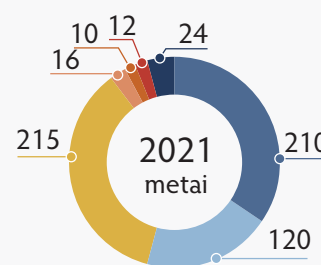
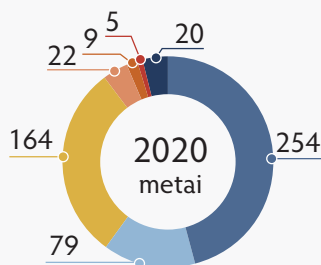
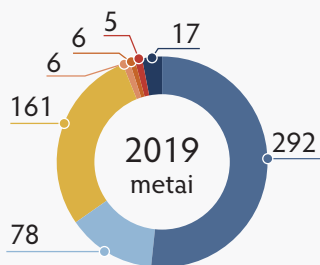
Civilinėse bylose pabaigti 472 mediacijos procesai, administracinėse bylose – 11, civilinėse bylose sudaryta 216 taikos sutarčių, administracinėse bylose – 8.

Teisminės mediacijos nutraukimo priežastys (bylų skaičius)

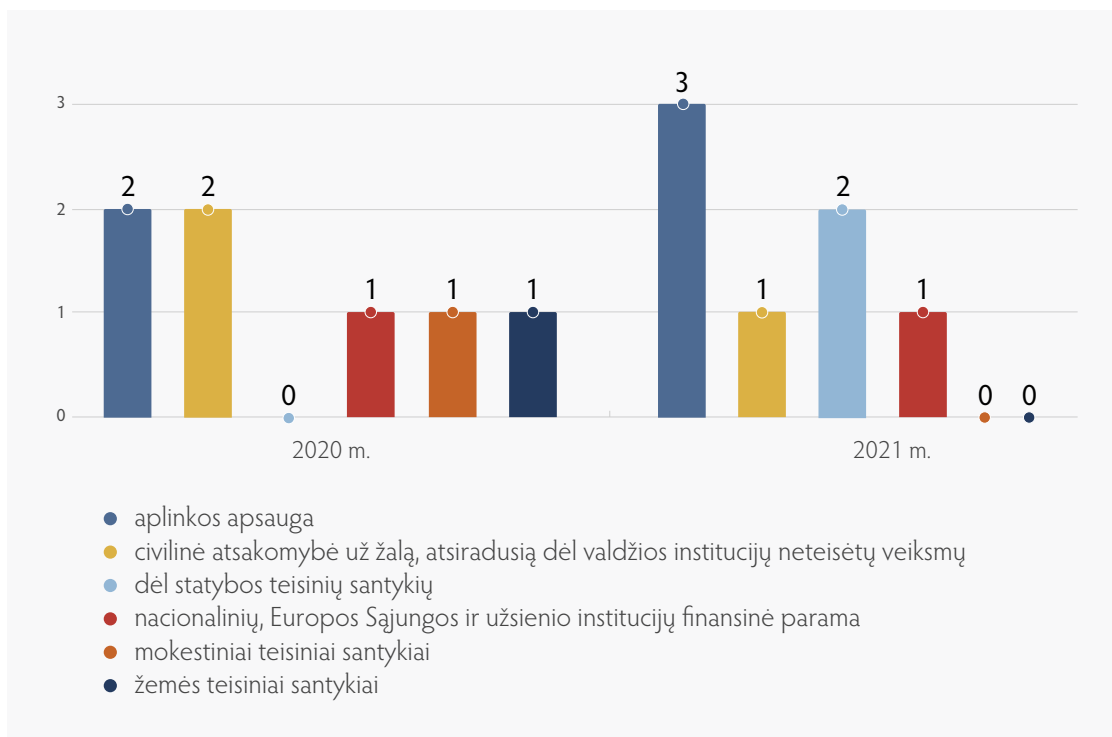
Teisminei mediacijai perduotos civilinės bylos

- dėl šeimos teisių santykių
- kylančios iš daiktinių teisių santykių
- susijusios su prievolių teise
- dėl juridinių asmenų
- su tarptautiniu elementu
- dėl paveldėjimo
- kitos

2019 m. taikųjų tarpininkavimą ėmus taikyti ir administraciniuose ginčuose, teisminei mediacijai perduota šių kategorijų administracinių bylų (vienoje byloje gali būti kelios kategorijos, todėl kategorijų suma gali būti didesnė nei bylų):

Kaip ir ankstesniais metais, didžiausią civilinių bylų, perduotų teisminei mediacijai, skaičių sudaro bylos, kylančios iš šeimos teisinių santykių, su prievolių teise susijusios bylos ir bylos, kylančios iš daiktinių teisinių santykių.

Teisminės mediacijos komisija

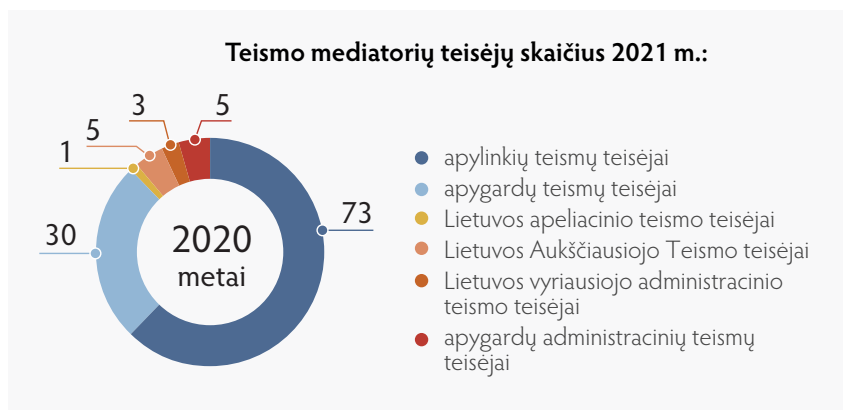
Teisėjų tarybos Teisminės mediacijos komisija mediatoriaus statusą suteikia teisėjams, atitinkantiems mediatoriams taikomus reikalavimus ir pageidaujantiems vykdyti mediatorių veiklą.

Teisminės mediacijos komisija 2021 m. surengė 6 posėdžius (2020 m. – 3, 2019 m. – 3), kuriuose:

- 14 teisėjų suteiktas mediatoriaus statusas (2020 m. – 12);
- 1 teisėjui panaikintas mediatoriaus statusas (2020 m. teismo mediatoriaus statusas panaikintas 5 buvusiems teisėjams);
- priimti sprendimai dėl poreikio tobulinti teisinį reguliavimą, susijusį su teisėjų mediatorių veikla, ir 4 teisės aktų projektus.

Iš **14** teisėjų, kuriems suteiktas mediatoriaus statusas, **2** yra iš Kauno apylinkės teismo, **2** – Klaipėdos apylinkės teismo, **2** – Plungės apylinkės teismo, **2** – Vilniaus regiono apylinkės teismo teisėjai, po **1** – iš Lietuvos Aukščiausiojo Teismo, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo, Klaipėdos apygardos teismo, Marijampolės apylinkės teismo, Tauragės apylinkės teismo, Alytaus apylinkės teismo.

2021 m. pabaigoje teismo mediatoriaus statusą turėjo 117 teisėjų. Daugiausia teisėjų mediatorių dirba apylinkių teismuose (65 %), apygardų teismuose (23 %).

Teismų savivalda ir komisijos

- 4.1. Teisėjų taryba
- 4.2. Teisėjų garbės teismas
- 4.3. Teisėjų etikos ir drausmės komisija
- 4.4. Pretendentų į teisėjus egzamino komisija
- 4.5. Pretendentų į teisėjus atrankos komisija
- 4.6. Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija
- 4.7. Teismų sistemos apdovanojimų komisija

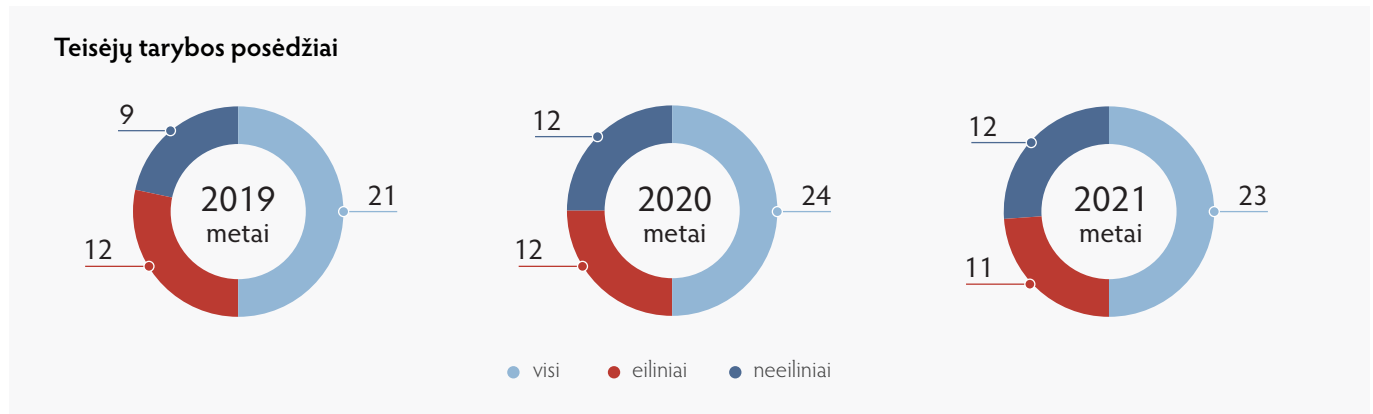
04

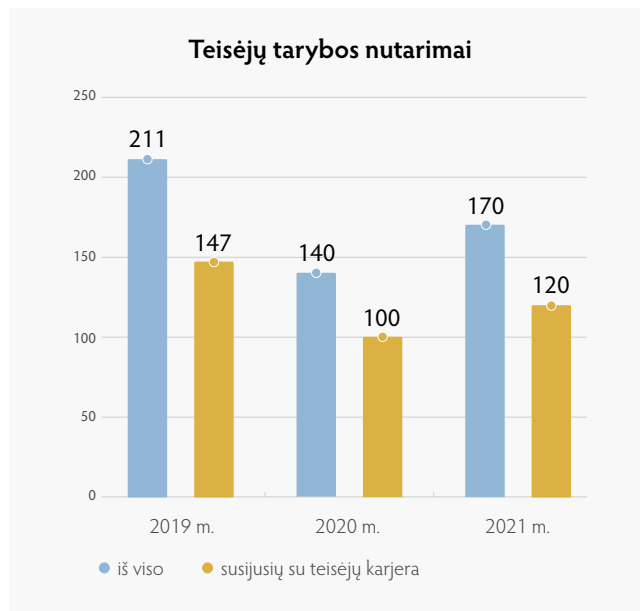
4.1. Teisėjų taryba

2021 m. Teisėjų tarybos posėdžiuose svarstyti klausimai apėmė visas Teismų įstatymo jos kompetencijai priskirtas sritis: teisėjų korpuso formavimo, teismų ir teismų savivaldos administracinės veiklos, teismų investicijų ir biudžeto, informacinių technologijų, teisės aktų aprobavimo, patvirtinimo, pakeitimo, darbo grupių, komisijų sudarymo ir jų narių keitimo, tarptautinių santykių plėtros, ryšių su visuomene ir žiniasklaida ir kt.

Teisėjų taryba 2021 m. išrinko ir paskyrė Teisėjų etikos ir drausmės komisijos, Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos, Teisėjų garbės teismo, Teismų sistemos apdovanojimų komisijos, Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos, Pretendentų į teisėjus atrankos, Teisminės mediacijos komisijos narius.

Praeitais metais priimta 170 nutarimų, iš jų 120 nutarimų dėl patarimo Respublikos Prezidentui dėl teisėjų skyrimo, paaukštinimo, perkėlimo ar atleidimo iš pareigų; iš jų – 3 dėl atleidimo savo poelgiu pažėminus teisėjo vardą (2020 metais – 2), 1 – dėl atleidimo įsiteisėjus apkaltinamajam nuosprendžiui; 9 – dėl atleidimo savo noru (2020 metais – 7); 2 – dėl sveikatos būklės.

Teisėjų tarybos posėdžiai iki 2021 m. gruodžio 31 d. realiu laiku transliuoti teismų bendruomenei, o nuo 2022 m. sausio 1 d. posėdžius gali stebėti visi norintys teismų interneto svetainėje www.teismai.lt.

Svarbiausia Teisėjų tarybos veikla, kuria siekta pagerinti teisingumo vykdymo Lietuvoje sąlygas

- Priimtas protokolinis nutarimas ir pateiktos rekomendacijos teisėjams dėl jų vykdomos pedagoginės ir kūrybinės veiklos.
- Atnaujinta Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodika:
 - ◆ korupcijos sąvokos apibrėžtis suderinta su Specialiųjų tyrimų tarnybos užfiksuota apibrėžtimi,
 - ◆ numatytas reikalavimas teismo veiklos sričių nustatymą (atrinkimą vertinimui) atlikti raštu,
 - ◆ nustatyta, kad teismų rengiamos motyvuotos išvados dalimi laikomi parengti teismų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinimo aprašymai, nustatyti kiti su šiais aprašymais susiję aspektai.

- Reaguojant į Covid-19 pandemijos plitimo grėsmės Lietuvoje didėjimą ir atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Vyriausybės priimtus sprendimus dėl papildomų sugriežtintų prevencijos priemonių taikymo Lietuvos Respublikoje nuolat teiktos rekomendacijos bei jų atnaujinimai visų Lietuvos teismų vadovams dėl teismų darbo organizavimo.
- Patvirtintos nuotolinių teismo posėdžių organizavimo rekomendacijos, kuriose pateikti naudingi, praktinio pobūdžio patarimai teismams bei teismo proceso dalyviams apie tai, kaip turėtų būti vykdomas nuotolinis teismo procesas ir kaip jame dalyvauti. Rekomendacijos parengtos apibendrinus esamą teisinį reglamentavimą, teismų (įskaitant tarptautinių teismų) praktiką bei Europos veiksmingo teisingumo komisijos 2021 m. birželio 30 d. gaires dėl vaizdo konferencijų teismo procese.
- Vienbalsiai nutarta, kad Lenkijos teisėjų taryba turi būti pašalinta iš Europos teismų tarybų tinklo (ENCJ) asociacijos. Šios šalies teisėjų taryba iš tinklo buvo pašalinta Lietuvos ir kitų teisėjų tarybų sprendimu, kurį lėmė ir Europos Žmogaus Teisių Teismo bei Europos Sąjungos Teisingumo Teismo išaiškinimai. Lenkijos teisėjų taryba buvo įvertinta kaip nebegalinti būti ENCJ nare, nes esama požymių, kad jos veikia pažeidžia teismų nepriklausomumo principą.
- Drastiškai augant neteisėtai Lietuvos ir Baltarusijos sieną kertančių užsieniečių ir su jais susijusių bylų Lietuvos teismuose skaičiams skubos tvarka patvirtintas padidėjusio bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjų darbo krūvio apmokėjimo tvarkos aprašas.
- Patvirtintas Mokėjimo už darbą ir budėjimą poilsio ir švenčių dienomis bei pavadavimą, priemokų už padidėjusį darbo krūvį skyrimo ir mokėjimo bendrosios kompetencijos ir specializuotų teismų teisėjams tvarkos aprašas.
- Teisėjų taryba ne kartą kreipėsi į atsakingas institucijas dėl būtinybės didinti teismų valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareiginių algų koeficientus ir skirti tam finansavimą (LR Vyriausybės ir Finansų ministerijos prašė 2021 m. gegužės 4 d. raštu, teikdama teismų biudžetų poreikius 2022 metams, 2021 m. spalio 1 d. raštu, kreipdamasi šiuo klausimu tarpininkavimo į teisingumo ministrę, 2021 m. spalio 21 d. raštu, teikdama pastabas LR Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui dėl 2022 m. valstybės biudžeto įstatymo projekto), tačiau papildomas finansavimas nebuvo skirtas.
- Siekiant didinti teismų veiklos efektyvumą imtasi priemonių išsiaiškinti esmines apylinkių teismų veiklos problemas bei galimus jų sprendimo būdus. Teisėjų tarybos narių sudarytai darbo grupei pavesta atlikti apylinkių teismų veiklos problemų analizę, atliekant analizę vertinti aspektus: teismo geografinį išsidėstymą ir gyventojų skaičių, bylų srautus ir darbo krūvius, teismo sudėtį ir žmogiškuosius išteklius; teismo infrastruktūrą ir jos išlaikymą. Įvertinusi dabartinę situaciją, o kartu ir esamą teismų finansavimą, darbo grupė siūlo apylinkių teismų optimizavimą įgyvendinti dviem etapais. Pirmajame etape, kuriame dalyvautų bandomieji teismai, 4 teismuose būtų sujungiamos teisingumo teritorijos, o dar 7 teismuose – sujungiama dalis teismo rūmų veiklos teritorijų. Šis etapas turėtų būti įgyvendintas iki 2023 m. sausio 1 d. Antrajame etape nuo 2026 m. sausio 1 d. būtų stambinamos ir likusios apylinkių teismų veiklos teritorijos. Tokiems pasiūlymams įgyvendinti būtini tiek Teismų įstatymo, tiek procesinių įstatymų, nustatančių bylų nagrinėjimo taisykles teismuose, pakeitimai ir papildymai.

4.2. Teisėjų garbės teismas

Naujos kadencijos Teisėjų garbės teismo (TGT) sudėtis buvo patvirtinta 2021 m. sausio 29 d. Teisėjų tarybos nutarimu.

TGT šiuo metu sudaro 6 teisėjai:

- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas **Virgilijus Grabinskas** (TGT pirmininkas),
- Lietuvos apeliacinio teismo teisėjas **Vigintas Višinskis**,
- Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjas **Dainius Raižys**,
- Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja **Vita Valeckaitė**,
- Kauno apygardos teismo teisėja **Diana Labokaitė**,
- Vilniaus regiono apylinkės teismo Trakų rūmų teisėja **Rasa Lapėnienė**.

Į TGT sudėtį įeina ir 4 visuomenės atstovai:

- Vytauto Didžiojo universiteto mokslo prorektorė, Teisės fakulteto profesorė dr. **Julija Kiršienė**,
- Mykolo Romerio universiteto Viešojo saugumo akademijos Teisės katedros vedėja, profesorė dr. **Birutė Pranevičienė**,
- Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto Sociologijos ir socialinio darbo instituto profesorius, Kriminologijos katedros profesorius **Aleksandras Dobryninas**,
- Mykolo Romerio universiteto Psichologijos instituto profesorė **Jolanta Sondaitė**.

2021 m. TGT iš viso išnagrinėjo 2 Teisėjų etikos ir drausmės komisijos (toliau – TEDK) iškeltas drausmės bylas* (2020 m. išnagrinėjo 3 drausmės bylas ir 3 prašymus dėl teisėjo garbės gynimo, 2019 m. nebuvo išnagrinėta nė viena drausmės byla). Abu 2021 m. TGT išnagrinėtų drausmės bylų sprendimai buvo priimti apylinkės teismų teisėjų drausmės bylose (2020 m. visi 3 TGT sprendimai taip pat priimti apylinkės teismų teisėjų drausmės bylose). 2021 m. liko neišnagrinėta 1 TEDK perduota drausmės byla ir 2 TGT gauti prašymai dėl teisėjo garbės gynimo, jie bus nagrinėjami 2022 m.

Viena iš 2020 m. Teisėjų garbės teismo nagrinėtų drausmės bylų teisėjai buvo iškelta už tai, kad viešai pasisakydama visuomenės informavimo priemonėse ir socialiniame tinkle „Facebook“ ji pažeidė Teisėjų etikos kodekso normas ir už pareigos informuoti teismo pirmininką apie teismo procesą, kuriame teisėja yra proceso šalis, nevykdymą. Kita drausmės byla teisėjai buvo iškelta už tai, kad teisėja, netinkamai bendraudama su nagrinėjamos bylos pareiškėjais, teismo padėjėjais ir sekretoriais, pažeidė Teisėjų etikos kodekso normas. Taip pat šioje drausmės byloje buvo susidurta su aplaidžiu teisėjos procesinių pareigų vykdymu bei neetišku teisėjos elgesiu ne darbe. Drausmės bylų, iškeltų už įstatymuose nustatytų teisėjų darbinės ar politinės veiklos apribojimų nesilaikymą, ataskaitiniu laikotarpiu nebuvo gauta.

* Vienoje iš 2021 m. išnagrinėtų drausmės bylų TGT sprendimas buvo skelbiamas ne 2021 m., o 2022 m. sausio 3 d.

Teisėjų garbės teismas 2021 m. drausmės bylose priėmė tokius sprendimus:

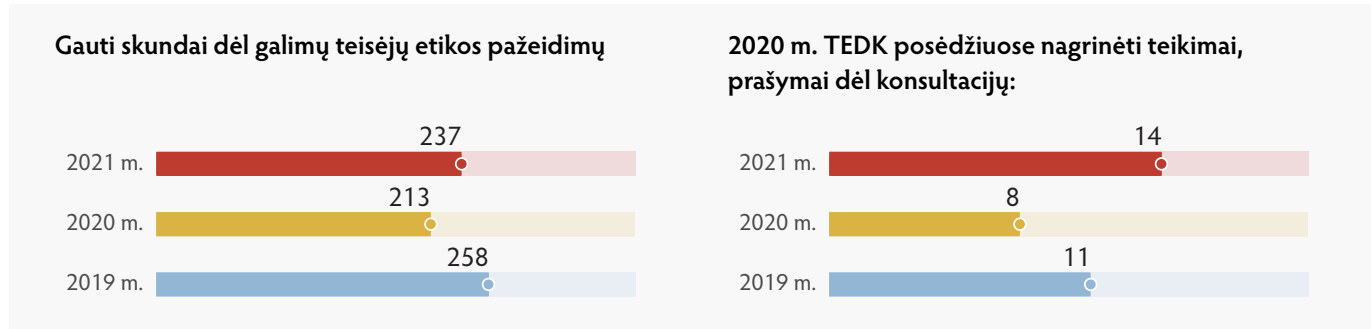
- 1 drausmės byla dėl dalies pažeidimų buvo nutraukta, kitoje dalyje teisėjai skirta pastaba.
- 1 drausmės byla dėl dalies pažeidimų buvo nutraukta, kitoje dalyje teisėjai skirtas papeikimas.

Vienas iš dviejų per ataskaitinį laikotarpį priimtų Teisėjų garbės teismo sprendimų buvo apskūstas Lietuvos Aukščiausiajam Teismui (toliau – LAT). Į LAT skundu kreipėsi teisėja, kuriai buvo skirta drausminė nuobauda – pastaba. Skundo LAT dar neišnagrinėjo.

4.3. Teisėjų etikos ir drausmės komisija

Teisėjų etikos ir drausmės komisija (TEDK) yra teismų savivaldos institucija, sprendžianti drausmės bylų teisėjams iškélimo klausimus.

162 teikimai nebuvo nagrinėti Komisijos posėdyje – pareiškėjams buvo pateikti motyvuoti atsakymai dėl atsisakymo nagrinėti teikimą Komisijos posėdyje.

Tai reiškia, kad didžioji dalis gaunamų teikimų nėra nagrinėjami Komisijos posėdžiuose, nes juose iš esmės prašoma revizuoti teismų sprendimus ar įvertinti teisėjo procesinius veiksmus teisėtumo ir pagrįstumo aspektais.

Pažymėtina, kad dažnai skundai neatitinka Komisijos nuostatose keliamų reikalavimų – yra nemotyvuoti, deklaratyvaus pobūdžio bei turintys kitų trūkumų (teikiami pakartotinai, tinkamai nepasirašyti, surašyti nevalstybine kalba ir pan.).

2021 m. TEDK nariai dalinosi patirtimi bei įžvalgomis teisėjų profesinės etikos bei drausminės atsakomybės klausimais renginiuose:

- Teisėjų etikos ir drausmės komisijos pirmininkė Sigita Jokimaitė **2021 m. kovo 3 d., balandžio 9 d., gegužės 11 d., rugsėjo 2 d., spalio 29 d.** vedė mokymus „**Teisėjų etika**“ skirtinguose Lietuvos regionuose dirbantiems teisėjams, mokymų metu teisėjai buvo supažindinti su naujausiomis profesinės etikos reikalavimų aktualijomis, naujausia Teisėjų etikos ir drausmės komisijos praktika, Teisėjų garbės teismo, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika etikos srityje. 2021 m. rugsėjo 29 d. NTA Mokymų centre praversti etikos mokymai susidariusiai naujai paskirtų teisėjų grupei.
- Kartu su Kauno apygardos teismo pirmininku teisėju M. Bartninku komisijos pirmininkė dalyvavo ruošiant Europos Tarybos organizuotus nuotolinius HELP mokymus teisėjams „**Judicial Ethics**“.
- Teisėjo profesinės etikos tema buvo plėtojama ir **2021 m. spalio 7 d.** Teisėjų tarybos organizuotoje konferencijoje „**Teismų nepriklausomumas: realybė ir siekiamybė**“, kurioje Komisijos narys Liudas Ramanauskas skaitė pranešimą „Teisėjų profesinės etikos priežiūros modelis: instituciniai ir procedūriniai aspektai“. Konferencijoje savo pranešime įžvalgomis apie teisėjo profesinės etikos standartus pasidalino buvusi Komisijos narė profesorė dr. Jurgita Paužaitė-Kulvinskienė.

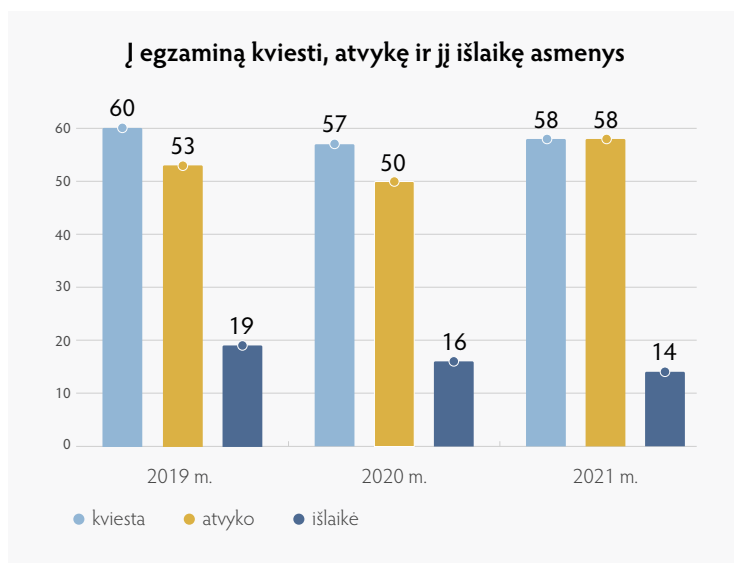
4.4. Pretendentų į teisėjus egzamino komisija

2021 m. įvyko 16 Pretendentų į teisėjus egzamino komisijos posėdžių, surašyti 6 posėdžių protokolai ir 58 nutarimų projektai.

PTEK buvo atsakinga už praeitais metais įvykusius 5 pretendentų į teisėjus egzaminus (2020 m. – 5, 2019 m. – 4). Žinių patikrinimą įveikė 24 % egzaminą laikusių asmenų.

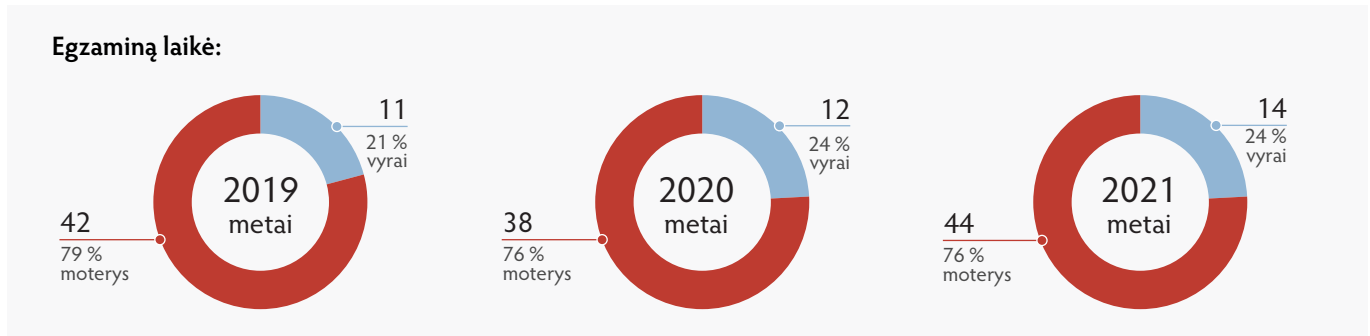
2021 m. gauti 24 prašymai (2020 m. – 19, 2019 m. – 25) leisti laikyti pretendentų į teisėjus egzaminą.

2021 m. gegužės 14 d. įvyko pirmasis egzaminas, naudojant informacinių technologijų priemones – Moodle programą. Egzaminuojamieji gauna individualius kodus, kuriais prisijungia prie testo sprendimo, vėliau – ir prie praktinių užduočių atlikimo aplinkos. Automatizuotai sprendami testą (laikydami pirmąją egzamino dalį) pretendentai greičiau sužino savo rezultatus: naudojantis užduočių lapais šis procesas užtrukdavo ilgiau. Atlikdami praktines civilinės teisės ir baudžiamosios teisės užduotis, egzaminuojamieji gali naudotis ne tik įstatymų rinkiniais, bet ir *E-tar* sistema, pasiekama internetu. Taip pat egzaminai vyko ir egzamino praktinės dalies (užduočių) vertinimai ir galutiniai balų patvirtinimai buvo atlikti naudojant elektroninių ryšių technologijas, Komisijos posėdžiai vyko ne tik egzaminų dienomis, bet ir atsiradus poreikiui pasitarti kitais klausimais.

Kaip ir kasmet, daugumą egzaminą laikiančių ir išlaikančiųjų sudaro moterys.

Išlaikiusiu egzaminą asmeniu laikomas pretendentas iš visų egzamino užduočių surinkęs ne mažiau kaip 7 balus.

2019–2021 m. iš pretendentų į teisėjus egzaminą išlaikiusių asmenų nebuvo nė vieno aukščiausio („puikiai“, t. y. 10) žinių įvertinimą gavusio kandidato, „labai gerai“ (9) įvertinimą gavo 2 asmenys (2020 m. – 8, 2019 m. – 4), „gerai“ (8) – 11 asmenų (2020 m. – 7, 2019 m. – 7), „patenkinamai“ (7) – 1 asmuo (2020 m. – 1, 2019 m. – 8). Nors egzamino „puikiai“ išlaikyti nepavyko nė vienam, tačiau net 13 asmenų (iš 14 išlaikiusiųjų) egzaminą išlaikė iš pirmo karto (2020 m. – 9 asmenys iš 16). Egzaminą laiko gerai jam pasirengę, motyvuoti asmenys ir beveik visi jį išlaiko iš pirmo karto. Dauguma jų – teisėjų padėjėjai.

4.5. Pretendentų į teisėjus atrankos komisija

2021 m. Pretendentų į teisėjus atrankos komisiją (PTAK) sudarė:

4 visuomenės atstovai:

- Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Privatinės teisės katedros docentė, teisininkė **Lina Mikalonienė** (PTAK pirmininkė),
- Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto Žurnalistikos ir medijų tyrimo centro docentė, žiniasklaidos ir komunikacijos ekspertė **Jolanta Mažylė**,
- Mykolo Romerio universiteto Teisės mokyklos Baudžiamosios teisės ir proceso instituto profesorė, laikinai einanti šio instituto direktoriaus pareigas, teisininkė **Jolanta Zajančkauskienė**,
- Personalo valdymo profesionalų asociacijos valdybos narė, personalo ekspertė **Edita Znutienė**;

3 teisėjai:

- Lietuvos apeliacinio teismo teisėjas, šio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas **Marius Bajoras**,
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas **Gediminas Sagatys**,
- Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėja, šio teismo pirmininko pavaduotoja **Skirgailė Žalimienė**.

2021 m. PTAK:

- vykdė **28** atrankas,
- į pokalbį pakvietė **278** pretendentes,
- įvertino **256** pretendentes (22 pateikė prašymus jų nevertinti),
- paskelbė **28** išvadas,
- tinkamiausiais kandidatais tapti teisėjais pripažino **125** pretendentes.

Viešinant 2021 m. PTAK darbą:

- parengti ir Nacionalinės teismų administracijos tinklalapyje paskelbti 25 pranešimai spaudai;
- Pretendentų į teisėjus atrankos komisijos nariai pasidalino įžvalgomis gegužės mėnesio žurnale „Teismai.lt“, nr. 1 (41),

- Komisijos pirmininkė skaitė pranešimą 2021 m. organizuotoje konferencijoje „Teismų nepriklausomumas: realybė ir siekiamybė“ (plačiau žr. 4.3 ir 8 skyriuose).

PTAK per 35 posėdžius įvertino 256 pretendentes, iš jų 252 atvyko į posėdį, o 4 įvertinti jiems nedalyvaujant. Posėdžiuose buvo įvykdytos atrankos:

- **9** – į apylinkės teismų teisėjo pareigas;
- **12** – į aukštesnės pakopos teismų teisėjų pareigas.
- **7** – į teismų pirmininkų ir jų pavaduotojų, skyrių pirmininkų pareigas.

2021 m. PTAK tinkamiausiais pretendentes į atitinkamas pareigas įvardino 125 pretendentes:

- **49** – į apylinkės teismo teisėjo pareigas, iš jų 15 persikelti pageidavusius teisėjus;
- **66** – į aukštesnės pakopos teismo teisėjų pareigas;
- **10** – į teismų pirmininkų ir jų pavaduotojų, skyrių pirmininkų pareigas.

Lietuvos Respublikos Prezidentas į atitinkamas pareigas paskyrė 44 asmenis (42 iš tinkamiausiais PTAK pripažintų pretendentes, kitus 2 iš eiliškumo sąrašo (abiems atvejais į aukštesnės pakopos teismus)). Šalies vadovas į apylinkės teismų teisėjus paskyrė 11 (naujų) asmenų iš PTAK tinkamiausiais pripažintų, taip pat perkėlė 10 teisėjų į kitus tos pačios jurisdikcijos apylinkės teismus.

2021 m. įvykdyta daugiausia atrankų į aukštesnės pakopos teismus per paskutinius 5 metus. Tai lėmė 2020 m. pradėtos vykdyti atrankos į Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjų pareigas ir padidėjęs teisėjų trūkumas aukštesnės pakopos teismuose.

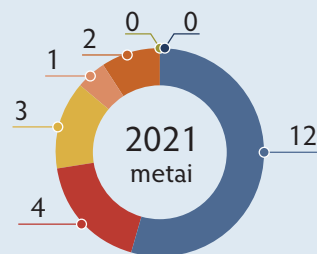
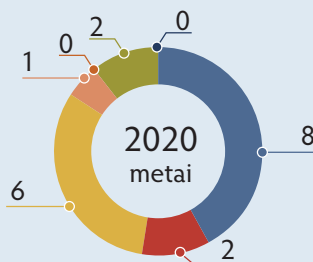
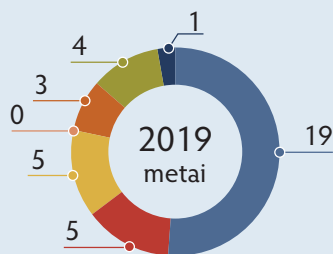
Per įvykdytas 2 atrankas nepripažintas nė vienas tinkamiausias pretendentes ir buvo siūloma Lietuvos Respublikos Prezidentui atrankas skelbti iš naujo.

Įvykdytos 2 atrankos, kuriose dalyvauti norą buvo pareiškę tik po vieną pretendentes.

Dėl PTAK išvadų buvo pateikti 2 skundai Lietuvos Aukščiausiajam Teismui. Abu skundai atmesti ir išvados paliktos galioti.

Atrankų dalyviai

- mokslininkai
- valstybės tarnautojai
- advokatai
- tyrėjai
- prokurorai
- teisininkai
- advokato padėjėjai

2021 m. atrankose dalyvavo 22 pretendentai, dirbantys teismų sistemoje. Įvykdytos 3 atrankos, kuriose pretendentų skaičius viršijo 20 (į Vilniaus apygardos teismą – 27 pretendentai, į Vilniaus miesto apylinkės teismą – 26, į Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyrių – 22).

4.6. Nuolatinė teisėjų veiklos vertinimo komisija

2021 m. Nuolatinę teisėjų veiklos vertinimo komisiją (NTVVK, Komisiją) sudarė 7 nariai:

4 teisėjai:

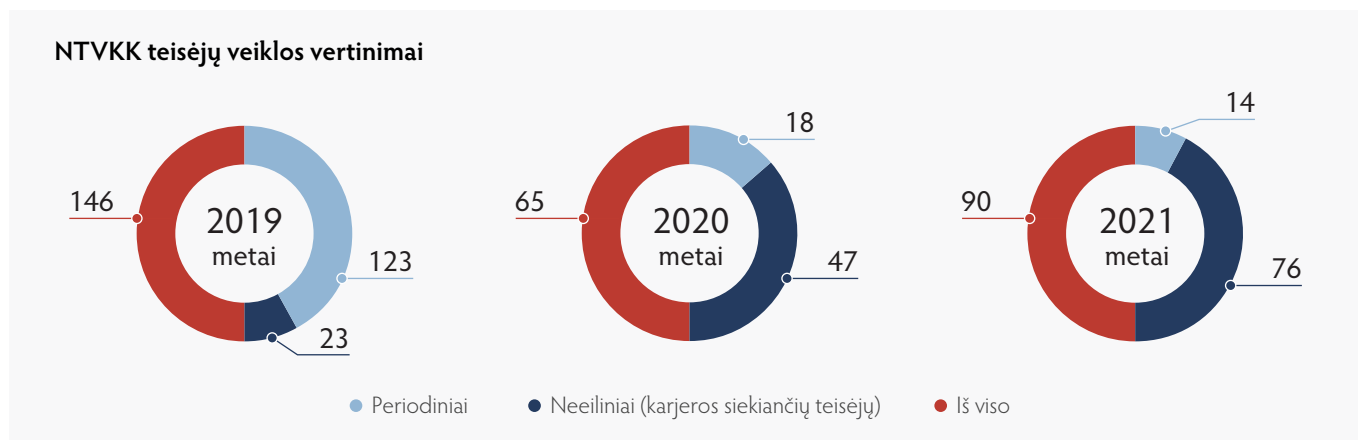
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėja **Gabrielė Juodkaitė-Granskienė** (NTVVK pirmininkė);
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja **Jūratė Varanauskaitė**;
- Panevėžio apygardos teismo teisėja **Rita Dambrauskaitė**;
- Kauno apygardos teismo teisėjas **Darius Kantaravičius**;

3 visuomenės atstovai:

- Vytauto Didžiojo universiteto Teisės fakulteto profesorė ir šio fakulteto prodekanė mokslui dr. **Edita Gruodytė**;
- Vytauto Didžiojo universiteto Socialinių mokslų fakulteto Psichologijos katedros docentė, šio fakulteto prodekanė rinkodarai ir komunikacijai, Psichologijos klinikos vadovė dr. **Kristina Kovalčikienė**;
- Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Viešosios teisės katedros docentas ir vedėjas, šio fakulteto prodekanas studijoms dr. **Haroldas Šinkūnas**.

Šios sudėties NTVVK buvo patvirtinta Teisėjų tarybos 2020 m. lapkričio 27 d.

2021 m. NTVVK surengė 15 posėdžių.

2021 m. nebuvo gauta kompetentingų subjektų teikimų dėl neeilinio teisėjų veiklos vertinimo, susijusio su teisėjo veiklos trūkumais (2020 ir 2019 m. taip pat nebuvo gauta).

2021 m. bendra NTVVK posėdžių trukmė buvo apytiksliai 42 su puse val. Vieno teisėjo veiklos vertinimui (neįskaitant pasirengimo laiko) 2021 m. vidutiniškai buvo skirta apie 30 min. (2020 ir 2019 m. – apie 20 min.) – kiekvienam vertinamajam buvo skirta daugiau laiko.

NTVVK, vertindama teisėjų profesinę veiklą ir asmenines savybes, fiksavo atvejus, kai teisėjai ne visuomet savo pareigas atliko nepriekaištingai, laiku, profesionaliai ir dalykiškai, vertino teisėjų priimamų procesinių sprendimų kokybę, proceso operatyvumo principo užtikrinimą teisėjų veikloje, teisėjų dalyvavimą kvalifikacijos kėlimo procese ir kt. NTVVK, esant poreikiui, išvadose nurodydavo ir tas veiklos sritis, kuriose teisėjai turėtų imtis priemonių veiklos trūkumams pašalinti.

Nustačiusi, kad gaunamose, Lietuvos Respublikos teismų (toliau – Teismai) rengtose, išvadose trūksta išsamesnės ir argumentais grindžiamos nuomonės apie vertinamo teisėjo profesines ir dalykines savybes bei kad išvados pildomos šabloniškai, neatsižvelgiant į tikruosius teisėjo darbo ypatumus, kas sudaro prielaidas netinkamo vertinimo atlikimui bei atitinkamai vėliau skundų teikimo galimybės, taip pat vertinamam teisėjui sukeliama nepagrįstų lūkesčių, NTVVK 2021 m. rugsėjo 17 d. raštu Nr. 46P-38-(7.8.5) „Dėl Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos gaunamų išvadų“ kreipėsi į Teismus ir Teisėjų tarybą su prašymu Teismams Komisijai teikiamas išvadas pildyti objektyviai įvertinus vertinamo teisėjo savybes, jas individualizuojant ir įvertinant realią teisėjo darbinę veiklą.

2021 m. gruodžio 9 d. Teisėjų taryba gavo teisėjo Svajūno Bliudskio skundą dėl Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijos 2021 m. lapkričio 29 d. išvados. Teisėjų taryba 2021 m. gruodžio 30 d. protokoliniu nutarimu išvadą dalyse dėl teisėjo darbo krūvio, bylų nagrinėjimo trukmės, vadovavimo procesui kokybės ir teisėjo darbo organizavimo gebėjimų panaikino, o dalyje dėl procesinių sprendimų kokybės paliko galioti.

4.7. Teismų sistemos apdovanojimų komisija

2021 m. sausio 29 d. Teisėjų tarybos posėdyje buvo patvirtinta nauja Teismų sistemos apdovanojimų komisijos (TSAK) sudėtis. Komisijos pirmininke buvo išrinkta Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėja **Vaida Urmonaitė-Maculevičienė** ir išrinkti komisijos nariai:

- Utenos apylinkės teismo Utenos rūmų teisėja **Laima Dumskienė**;
- Panevėžio apylinkės teismo Panevėžio rūmų teisėjas **Vytautas Krikščiūnas**;
- Utenos apylinkės teismo Zarasų rūmų teisėjas **Gintautas Būga**;
- Kauno apygardos teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėja **Jūratė Jakubonienė**;
- Lietuvos apeliacinio teismo teisėjas **Gintaras Pečiulis**;
- Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas **Tomas Šeškauskas**;
- Vilniaus apygardos administracinio teismo teisėja **Rūta Miliuvienė**;
- Nacionalinės teismų administracijos direktoriaus pavaduotojas **Antanas Jatkevičius**;
- Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo kanclerė **Renata Juzikienė**;
- Teisėjų padėjėjų asociacijos valdybos narė **Gabrielė Monstvilaitė**;
- Vilniaus universiteto Teisės fakulteto dekanas prof. dr. **Tomas Davulis**;
- Mokymų, komunikacijos ir konsultacijos agentūros UAB „Good to know“ vadovė **Reda Molienė**.

Apdovanojimų komisiją sudaro 13 narių:

- 8 teisėjai, kurių kandidatūras siūlo atitinkamų teismų ir teisėjų profesinių organizacijų atstovai;
- 2 teismų sistemos darbuotojai, kurių kandidatūras siūlo Nacionalinė teismų administracija ir teismai;
- 2 visuomenės atstovai, kurių kandidatūras siūlo Lietuvos Respublikos piliečiai ir visuomeninės organizacijos bei valstybės institucijos;
- 1 komisijos narys (ne teisėjas) skiriamas Teisėjų padėjėjų asociacijos siūlymu.

Praeitais metais vyko vienas TSAK posėdis. Komisijai buvo pateikti siūlymai apdovanoti: tris asmenis – 1-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“, du – 2-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklu „Už nuopelnus teismų sistemai“, du – Teismų sistemos garbės ženklu. Dėl vieno siūlymo Komisija priėmė išvadą vietoje siūlymo skirti 2-ojo laipsnio pasižymėjimo ženkla „Už nuopelnus teismų sistemai“ parinkti kitą apdovanojimo rūšį, t. y. kreiptis patarimo į Teisėjų tarybą dėl apdovanojimo Teismų siste-

mos garbės ženklų. Komisija kreipėsi į Teisėjų tarybą patarimo dėl trijų asmenų apdovanojimų 1-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklų „Už nuopelnus teismų sistemai“, vieno – 2-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklų „Už nuopelnus teismų sistemai“; trijų – Teismų sistemos garbės ženklų.

Iškilmingame Teismų dienos renginyje 1-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklus „Už nuopelnus teismų sistemai“ gavo:

- Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo pirmininkė dr. **Danutė Jočienė**;
- Vilniaus universiteto Teisės fakulteto Privatinės teisės katedros vedėjas prof. habil. dr. **Vytautas Nekrošius**.
- 2-ojo laipsnio pasižymėjimo ženklų „Už nuopelnus teismų sistemai“ apdovanotas Kauno apylinkės teismo teisėjas **Gintautas Kaulakis**.

Teismų sistemos garbės ženklai išdalyti:

- Vilniaus apygardos administracinio teismo Raštinės skyriaus vedėjai **Aušrai Kartanienei**;
- Tauragės apylinkės teismo teisėjai **Loretai Bajorinienei**;
- Utenos apylinkės teismo teisėjai **Zitai Gavėnienei**.

Rūpinimasis bylininkų ir teismų lankytojų savijauta teisme

5.1. Teismo psichologai

5.2. Teismo savanoriai

05

5.1. Teismo psichologai

Lietuvos teismuose dirbančių psichologų komanda kasmet nuosekliai didėja: 2021 m. pabaigoje ją sudarė 17 profesionalų, padedančių efektyviai užtikrinti visų teismo procese dalyvaujančių vaikų emocinį saugumą atliekant apklausas (2020 m. teismuose dirbo 16, 2019 m. – 15 teismo psichologų).

2021 m. teismo psichologas priimtas į pareigas ir Tauragės apylinkės teisme, taigi ši pareigybė praeitais metais buvo užimta šiuose teismuose:

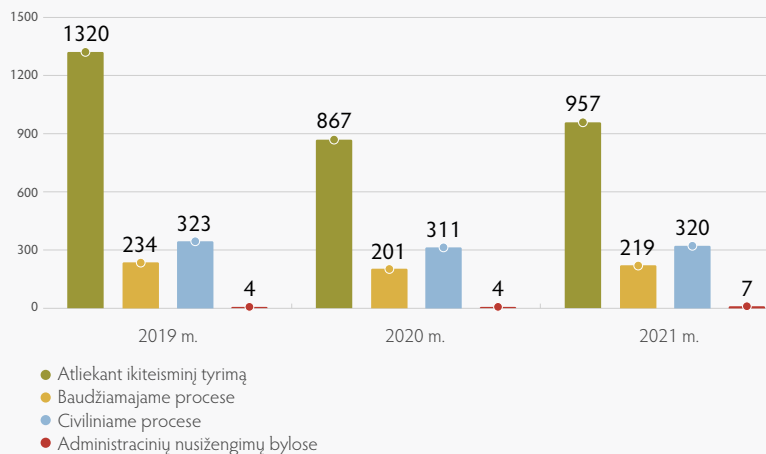
- Kauno apygardos teisme,
- Klaipėdos apygardos teisme,
- Šiaulių apygardos teisme,
- Panevėžio apygardos teisme,
- Vilniaus miesto apylinkės teisme (2 teismo psichologai),
- Vilniaus regiono apylinkės teisme,
- Kauno apylinkės teisme (2 teismo psichologai),
- Klaipėdos apylinkės teisme,
- Šiaulių apylinkės teisme,
- Panevėžio apylinkės teisme,
- Alytaus apylinkės teisme,
- Marijampolės apylinkės teisme,
- Telšių apylinkės teisme,
- Plungės apylinkės teisme,
- Tauragės apylinkės teisme.

Pastaba. 2021 m. birželio mėn. teismo psichologas buvo priimtas į pareigas ir Vilniaus apygardos teisme, tačiau netrukus iš pareigų pasitraukė savo noru.

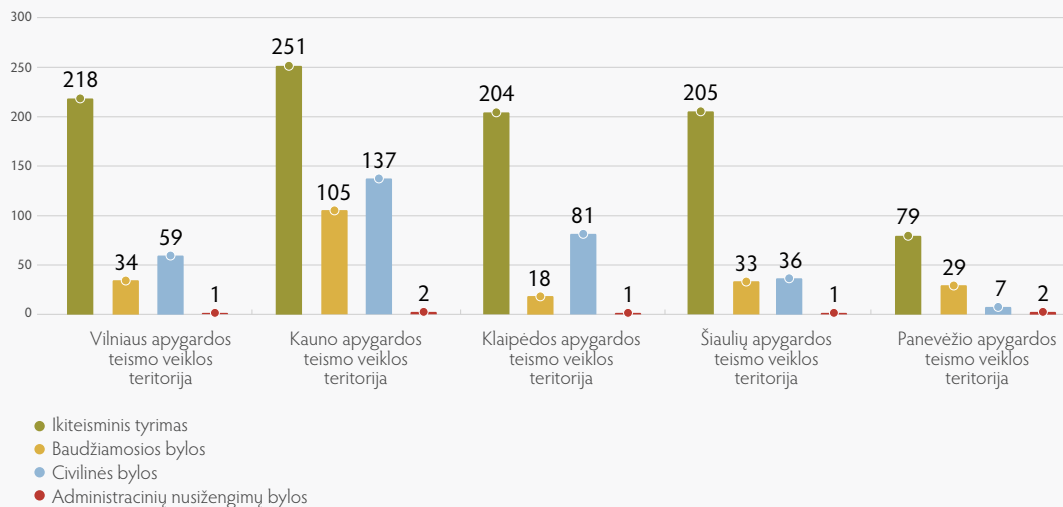
Teismo psichologai padeda užtikrinti nepilnamečių procesines teises ir garantijas teismuose. Psichologas, remdamasis savo žiniomis, padeda apklausti nepilnamečių, atsižvelgdamas į jo socialinę ir psichologinę brandą. Psichologo, turinčio reikalingų profesinių žinių, dalyvavimas gali padėti maksimaliai apsaugoti vaiko interesus, padėti pareigūnams tinkamai surinkti įrodymus, teismui priimti teisingą ir vaiko interesus užtikrinantį teismo sprendimą, eliminuoti veiksnius, galinčius turėti neigiamą psichologinį poveikį vaikui.

Psichologų atliktos apklausos

2021 m. apklaustų nepilnamečių skaičius pagal apygardas

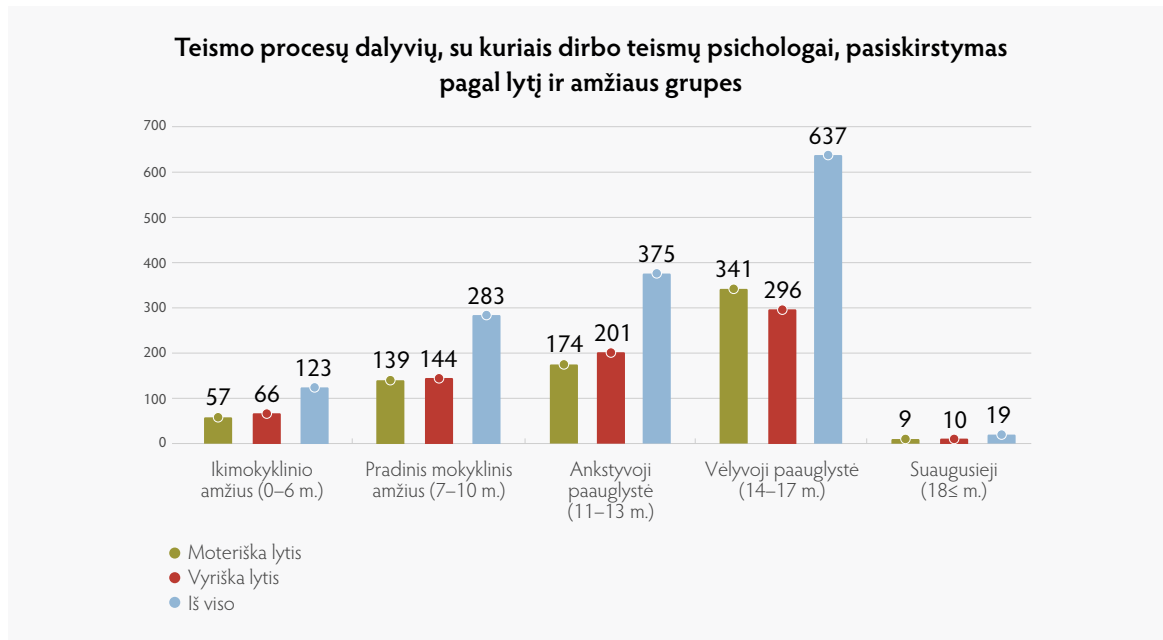

Be šios savo svarbiausios ir reikšmingiausios veiklos, teismo psichologai taip pat teikė išvadas raštu ar žodžiu, atliko įvairius pokalbius, suteikė konsultacijas ir kt.: 17 kartų atliekant ikiteisminį tyrimą, 14 kartų baudžiamajame procese, 94 kartus civiliniame procese ir 1 kartą administracinių nusižengimų byloje.

Taigi iš viso 2021 m. teismo psichologai atliko 1629 veiksmus atliekant ikiteisminį tyrimą ar teisminiuose procesuose, kuriuose dalyvavo nepilnamečiai ir kiti pažeidžiami asmenys. Šie veiksmai atlikti 1068 skirtingose ikiteisminio tyrimo, baudžiamosiose, civilinėse, administracinių nusižengimų bylose.

Skirtinguose teisminiuose procesuose, į kuriuos buvo įtraukti psichologai, dalyvavo 1463 asmenys. Kai kuriose bylose buvo dirbama daugiau nei su vienu proceso dalyviu, o 26 iš minėtų 1463 asmenų dalyvavo keliose skirtingo tipo bylose (pavyzdžiui, ikiteisminiame tyrime ir baudžiamosios bylos nagrinėjime teisme ar civiliniame ir baudžiamuosiuose procesuose), taigi psichologai dirbo su 1437 unikaliais teismo procesų dalyviais. Visiems veiksams atlikti teismo psichologai sugaišo apie 2346 val., o vidutinis laikas, tenkantis kiekvienam psichologui dalyvaujant ikiteisminiame tyrime ir teisminiuose procesuose per visus metus, – 138 val. Daugiausia veiklų teismo psichologai atliko 2021 m. kovo–gegužės mėnesiais.

Pažymėtina, kad asmenys su specialiaisiais poreikiais sudarė net 10,6 % nuo visų dalyvių, iš jų didžioji dauguma (76,5 %) buvo ikiteisminio tyrimo dalyviai.

2021 m. teismų psichologų iniciatyvos

Reaguodami į aktualijas, susijusias su priklausomybių problemomis ir emociniais sunkumais, kylančiais Covid-19 pandemijos metu, teismo psichologai pasidalino į neformalias veiklos grupes, kuriose ėmėsi emocinės gerovės teismuose stiprinimo iniciatyvų, mokslinės literatūros analizės vaikų įtaigumo ir parodymų patikimumo klausimais, mikroklimato teismuose vertinimo, teismo psichologo teikiamų išvadų raštu probleminių aspektų išgryninimo ir pavyzdinės formos parengimo ir kt. Taip pat teismų psichologai inicijavo ir organizavo mokymus kitų teismų darbuotojams, konsultavo kolegas, rengė informacinius pranešimus teismo darbuotojams ir prisidėjo prie vidinės komunikacijos iniciatyvų gerinant darbuotojų psichinę sveikatą, padėjo teismų administracijoms atliekant psichologinio mikroklimato tyrimus.

Imtasi tarpinstitucinio bendradarbiavimo iniciatyvų bei prisidėta prie teisėkūros procesų:

- parengtas 2021-06-23 raštas Nr. 4R-839-(1.13) Vidaus reikalų ministerijai, Policijos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos dėl psichologų pasitelkimo apklausiant nepilnamečius modelio tobulinimo;
- parengtos išsamios pastabos Vidaus reikalų ministerijai 2021-10-21 raštu Nr. 4R-1343-(6.6) dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio įsakymo „Dėl psichologų pasitelkimo ikiteisminiuose tyrimuose, kuriuose dalyvauja nepilnamečiai, modelio tobulinimo 2021–2026 metų veiksmų plano patvirtinimo“ projekto;
- parengtas 2021-05-21 raštas Nr. 4R-721-(1.13.) Generalinei prokuratūrai, Policijos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos, Vidaus reikalų ministerijai bei apylinkių ir apygardų teismų pirmininkams dėl nepilnamečių apklausų vykdymo;
- dalyvauta Generalinės prokuratūros vykdomo projekto „Kartu galime apsaugoti ir padėti“ tarpinstituciniuose susitikimuose, skirtuose aptarti iššūkiams baudžiamajame procese, kuriame nukentėjusieji ir liudytojai yra vaikai.

2021 m. teismo psichologams buvo itin aktyvūs tobulinant profesines kompetencijas bei kvalifikaciją ir dalinantis gerąja praktika. 2020 m. pabaigoje pasirašius sutartį su ilgametę profesinę patirtį turinčiomis Vilniaus universiteto Psichologijos instituto mokslų daktarėmis – docente Neringa Grigutyte ir profesore Ilona Laurinaityte (jos ėmėsi kuruoti teismo psichologų veiklą) – 2021 m. suorganizuota net **10 teismo psichologų susitikimų**. Šiuose susitikimuose teismo psichologai aptarė kasdienėje veikloje kylančius iššūkius, pasidalino gerąja praktika, diskutavo aktualiais darbo organizavimo klausimais, dalis laiko buvo skiriama būtent teismo psichologų profesinės veiklos priežiūrai (supervizijoms). Jų metu buvo analizuojama teismo psichologų veikla kognityviniu ir emociniu lygmenimis bei ugdomos teismo psichologų kompetencijos ir profesinis pasitikėjimas, rengiamos išsamios diskusijos ir refleksijos, analizuojami teismo psichologų darbo teisiniai ir organizaciniai aspektai, vertinama informacija apie teismo psichologų turimas darbo priemones (įrankius) ir jų įtaką darbo kokybei, atsakoma į teismo psichologų kasdienėje veikloje kylančius klausimus.

Teismo psichologų kuratorės parengė **Teismo psichologo gerosios praktikos vadovą**, kuris buvo aprobuotas Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto (rekomenduotas spaudai kaip mokymo priemonė). Šiame dokumente aptariamos pagrindinės vaiko apklausos nuostatos: kontakto užmezgimas, taisyklių sutarimas, laisvas vaiko pasakojimas, tikslinamųjų klausimų uždavimas ir pan., pateikta pavyzdinė teismo psichologo teikiamos išvados raštu forma, aprašomi nepilnamečių su specialiaisiais poreikiais bei įtariamųjų / kaltinamųjų apklausos ypatumai ir kt. Gerosios praktikos vadovas neabejotinai prisidės prie sklandesnio nepilnamečių apklausų atlikimo, bendros apklausų praktikos teismuose formavimosi bei teismo psichologų profesinio tobulėjimo, taip pat bus naudingas ir teisėjams bei kitiems proceso dalyviams, norintiems geriau suprasti psichologų veiklos principus apklausose ir pagerinti savo veiklos kokybę.

5.2. Teismo savanoriai

Pagrindinė teismo savanorių misija – padėti bylininkams ir teismų lankytojams teisme jaustis drąsiau ir saugiau. Šie žmonės turi reikiamų žinių apie teismų sistemą ir teismo procesą, liudytojų ir nukentėjusiųjų teises bei pareigas, gerai pažįsta teismo patalpas, žino, kaip bendrauti su sunkius išgyvenimus patyrusiais žmonėmis ir teikti reikiamą pagalbą teismų lankytojams.

Praeitais metais savanorių tarnybai Lietuvos teismuose sukako **5 metai**. Nuo 2021 m. pabaigos savanorius galima sutikti jau net **13-oje Lietuvos teismų**:

- Kauno apygardos teisme,
- Kauno apylinkės teisme,
- Klaipėdos miesto apylinkės teisme,
- Lietuvos Aukščiausiajame Teisme (esant poreikiui),
- Marijampolės apylinkės teismo Marijampolės rūmuose,
- Panevėžio apygardos teisme,
- Panevėžio miesto apylinkės teisme,
- Šiaulių apygardos teisme,
- Šiaulių apylinkės teisme,
- Telšių apylinkės teismo Mažeikių rūmuose,
- Vilniaus apygardos administraciniame teisme (esant poreikiui),
- Vilniaus apygardos teisme (esant poreikiui),
- Vilniaus miesto apylinkės teisme.

2021 m. paramą teismo lankytojams teikė **40 savanorių**:

- pagalbos suteikta daugiau kaip 350 asmenų (2020 m. – 500, 2019 m. – 4300);
- teismuose savanoriauta daugiau kaip 1000 val. (2020 m. – 1500, 2019 m. – 2500);
- suorganizuoti mokymai 23 naujiems savanoriams iš visos Lietuvos (2020 m. – 35, 2019 m. – 18).

Kaip ir 2020 m., dėl situacijos, susidariusios dėl COVID-19 pandemijos, savanoriai 2021 m. turėjo mažiau galimybių suteikti pagalbą teismų lankytojams, pagal poreikį padėjo teismų darbuotojams.

Savanorių tarnybos teismuose plėtra

- Minint savanorių penkmetį birželio mėnesį suorganizuota **nuotolinė konferencija „Iššūkių atrankai ir savanorystei teismuose“**, kurioje savo patirtimi dalinosi teisėjai bei esami ir buvę savanoriai. Konferencijoje buvo apžvelgtos teisėjų atrankos mechanizmų ypatybės ir Lietuvos teismų savanorių tarnybos pasiekimai ir problemos. Savo patirtimi ir įžvalgomis dalinosi Lietuvos ir užsienio šalių pranešėjai. Konferencijos įrašą galite peržiūrėti **ČIA**.
- Savanorių kuratoriai spalio mėnesį kėlė kvalifikaciją **Teismo savanorių mentorių mokymuose** (mokymai finansuojami projekto „Kokybės, paslaugų ir infrastruktūros tobulinimas Lietuvos teismuose“ lėšomis).
- Naujieji savanoriai spalio pabaigoje buvo apmokyti Nacionalinės teismų administracijos rengiamuose kasmetiniuose **Įvadinuose savanorių mokymuose**.
- Lapkričio mėnesį teismų savanoriai turėjo galimybę dalyvauti **Savanorių kompetencijos gerinimo mokymuose** (mokymai finansuojami projekto „Kokybės, paslaugų ir infrastruktūros tobulinimas Lietuvos teismuose“ lėšomis).
- Siekiant didinti Savanorių tarnybos žinomumą bei skleisti žinią apie savanorių paslaugų teikimą teismo lankytojams, sukurtas teismų **Savanorių tarnybos logotipas ir kiti Savanorių tarnybos skiriamieji ženklai**, t. y. plakatai ir lipdukai, sukurta ir įsigyta teismo savanorio atributika (ji įsigyta įgyvendinant projektą „Kokybės, paslaugų ir infrastruktūros tobulinimas Lietuvos teismuose“, finansuojamą 2014–2021 metų Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo lėšomis).

TEISMO
SAVANORIAI

Teismų informacinių technologijų plėtra

6.1. Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalas e.teismas.lt

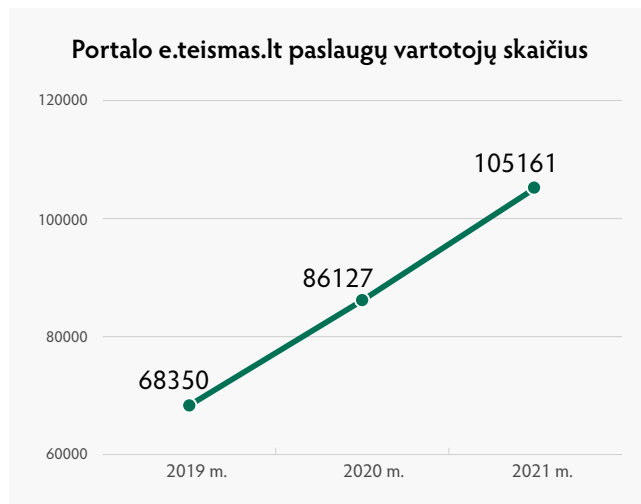
6.2. Nuotoliniai teismo posėdžiai

06

6.1. Lietuvos teismų elektroninių paslaugų portalas e.teismas.lt

2021 m. portalo e.teismas.lt paslaugomis naudojosi dar daugiau asmenų: užsiregistravo 19034 nauji vartotojai, metų pabaigoje vartotojų skaičius siekė 105161.

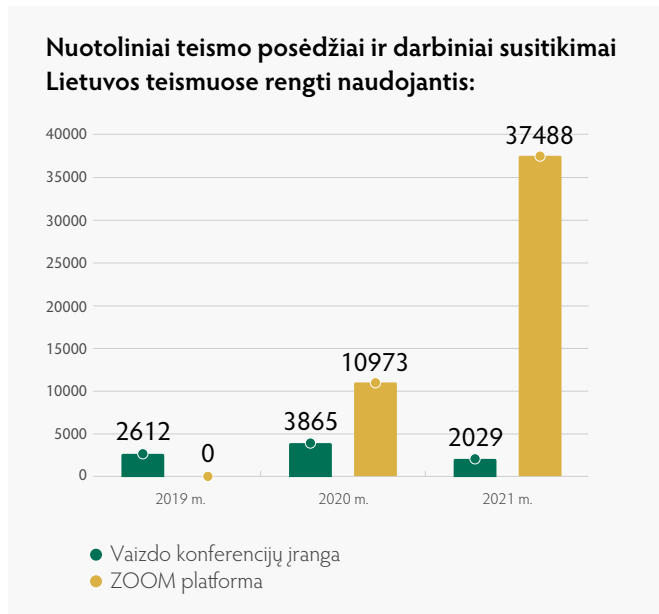

2021 m. pabaigoje portalu e.teismas.lt naudojami:

- 2146 advokatai;
- 1149 advokato padėjėjai;
- 530 mediatorių;
- juridinių asmenų paskyrose (iš viso sukurta 12849 juridinių asmenų prieiga) portale e.teismas.lt 21289 asmenys įtraukti kaip juridinių asmenų atstovai;
- 80047 fiziniai asmenys.

6.2. Nuotoliniai teismo posėdžiai

2021 m. buvo įsigyti nauji serveriai, skirti vaizdo ir garso konferencijoms organizuoti.

2020 m. NTA įsigijus teismų darbo reikmėms naudojamos ZOOM platformos licencijų teismo posėdžiai ir darbiniai susitikimai imti organizuoti naudojantis šia platforma.

Daugiausia teismo posėdžių ir darbinių susitikimų ZOOM platforma surengė:

- Kauno apylinkės teismas – 4251,
- Vilniaus miesto apylinkės teismas – 4228,
- Vilniaus apygardos teismas – 3243,
- Klaipėdos apylinkės teismas – 3233.

Daugiausia teismo posėdžių vaizdo konferencijų įranga surengė:

- Regionų apygardos administracinio teismo Kauno rūmai – 388,
- Vilniaus miesto apylinkės teismas – 357,
- Kauno apylinkės teismo Kaišiadorių rūmai – 180,
- Kauno apylinkės teismas – 152.

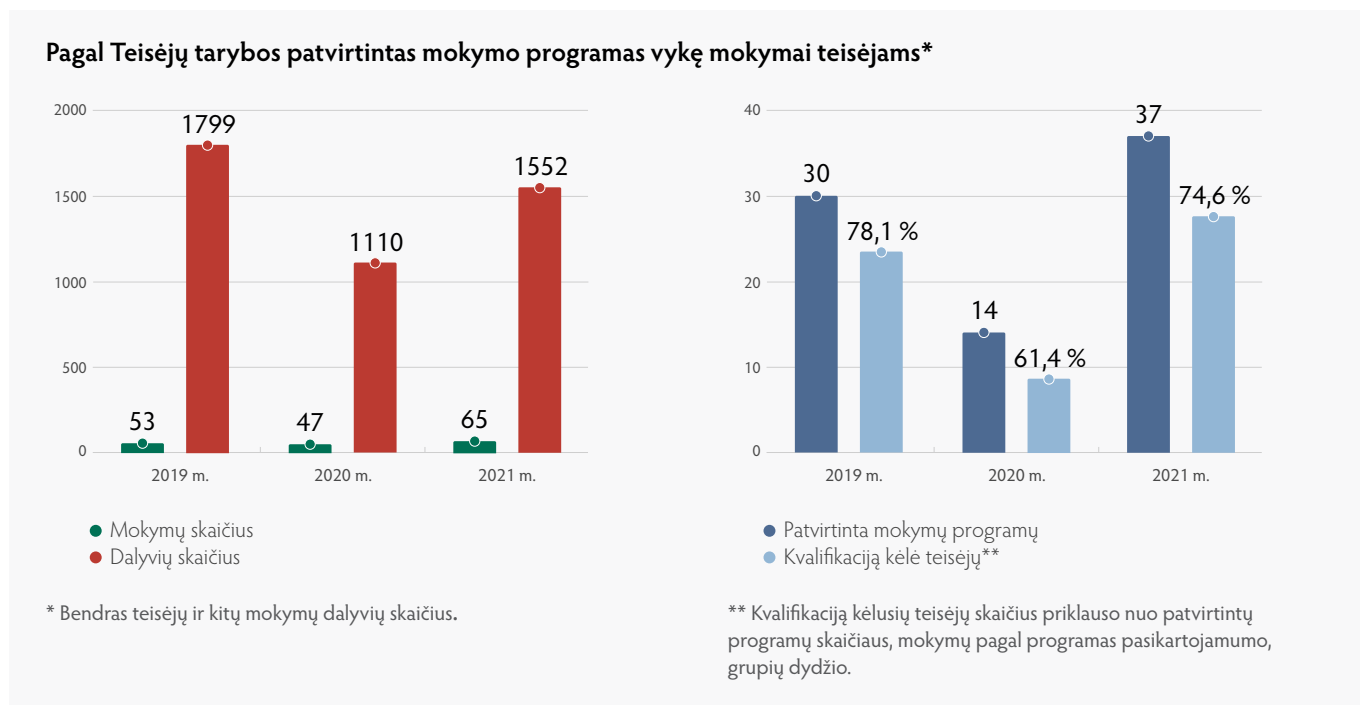
**Mokymai ir tarptautinis
bendradarbiavimas**

07

Nacionaliniai teisėjų mokymai

2021 m. teisėjams suorganizuoti 65 seminarai pagal Teisėjų tarybos patvirtintas mokymo programas, juose dalyvavo 1552 teisėjai arba 74,6 % visų šalies teisėjų: tai bendras visų dalyvių (teisėjų), dalyvavusių mokymuose, organizuotuose pagal Teisėjų tarybos patvirtintas programas, skaičius. Realus 2021 m. teismuose dirbusių teisėjų skaičius – 722, tačiau kiekvienas teisėjas per 2021 m. turėjo galimybę registruotis ir dalyvauti daugiau kaip vieneriuose mokymuose, todėl mokymų dalyvių skaičius yra didesnis nei dirbančių teisėjų skaičius.

Iš viso 2021 m. 19 seminarų vyko auditorijose, o 46 seminarai vyko nuotoliniu būdu, t. y. per 70 % visų seminarų.

Patys populiariausi, kaip ir praėjusiais metais, buvo bendrųjų gebėjimų mokymai: „Teisėjų etika“, „Psichikos sveikatos raštingumas“, „Lyderystė teismuose: efektyvi kasdienio vadovavimo praktika“, „Profesionalus vadovavimas“, tačiau reikia pažymėti, kad labai didelio dėmesio iš teismų bendruomenės sulaukė ir profesiniai mokymai „Kreipimasis į Konstitucinį Teismą“ (263 dalyviai), „Civilinių bylų praktika“ (240 dalyvių).

2021 m. nacionalinius mokymus vedė 54 lektoriai.

Lektorių vertinimo vidurkis 4,8 balo.

99,5 % apklausoje dalyvavusių respondentų nurodė, kad seminarai jiems buvo naudingi, o 96,9 % respondentų mokymuose rekomenduotų sudalyvauti savo kolegoms.

NTA veikla organizuojant mokymus vertinama 4,9 balo iš 5 galimų:

Bendradarbiavimo su kitomis institucijomis mokymai buvo organizuoti su:

- Akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnyba,
- Lietuvos bankų asociacija,
- Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaro valdyba,
- Lietuvos banku,
- Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba.

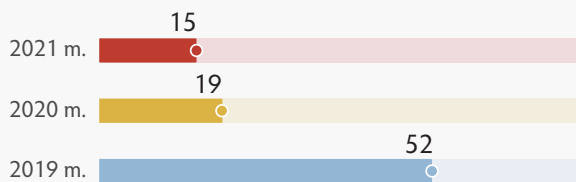
Juose dalyvavo 139 teisėjai.

Nacionalinės teismų administracijos mokymo centro veikla

2021 metais Mokymo centre vyko **12** mokymo ir kvalifikacijos kėlimo renginių teisėjams ir teismų tarnautojams pagal Teisėjų tarybos patvirtintas teisėjų mokymo programas ir naujai paskirtų apylinkių teismų teisėjų įvadinio mokymo programas bei **3** Nacionalinės teismų administracijos organizuoti renginiai teisėjams ir teismų tarnautojams. Teisėjams skirtuose mokymo ir kvalifikacijos kėlimo renginiuose dalyvavo 289 dalyviai.

Mokymo centre vykę mokymai

Nacionaliniai teismų darbuotojų mokymai

Nuo 2021 m. sausio 1 d. Nacionalinė teismų administracija organizuoja teismų valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis ir gaunančių darbo užmokestį iš valstybės biudžeto, centralizuotą mokymą ir kvalifikacijos kėlimą, išskyrus įstatymuose numatytus atvejus.

2021 m. buvo suorganizuoti 59 (55 – nuotoliniu būdu, 4 – kontaktiniu) kvalifikacijos kėlimo renginiai 3617 teismų darbuotojų. Iš jų 39 renginiai – neformalusis švietimas (mokymai) ir 20 renginių – mokymasis iš kitų asmenų (darbiniai susitikimai / diskusijos), kuriais siekta pasidalinti gerosiomis praktikomis, aptarti probleminius klausimus ir pan.

Kvalifikaciją kėlė:

- teismų kancleriai ir vidurinės grandies vadovai,
- posėdžių sekretoriai,
- teisėjų padėjėjai,
- už kokybės vadybą atsakingi darbuotojai,
- už asmens duomenų apsaugą atsakingi darbuotojai, archyvarai,
- finansininkai,
- IT specialistai,
- atstovai spaudai ir ryšiams su visuomene,
- lituanistai,
- psichologai,
- viešųjų pirkimų specialistai,
- savanoriai.

Teismų darbuotojai taip pat buvo kviečiami dalyvauti teisėjams skirtuose mokymuose pagal Teisėjų tarybos patvirtintas mokymo programas. 2021 m. kartu su teisėjais mokymuose dalyvavo 1939 teismų darbuotojai (1919 teisėjų padėjėjų, 20 kitų teismų sistemos atstovų).

Tarptautiniai teisėjų ir teismų darbuotojų mokymai ir tarptautinis bendradarbiavimas

2021 m. Lietuvos teisėjai kėlė kvalifikaciją Europos teismo tinklo (EJTN), Europos teisės akademijos (ERA) bei kitų institucijų rengtuose tarptautiniuose mokymuose. Net 111 Lietuvos teisėjų dalyvavo 94 tarptautiniuose mokymuose. Pagal EJTN programas mokymuose dalyvavo 69 teisėjai, ERA organizuojuose – 16 teisėjų, o kitų organizatorių mokymuose – 26 teisėjai.

Taip pat teisėjai dalyvavo Lietuvoje organizuojuose tarptautiniuose mokymuose, kurie rengti bendradarbiaujant su Europos Žmogaus Teisių Teismo ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo teisėjais, vyko tarptautiniai mokymai psichologams bei lektoriams ir kiti tarptautiniai mokymai. Šiuose mokymuose iš viso dalyvavo 456 dalyviai, iš kurių 208 teisėjai, 151 teisėjų padėjėjas, 54 kiti teismų sistemos darbuotojai bei 43 svečiai tiek iš kitų Lietuvos institucijų, tiek ir iš užsienio (Bulgarijos, Kroatijos, Portugalijos ir Rumunijos).

Be to, teismų psichologams suorganizuoti tarptautiniai mokymai „Įtariamųjų vaikų apklausa“, kuriuos vedė lektorė asoc. prof. Sara Landström iš Švedijos.

Mainų programos renginiuose (stažuotės, kurios gali trukti nuo poros dienų iki 1 metų) dalyvavo 18 Lietuvos teisėjų. Pagal EJTN ilgalaikių mainų programą 1 teisėja stažavosi EUROJUST institucijoje, 6 teisėjai dalyvavo trumpalaikiuose mainuose (Belgijoje, Prancūzijoje, Suomijoje, Austrijoje ir Ispanijoje), 1 teisėjas dalyvavo AIAKOS mainuose Austrijoje, be to, dvi Lietuvos teismų delegacijos po 5 asmenis vyko į dvišalių mainų programas užsienyje (Italiją ir Vengriją). Taip pat Lietuvos teisėjai (26) ir teisėjų padėjėjai (6) dalyvavo ir kitų tarptautinių institucijų, tokių kaip CEELI, AEAJ, La Child ir kt., organizuojuose mokymuose.

Teisėjų tarybos nariai aktyviai dalyvavo Europos teismų tarybų tinklo (ENCJ) veikloje, t. y. atstovavo Lietuvos Teisėjų tarybai ENCJ Vykdomojoje valdyboje, taip pat darbo grupėje „Teisėjų nepriklausomumas, atskaitingumas bei teisingumo kokybė“, Konsultacinės Europos teisėjų tarybos (CCJE) bei Europos Komisijos efektyvesniam teisingumui (CEPEJ) veikloje, kuri daugiausia vyko nuotoliniu būdu.

Nuotoliniai mokymai Nacionalinės teismų administracijos mokymo centre

- 2021 sausį–kovą vyko Europos Tarybos ir programos „HELP in the EU“ finansuojami mokymai „Smurtas prieš moteris ir smurtas artimoje aplinkoje“. Jų metu apmokyti 34 dalyviai (13 teisėjų ir 26 teisėjų padėjėjai).

- 2021 vasarį–balandį vyko Europos Tarybos ir programos „HELP in the EU“ finansuojami mokymai „Europos žmogaus teisių konvencija ir Europos žmogaus teisių teismas“. Jų metu apmokyti 29 dalyviai (19 teisėjų ir teisėjų padėjėjų ir 10 advokatų ir advokatų padėjėjų).
- 2021 spalį–gruodį vyko Europos Tarybos ir programos „HELP in the EU“ finansuojami mokymai „Teisėjo etika“. Jų metu apmokyti 35 dalyviai (teisėjai ir teisėjų padėjėjai).

Svarbiausi renginiai ir vizitai Lietuvoje:

- didžiausias ir svarbiausias praėjusių metų tarptautinis renginys – ENCJ Generalinė asamblėja, kurioje dalyvavo 55 teisėjų tarybų atstovai iš daugelio Europos valstybių;
- Baltijos forumas, kuriame dalyvavo Lietuvos, Latvijos, Estijos ir Suomijos nacionalinių teismų administracijų atstovai;
- pagal EJTN programą vykdyti trumpalaikiai mainai, kuriuose dalyvavo 7 dalyviai iš Vokietijos, Prancūzijos, Italijos ir Kroatijos;
- EJTN AIAKOS mainai, kuriuose dalyvavo 4 dalyviai iš Prancūzijos, Ispanijos ir Vokietijos;
- Vilniuje vykęs EJTN seminaras „Legal Language Training in Cooperation in Family Law“;
- NTA apsilankiusi teisėjų iš Italijos delegacija ir viešėjusi teisėja iš Prancūzijos.

Visuomenės
informavimas

08

2021 m. Teisėjų taryba patvirtino 2021–2024 m. Lietuvos teismų komunikacijos strategiją ir jos įgyvendinimo priemonių planą. 2021 m. daug dėmesio skirta ir vėlesniais metais numatyta skirti net tik išorinės komunikacijos priemonėms ir veikloms, bet ir vidinei komunikacijai, taip pat pasitelktos ir kelios naujos tikslų realizavimo priemonės. Strategijoje keliami šie tikslai:

- didinti visuomenės pasitikėjimą Lietuvos teismais, kaip teisingumą vykdančia institucija;
- plėtoti koordinuotą, pamatuotą komunikaciją teismų sistemoje, vykdyti bendras komunikacines priemones;
- stiprinti vidinę komunikaciją ir organizacinę kultūrą teismuose.

Išorinės komunikacijos veiklos

Svarbiausi renginiai

- **Teisėjų taryba organizavo konferenciją „Teismų nepriklausomumas: realybė ir siekiamybė“, kurioje analizuota nepriklausomos teismų sistemos – teisės viršenybės pagrindo, teisminės ir kitų valdžių bendradarbiavimo bei profesinių teisėjo elgesio standartų – problematika. Konferencijoje sveikinimo žodžius tarė Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda, Seimo pirmininkė Viktorija Čmilytė-Nielsen, teisingumo ministrė Evelina Dobrovolska, Vilniaus universiteto Teisės fakulteto prodekanas prof. dr. Haroldas Šinkūnas, įžangos žodį konferencijos dalyviams sakė Teisėjų tarybos pirmininkė Sigita Rudėnaitė. Konferencijoje pranešimus skaitė Europos Žmogaus Teisių Teismo teisėjas prof. dr. (HP) Egidijus Kūris, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo pirmininkė dr. Danutė Jočienė. Renginyje diskutuota apie teisminės valdžios ir kitų valdžių bendradarbiavimą, mokslininkai ir teismų savivaldos atstovai skaitė pranešimus apie profesinį teisėjo elgesio standartą.**
- Nuotoliu pristatyta 2020 m. Lietuvos teismų veiklos ataskaita ir diskutuota tema „Visuomenė, žiniasklaida, teismai: ar kalbame bendra kalba?“. Drauge su Teisėjų tarybos pirmininke aktualias problemas apie visuomenės pasitikėjimą teismais kėlė ir analizavo Vilniaus universiteto mokslininkai, Lietuvos žurnalistų sąjungos pirmininkas ir tarptautinės organizacijos „Transparency International“ Lietuvos skyriaus vadovas.
- Mišriū būdu (virtualiai ir gyvai televizijos studijoje) vykusio diskusija „Kaip apginti vaiką?“, kurioje susitiko Lietuvos ir Norvegijos teismų, policijos, prokuratūros, Lietuvos įstatymų leidžiamosios valdžios ir tarptautinių organizacijų atstovai. Tarptautinę vaikų gynimo dieną jie sprendė, ką galima padaryti dėl smurtą patyrusių, artimoje aplinkoje jį mačiusių ir į teisinius procesus patekusių vaikų. Diskusiją stebėjo ir joje dalyvavo 303 asmenys.
- Teisėjų tarybos iniciatyva kartu su Visuomenės informavimo etikos asociacija organizuota diskusija „Privatumo ribos Bendrojo duomenų apsaugos reglamento kontekste“, kurioje aptarti Bendrojo duomenų apsaugos reglamento taikymo praktikoje aspektai: informacijos apie asmenį teikimas viešosios informacijos rengėjams, tokios informacijos rinkimas ir skelbimas, viešo asmens teisės į privatumą ribos, priežiūros institucijų ir teismų kompetencija ginant galimai pažeistas duomenų subjektų teises.

Teisinio švietimo iniciatyvos

- Dalyvauta projektuose „Open House“ ir „Kultūros naktis“: keliuose teismuose vesta beveik 40 ekskursijų, sulaukta beveik 1000 lankytojų.
- Spalio–gruodžio mėnesiais vyko rašinių konkursas „Elkimės teisingai!“, kuriame 16–19 m. moksleiviai buvo kviečiami siųsti samprotavimo rašinius teisingumo tema. Laureatus iš 35 dalyvių išrinko komisija, kurią sudarė trys teismų bendruomenės nariai.
- Spalio 25 d. Konstitucijos ir Europos teisės dienos proga 19-oje Lietuvos teismų jau šeštus metus iš eilės vyko nemokamos teisinės konsultacijos „Jūs klausiate – mes atsakome!“: buvo sulaukta daugiau kaip 200 norėjusių pasikonsultuoti asmenų skambučių.

2021 m. skaičiai

Youtube transliuoti Lietuvos teismų renginiai sulaukė beveik **5000** peržiūrų

164 kartai per dieną, **59899** per metus – žiniasklaidos monitoringo žinučių peržiūra

965 268 www.teismai.lt lankytojai

1121 teisėjo komentaras žiniasklaidoje

253 laidos (**66** radijo ir **187** TV) su teisėjų komentarais

692 nauji sekėjai Lietuvos teismų Facebook profilyje: 2021 m. pabaigoje buvo **11 937** sekėjai

710 teismų ir NTA straipsnių ir pranešimų spaudai

Vidinės komunikacijos iniciatyvos ir renginiai

- VDU Botanikos sode buvo suorganizuotas jau tradicija tapęs Lietuvos teismų sąskrydis, kuriame dalyvavo daugiau nei 500 teismų bendruomenės narių. Renginio metu norintieji galėjo dalyvauti protmūšyje, žaidime „Pažink sodo paslaptis“ ir kuriant unikalią tradicinės Lietuvos teismų komandos nuotrauką, taip pat klausytis koncerto.
- Sausio 13-osios ir Kovo 11-osios progomis teismai dalyvavo valstybės istorijos atminties išsaugojimo ir vėliavų kėlimo akcijose: sulaukta dešimčių prisiminimų ir šimtų nuotraukų.
- Beveik 60 teismų bendruomenės narių prisijungė prie pavasarinio žingsniavimo iššūkio ir visi kartu per 8 d. įveikė daugiau kaip 6 000 000 žingsnių.
- Daugiau kaip 70 teismų bendruomenės narių vaikų piešė piešinius virtualiai parodai „Mano svajonių darbas“.
- Per 2021 m. buvo organizuoti 7 nuotoliniai Lietuvos teismų komunikacijos specialistų ir atstovų spaudai susitikimai, kuriuose buvo inicijuotos ir aptartos bendros komunikacijos priemonės, dalytasi informacija apie svarbiausius organizuojamus renginius, susitikimus ir kitas svarbias veiklas.
- Kaune vyko teismų komunikacijos specialistų ir atstovų spaudai 8 akad. val. trukmės mokymai „Efektyvi vidinė komunikacija – raktas į sistemos reputaciją ir tinkamą komunikacijos pripažinimą“, kuriuose dalyvavo 18 teismų ir NTA darbuotojų. Mokymuose siekta tvirtinti vidinę komunikaciją teismuose, kurti teismų komunikacijos žmonių vidinius ryšius.
- Teismų dienos minėjime įteikti 6 apdovanojimai nusipelnusiems teismų sistemai asmenims, apdovanoti rašinių konkurso „Elkimės teisingai!“ nugalėtojai, renginys transliuotas tiesiogiai visai teismų bendruomenei, visi norintieji galėjo įsitraukti į teatro „Kitas kampas“ siūlomas improvizacijas, gruodžio 17 d. teismų bendruomenės atstovai dalyvavo Teismų dienai skirtame LRT Televizijos žaidime „Auksinis protas“, kiekvienam teismų sistemos žmogui buvo suteikta galimybė internetu pasižiūrėti vieną naujausių lietuviškų filmų „Izaokas“.
- Kalėdiškiausios darbo vietos konkurse buvo sulaukta beveik 200 nuotraukų ir jų koliažų, kuriuose buvo užfiksuotos šventiškai papuoštos darbo vietos.

Aptarnavimo
teismuose kokybė

09

2021 m. asmenų aptarnavimo teismuose kokybės kontrolė ir stebėseną (monitoringas) buvo vykdoma pagal 2021 m. monitoringo vertinimo metodiką, patvirtintą Teismų asmenų aptarnavimo kokybės užtikrinimo darbo grupės 2021 m. birželio 16 d. posėdžio protokoliniu sprendimu.

Asmenų aptarnavimo kokybės rezultatų palyginimo tikslais yra nustatytos teismų grupės:

- I grupė: Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas, Lietuvos apeliacinis teismas;
- II grupė: apygardų teismai, apygardų administraciniai teismai;
- III grupė: apylinkių teismai.

Siekiant palyginti 2021 m. aptarnavimo kokybę su 2020 m., visoms 3 teismų grupėms buvo nustatyta ta pati monitoringo metodika kaip ir 2020 m. Praeitais metais asmenų aptarnavimo teismuose kokybės lygis buvo vertinamas vykdant teisme apsilankiusių, telefonu ir (arba) elektroniniu paštu ir (arba) paštu su teismu susisiekusių asmenų apklausą anketavimo būdu. Teismuose, kurie sudaryti iš teismo rūmų, apklausos buvo atliekamos kiekvienuose teismo rūmuose, buvo vertinami tiek konkrečių teismo rūmų, tiek bendras viso teismo apklausų rezultatas. Apklausos vyko taikant įvairius anketų pateikimo besikreipiantiems į teismą būdus: buvo prašoma pildyti popierines anketas, el. paštu siūsta nuoroda pasiekiamas anketas, teismo interneto puslapyje esančias anketas ir kt.

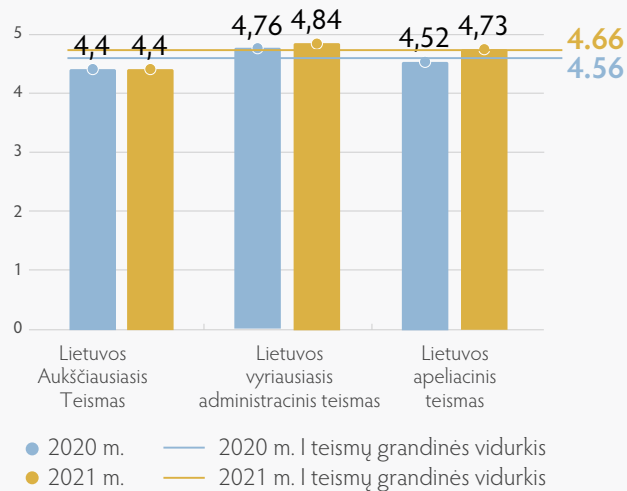
Planuojamas teismo apklausos imties dydis buvo siejamas su visų teismo (teismo rūmų) teisėjų ir darbuotojų skaičiumi, preziumuojant, kad apklaustųjų, pateikusių anketą, skaičius galėtų būti artimas 30–40 % visų darbuotojų skaičiaus (bet ne mažiau kaip po 50 užpildytų anketų centriniams ir po 20 užpildytų anketų nutolusiems teismo rūmams).

Nustatytas minimalus asmenų aptarnavimo kokybės lygis – 4,1 balo pagal penkiabalę sistemą (kur aptarnavimo kokybės lygis vertinamas: labai aukštas, jei įvertinimų vidurkiai yra nuo 5,00 iki 4,50 balo; aukštas – nuo 4,49 iki 4,00 balų; vidutinis – nuo 3,99 iki 3,00 balų; žemesnis už vidutinį – nuo 2,99 iki 2,00 balų; žemas – nuo 1,99 iki 1,00 balų). Monitoringas buvo atliekamas 2021 m. III ketv.

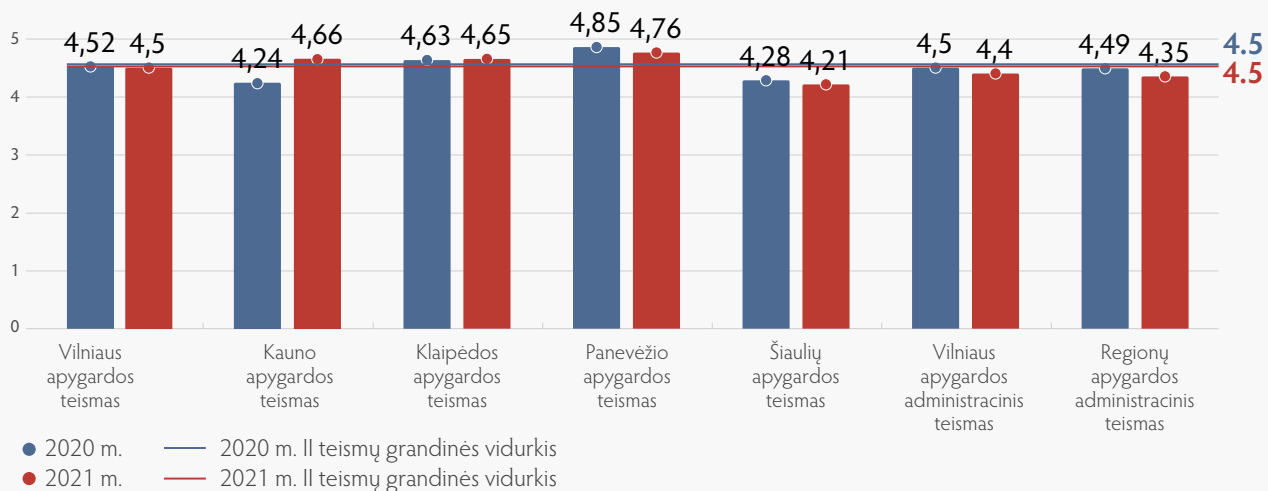
Šiai apklausai buvo parinkti tie patys 8 kriterijai kaip ir 2020 m.

I teismų grupė Asmenų aptarnavimo kokybės lygis (kriterijaus vertinimo balais vidurkis)

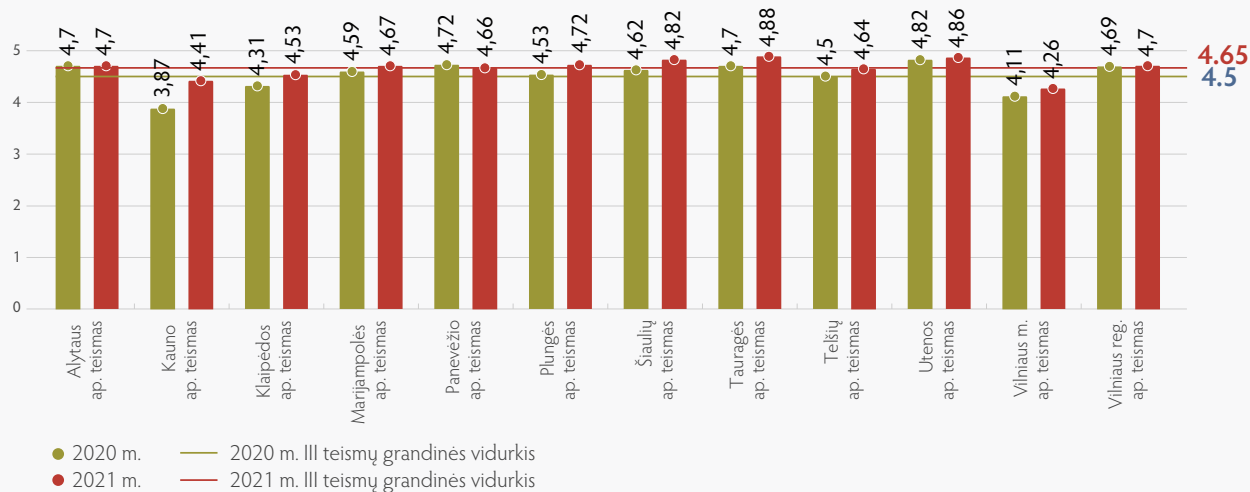

II teismų grupė Asmenų aptarnavimo kokybės lygis (kriterijaus vertinimo balais vidurkis)

III teismų grupė Asmenų aptarnavimo kokybės lygis (kriterijaus vertinimo balais vidurkis)

Išvados

- 2021 m. visi teismai viršijo planuotą 4,1 balo aptarnavimo lygį, t. y. Lietuvos teismuose aptarnavimas buvo 100 % vertinamas kaip aukštas arba labai aukštas, o 2020 m. – 95 %. Bendrą pagerėjimą lėmė didesnis teismų vadovybės dėmesys aptarnavimo sričiai bei įgyvendintos priemonės aptarnavimui tobulinti: tiek darbuotojų mokymų, tiek darbo organizavimo, tiek infrastruktūros gerinimo srityse (pvz.: kai kurie teismai peržiūrėjo ir aktualizavo nuorodas į teismo bendrąsias patalpas: raštinę, posėdžių sales; įgyvendino inovatyvius sprendimus atvaizduojant teismo posėdžių tvarkaraščius monitorių ekranuose; užtvirtino organizacines priemones dėl savalaikės informacijos apie posėdžių tvarkaraštį, jo pasikeitimų suvedimą į LITEKO, ir kt.).
- I grupės teismų bendras vidutinis asmenų aptarnavimo kokybės lygis yra labai aukštas, t. y. 4,66 balo pagal penkiabalę sistemą. Atskiruose teismuose asmenų aptarnavimo kokybės lygis svyruoja nuo 4,4 iki 4,84 balo, t. y. aptarnavimo kokybės lygis yra aukštas ir labai aukštas, nuo 2020 m. aptarnavimo vidurkis yra pakilęs 0,1 balo.
- II grupės teismų bendras vidutinis asmenų aptarnavimo kokybės lygis yra taip pat labai aukštas, t. y. 4,5 balo pagal penkiabalę sistemą. Atskiruose teismuose bendras asmenų aptarnavimo kokybės lygis svyruoja nuo 4,21 iki 4,76, t. y. nuo aukšto iki labai aukšto aptarnavimo kokybės lygio. Tiek 2020 m., tiek 2021 m. aptarnavimo vertinimo vidurkis buvo 4,5 balo.
- III grupės teismų bendras vidutinis asmenų aptarnavimo kokybės lygis labai aukštas, t. y. 4,65 balo pagal penkiabalę sistemą.

Atskiruose teismuose bendras asmenų aptarnavimo kokybės lygis svyruoja nuo 4,26 iki 4,88, t. y. nuo aukšto iki labai aukšto aptarnavimo kokybės lygio. Nuo 2020 m. aptarnavimo vidurkis pakilo 0,14 balo.

- **Visose teismų grupėse aptarnavimo kokybės vertinimo tendencijos išliko panašios kaip ir 2020 m. Tobulintinos asmenų aptarnavimo kokybės sritys, susijusios su vizualinės informacijos prieinamumu ir pateikimu: nuorodų į teisme esančias patalpas (raštinę, teismo posėdžių sales ir kt.) aiškumas, informaciniuose stenduose, ekrane ar interaktyvioje lentoje pateiktos informacijos apie posėdžius ir kt. aktualumas. Asmenims, besikreipiantiems į teismą, ypač svarbus ir gerintinas yra asmenų informavimas apie vėluojančius ar atidedamus posėdžius procesas. Palankiausiai teismo lankytojai vertina visada laiku (iš karto) atliekamą aptarnavimą teismo raštinėje (prie dokumentų priėmimo–išdavimo langelio (jei laukimo nelėmė objektyvios aplinkybės)) bei pagarbų ir dalykišką teismo darbuotojų (ne teisėjų) bendravimą.**

Projektai

10

2021 m. buvo tęsiamas projekto **„Teismų veiklos efektyvumo didinimas“**, finansuojamo Europos Sąjungos fondų investicijų lėšomis, kurio biudžetas siekia daugiau negu 2,5 mln. Eur, įgyvendinimas.

Projekto tikslas – didinti teismų veiklos efektyvumą, sukurti pažangaus teismų išteklių valdymo ir bylų paskirstymo modelius bei atnaujinti bylų duomenų tvarkymo procesus ir perkelti juos į elektroninę erdvę.

2021 m. vykdytos LITEKO II modernizavimo veiklos

- Užbaigtas LITEKO II neprocesinių dokumentų valdymo modulio kūrimas ir nuo 2021 m. sausio mėn. pradėtas eksploatuoti gamybinėje aplinkoje visuose Lietuvos teismuose.
- 2021 m. balandžio–gegužės mėn. Nacionalinė teismų administracija organizavo papildomus nuotolinius LITEKO II neprocesinių dokumentų valdymo modulio mokymus, kurių metu apmokyta 225 teismų sistemos darbuotojai.
- Tęstas LITEKO II procesinės dalies kūrimas:
 - ◆ tobulinti ir išbandyti proceso įvykių fiksavimo ir atvaizdavimo funkcionalumai;
 - ◆ fiksuoti LITEKO II civilinių bylų nagrinėjimo proceso duomenys (atsižvelgiant į procesinių terminų kontrolės funkcionalumui numatytus reikalavimus), atlikti teisminės bylos kortelės papildymai, procesinės užduotys, procesinių įvykių ir subprocesų sąrašai;
 - ◆ gryninti mokesčio grąžinimo užduočių tvarkymo poreikiai, įdiegti žyminio mokesčio apskaitos ir mokėjimo užduočių terminų administravimo funkcionalumai;
 - ◆ įdiegti teismo dokumentų nuasmeninimo ir teisminės mediacijos duomenų tvarkymo funkcionalumai: realizuota apie 70 % LITEKO II procesų.
- Toliau kurtas bylų skirstymo modulis: užbaigti inicijavimo, analizės ir projektavimo etapai, atlikta bylų skirstymo modulio technologinė integracija į LITEKO II: jau sukurta apie 80 % bylų skirstymo modulio.
- Tęstas statistikos posistemio kūrimas: įgyvendinti analizės ir projektavimo etapai, vykdoma ataskaitų ir statistinių pjūvių realizacija, teisėjų darbo pažymų analizė ir projektavimas. Bendras statistikos posistemio realizavimas siekia apie 20 %.

2021 m. buvo tęstas ir sėkmingai užbaigtas Europos Komisijos finansuojamas projektas **„Teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose plėtojimas“**.

Trijų šalių – Latvijos Respublikos teismų administracijos, Lietuvos Respublikos NTA ir Kroatijos Respublikos teisingumo ir viešojo administravimo ministerijos – konsorciumas įgyvendino šį projektą, kuriuo buvo siekta skatinti teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose ir prisidėti prie veiksmingo ir nuoseklaus Europos Sąjungos abipusio pripažinimo taikymo baudžiamosiose bylose.

2021 m. rezultatai:

- parengta **grafiškai išdėstyta medžiaga** apie Lietuvos veiksmus, kurių reikia imtis įgyvendinus Europos Sąjungos Tarybos pamatinius sprendimus 2008/909/TVR ir 2008/947/TVR;
- vasario 24 d. organizuota tarptautinė konferencija „Teismo bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose plėtojimas“, į kurią susirinko 129 dalyviai.

2021 m. buvo tęsiamas projekto **„Kokybės, paslaugų ir infrastruktūros tobulinimas Lietuvos teismuose“**, finansuojamo 2014–2021 metų Europos ekonominės erdvės finansinio mechanizmo lėšomis (jo biudžetas siekia daugiau negu 6.7 mln. Eur), įgyvendinimas.

Projekto tikslas – sukurti efektyvesnę ir veiksmingesnę teisingumo sistemą.

2021 m. rezultatai

- Vykdamas projekto viešinimo veiklą **sukurta projekto interneto svetainė**, kurioje pateikiama informacija apie projektą, vykdomas veiklas, pasiektus rezultatus, įvykusius ir planuojamus renginius bei kitos naujienos, susijusios su projekto įgyvendinimu. Interneto svetainėje informacija teikiama lietuvių ir anglų kalbomis.
- Siekiant tobulinti teisėjų atrankos ir vertinimo sistemą, 2021 m. liepos mėn. pradėtas rengti teisėjų atrankos ir vertinimo modelis. Pirmajame etape parengta **teisėjų atrankos ir vertinimo procesų esamos situacijos analizė**: įvertinta teisinė aplinka, darbo organizavimo tvarkos bei procesai, atlikti kokybinis ir kiekybinis tyrimai, kuriais remiantis nustatyta, kokiomis priemonėmis būtų galima tobulinti šiuo metu taikomą teisėjų atrankos ir vertinimo tvarką, bei įvardintos kompetencijos, reikalingos siekiant teisėjo karjeros.

Siekiant įvertinti teisėjų atrankos ir vertinimo procesus bei sukauptą patirtį užsienio šalyse, atlikta Latvijos, Suomijos, Slovakijos, Norvegijos ir Nyderlandų gerųjų praktikų analizė. Įvertinus esamą teisinę aplinką, užsienio šalių gerąją praktiką ir išdiskutavus galimus sprendinius su įvairiomis tikslinėmis grupėmis, buvo parengtas asmens, pretenduojančio tapti teisėju, kompetencijų ir jas apibūdinančių savybių modelis, kuriame išsamiai aprašyti teisėjų atrankos ir veiklos vertinimo kriterijai, metodika bei kompetencijoms vertinti naudojamos priemonės. 2021 m. gruodžio mėn. Teisėjų tarybos posėdyje buvo pritarta parengtam teisėjų atrankos ir vertinimo modeliui, kuriuo bus vadovaujamosi vertinant pretendentų asmenines, būdo ir pažintines savybes atrankose, paskelbtose po 2022 m. sausio 1 d.

- Siekiant kaupti, apdoroti, sisteminti ir archyvuoti **teisėjų ir pretendentų į teisėjus duomenis yra kuriamas teisėjų ir pretendentų į teisėjus atrankos ir vertinimo elektroninis įrankis**, kurį įdiegus bus efektyviau tvarkomi teisėjų ir pretendentų į teisėjus duomenys, užtikrinama duomenų apsauga, informacijos atsekamumas, panaudojimo tęstinumas, bus eliminuotas žmogiškosios klaidos faktorius. Pirmajame elektroninio įrankio kūrimo etape buvo parengta detali būsimo įrankio techninė specifikacija, kurios pagrindu atlikti elektroninio sukūrimo ir įdiegimo bei šio proceso techninės priežiūros paslaugų viešieji pirkimai. Planuojama, kad įrankio kūrimas truks 12 mėn. ir bus baigtas 2023 m. I ketvirtyje.

- Siekiant gerinti teismo proceso kokybę 2021 m. rugsėjo mėn. buvo pradėta rengti **teismo proceso vedimo tobulinimo studija**, kurią numatoma baigti per 12 mėnesių. Vykdamas šią veiklą jau atlikta teismo proceso vedimą reglamentuojančių teisės aktų analizė bei kokybinis tyrimas, kuriuo buvo identifikuotos svarbiausios teismo proceso vedimo problemos ir jų priežastys. Šiuo metu yra vykdoma daugiau nei 200 skirtingų tipų bei instancių bylų analizė identifikuojant silpnąsias proceso vietas. Siekiant perkelti geriausius jau egzistuojančius sprendinius yra atliekama užsienio šalių gerosios praktikos bei tarptautinių teismų procesų analizė. Surinktos informacijos ir atliktos analizės pagrindu bus rengiami bei diegiami efektyvaus teismo proceso vedimo standartai, rengiamos metodinės priemonės visiems proceso dalyviams bei vykdomi mokymai užtikrinant spartesnį teismo procesą ir efektyvesnį teisės į teisingumą įgyvendinimą.
- Stiprinant teismų sistemos atstovų vadybines kompetencijas nuo 2021 m. rugsėjo mėn. yra rengiama **vadovų kompetencijų stiprinimo efektyviam teismų išteklių valdymui studija**: atlikta esamos situacijos analizė, kurioje analizuojami galiojantys teisės aktai, bei pateiktas šiuo metu teismų vadovams (teismo pirmininkui, teismo pirmininko pavaduotojui, teismo skyriaus pirmininkui, kancleriui, skyriaus / departamento vadovui) taikomų reikalavimų kompetencijų srityje įvertinimas. Siekiant perimti geriausias praktikas įvertinti pažangiausi Lietuvoje ir užsienyje (Norvegijoje, Nyderlanduose ir Vokietijoje) taikomi vadovų kompetencijų modeliai.

Studija bus parengta 2022 m. II ketvirtį baigus diskusijas su tikslinėmis vadovų grupėmis, įvertinus poreikius ir lūkesčius bei nustačius, kokiomis kompetencijomis turėtų pasižymėti kiekviena teismo vadovų grupė. Ypatingas dėmesys bus skiriamas kompetencijų tobulinimo temai, koncentruojantis į vadovų kompetencijų, skirtų užtikrinti korupcijai nepakančią aplinką teisme, stiprinimo sferą.

- Skatinant savanorystę Lietuvos teismuose bei gerinant teismų aptarnavimo paslaugų kokybę, plėsta teismų **Savanorių tarnybos veikla** (plačiau žr. 5.3 sk. „Teismo savanoriai“).
- Siekiant gerinti teismų infrastruktūrą **pradėta aktyviai ruošti teismų pastatų rekonstrukcijai**. 2021 m. buvo parengtos projektavimo užduotys Vilniaus ir Kauno apylinkių teismams. Atsisakius planų kartu su Turto banku rekonstruoti Klaipėdos apylinkės teismo pastatą (dėl reikalingų papildomų tyrimų rekonstrukcijos pabaiga keltųsi į 2026 m. pabaigą), vietoje jo, įvertinus poreikius bei atsižvelgus į galimybes, į projektą buvo įtraukti Panevėžio apylinkės, Panevėžio apygardos bei Tauragės apygardos teismai, kurių rekonstrukcija turėtų prasidėti 2023 m.

2021 m. buvo tęsiamas projekto **„Teisingumo grandinės darbo kokybės gerinimas ir kompetencijų stiprinimas, siekiant apsaugoti smurto šeimoje ir dėl lyties aukas“**, kuriame NTA dalyvauja partnerio teisėmis, įgyvendinimas. Projektas finansuojamas 2014–2021 metų Norvegijos finansinio mechanizmo lėšomis, jo biudžetas siekia apie 3,5 mln. Eur (NTA dalis – apie 759 tūkst. Eur).

Projekto tikslas – tobulinti smurto artimoje aplinkoje prevencinę politiką teismuose ir teisėsaugos institucijose, stiprinti kompetencijas ir tarpinstitucinį bei tarpvalstybinį bendradarbiavimą, siekiant veiksmingo funkcijų pasidalijimo bei siekiant užkirsti kelią smurtui artimoje aplinkoje.

2021 m. buvo įvykdytas viešasis pirkimas dėl teisinio reguliavimo smurto artimoje aplinkoje studijos parengimo paslaugų. Studijoje bus atlikta teisinio reguliavimo smurto artimoje įgyvendinimo analizė ir parengti siūlymai bei rekomendacijos dėl įrodymų rinkimo, psichologinių smurto įrodinėjimo aspektų, teisingumo sistemos atstovų kompetencijų tobulinimo bei teisės akty, reglamentuojančių šią sritį, tobulinimo.

2021 m. įgyvendintos **Dvišalio bendradarbiavimo fondo** veiklos dvišaliams santykiams tarp Lietuvos ir Norvegijos stiprinti:

- birželio 1 d. suorganizuota tarptautinė apskritojo stalo diskusija „Kaip apginti vaiką?“ (plačiau žr. 8 sk. „Visuomenės informavimas“);
- birželio 10 d. surengtas tarptautinis internetinis seminaras „Idealaus teismo pirmininko portreto link“, kuriame dalyvavo 41 dalyvis;
- lapkričio 2–5 d. suorganizuotas Teisėjų tarybos narių ir NTA atstovų pažintinis vizitas Norvegijos Karalystėje, kurio metu Lietuvos delegacija lankėsi Norvegijos Aukščiausiajame Teisme, Oslo Apygardos teisme, susitiko su Norvegijos Teisėjų tarybos nariais, Norvegijos teismų administracijos atstovais, dalintasi gerąja patirtimi teismų strateginio planavimo, centralizuoto teismų išteklių valdymo, teismų darbo organizavimo ir teismo posėdžių vedimo srityse;
- lapkričio 29 d. suorganizuotas tarptautinis internetinis seminaras „Nuotoliniai teismo posėdžiai“, kuriame dalyvavo 20 Lietuvos teisėjų ir teismų sistemos atstovų.

Asmens duomenų apsauga

11

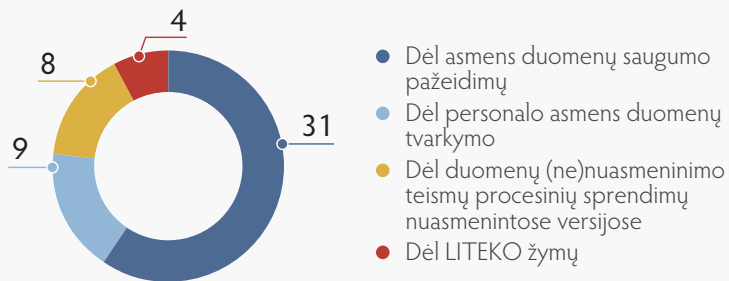
2021-aisiais, kaip ir ankstesniais metais, didelis dėmesys skirtas asmens duomenų apsaugos kultūros stiprinimui teismuose ir teismų sistemos darbuotojų, tvarkančių asmens duomenis, informuotumo didinimui asmens duomenų apsaugos srityje, siekiant užtikrinti, kad asmens duomenų tvarkymas atitiktų Bendrojo duomenų apsaugos reglamento (BDAR) ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą ir apsaugą, reikalavimus.

2021 m.:

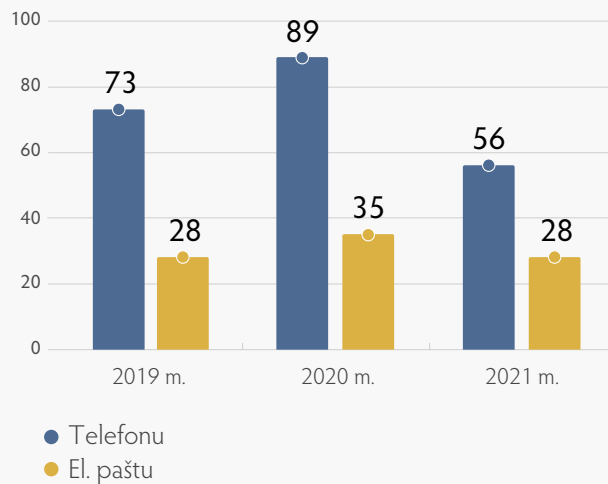
- suorganizuota diskusija „Privatumo ribos Bendrojo duomenų apsaugos reglamento kontekste“ (daugiau apie renginį žr. 8 sk. „Visuomenės informavimas“);
- Nacionalinei teismų administracijai bendradarbiaujant su Valstybine duomenų apsaugos inspekcija ir Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba suorganizuotas nuotolinis teismų darbuotojų susitikimas-diskusija „Asmens duomenų tvarkymas teismuose“, kurio metu Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos, Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos, Lietuvos valstybės naujojo archyvo, Vilniaus universiteto atstovai ir teismų sistemos duomenų apsaugos pareigūnas aptarė teismams aktualius asmens duomenų tvarkymo klausimus;
- suorganizuotas nuotolinis teismų komunikacijos specialistų, Nacionalinės teismų administracijos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos ir Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos atstovų susitikimas, kurio metu aptarti teismų pranešimų apie teismų veiklą ir bylas skelbimo teismų ir Nacionalinės teismų administracijos interneto svetainėse bei duomenų subjektų „teisės būti pamirštam“ įgyvendinimo, priežiūros institucijų kompetencijos vertinant tokių teismo pranešimų turinio atitiktį asmens duomenų apsaugos aspektu klausimai;
- suorganizuotas nuotolinis teismų ir Nacionalinės teismų administracijos komunikacijos specialistų susitikimas-diskusija, kurio metu teismų sistemos duomenų apsaugos pareigūnas aptarė informacijos apie bylas teikimo viešosios informacijos rengėjams aktualijas;
- reglamentuota Teisėjų tarybos posėdžių transliavimo tvarka;
- peržiūrėtas ir atnaujintas Teismų pranešimų skelbimo specialiame interneto tinklalapyje tvarkos aprašas;
- peržiūrėtas ir optimizuotas pranešimų, gaunamų iš trečiųjų asmenų, dėl viešai paskelbtų galimai tinkamai nenuasmenintų teismų procesinių sprendimų, kuriuos pagal kompetenciją teismams persiūčia Nacionalinė teismų administracija, procesas;
- Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos ir Mykolo Romerio universiteto organizuotoje konferencijoje „Aukštų asmens duomenų apsaugos, kaip pagrindinės teisės, standartų skatinimas darbo vietoje“ teismų sistemos duomenų apsaugos pareigūnas skaitė pranešimą „Teismo personalo asmens duomenų tvarkymo problematika teismų sistemoje“.

2021 m. dažniausiai teismų užduodami klausimai:

Teismų sistemos duomenų apsaugos pareigūnas 2021 metais teikė konsultacijas teismų darbuotojams asmens duomenų tvarkymo klausimais:

Teismų darbuotojams, tvarkantiems asmens duomenis, išlieka aktualūs BDAR įgyvendinimo ir taikymo klausimai, ypač dėl reagavimo į galimus asmens duomenų saugumo pažeidimus, pažeidimų tyrimo, vertinimo, dokumentavimo bei pranešimo apie juos Valstybinei duomenų apsaugos inspekcijai ir duomenų subjektams.

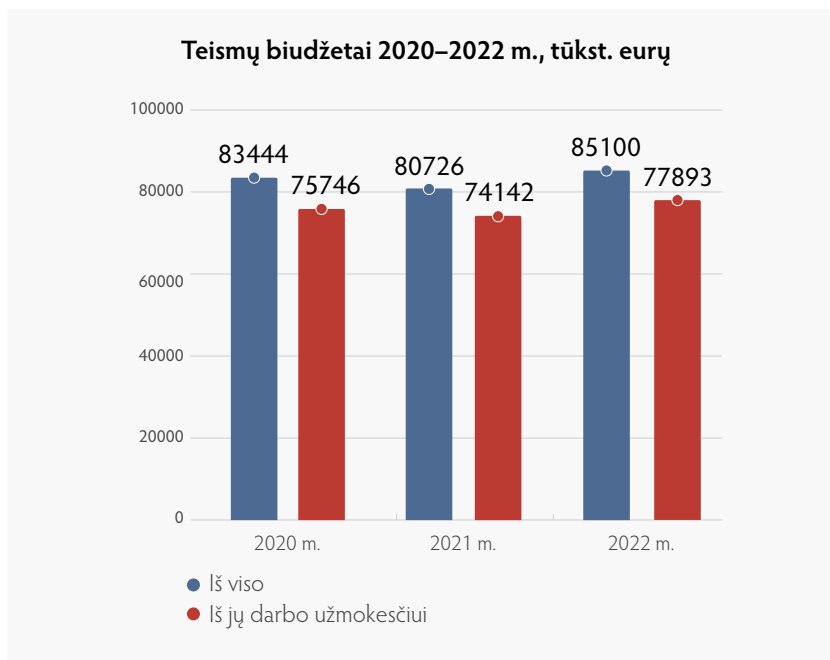
Teismų finansavimas

12

2021 m. teismams valstybės biudžeto įstatymu buvo skirta 80726 tūkst. eurų, iš jų darbo užmokesčiui – 74142 tūkst. eurų asignavimų. Lyginant su 2020 m., teismų biudžetas 2021 m. iš viso buvo mažesnis 2718 tūkst. eurų, arba 3,3 %.

Vertinant 2020–2022 metų bendrą teismų biudžetų pokytį (žr. grafiką) matyti, kad 2021 m. asignavimai yra mažesni. Taip įvyko dėl objektyvios priežasties – 2020 m. baigtas įgyvendinti neproporcingai sumažintų atlyginimų dalies teisėjams ir valstybės tarnautojams grąžinimo įstatymas, kuriam 2020 m. biudžete buvo skirta 4806 tūkst. eurų tikslinių lėšų, o nuo 2021 m. šios lėšos nebeskirtos. Vertinant be šios įstatymo įgyvendinimui skirtos sumos ir, lyginant su 2020 m., finansavimas teismams 2021 m. didėjo 2088 tūkst. eurų, iš jų daugiausia skirta priedų už tarnybos stažą padidėjimui, bazinio dydžio pokyčiui padengti.

Teismų mokėtinos sumos 2021 m. gruodžio 31 d. sudarė 1460 tūkst. eurų, iš jų darbo užmokesčiui – 872 tūkst. eurų, prekėms ir paslaugoms – 560 tūkst. eurų (daugiausia pašto paslaugoms ir šilumos bei elektros energijai). Perna 2020 m. gruodžio 31 d. mokėtinos sumos iš viso sudarė 1141 tūkst. eurų, iš jų darbo užmokesčiui – 830 tūkst. eurų, prekėms ir paslaugoms – 282 tūkst. eurų, t. y. darbo užmokesčio mokėtina suma beveik nedidėjo, bet prekėms ir paslaugoms – padvigubėjo.

2021 m. buvo rengiamas 2022 m. biudžetas. Teismams 2022 m. valstybės biudžeto įstatymu buvo patvirtinta 85100 tūkst. eurų asignavimų, t. y. 4374 tūkst. eurų, arba 5,4 %, daugiau nei 2021 m. Papildomi asignavimai 2022 m. teismams buvo skirti priedų už tarnybos stažą padidėjimui (įskaitant teisėjų priedų už tarnybos stažą perskaičiavimą po 1 % kasmet, kaip nustatyta 2021 m.

lapkričio 25 d. priimto Teisėjų darbo apmokėjimo įstatymo 5 str. 2 d.), baziniam dydžiui, minimaliajai mėnesinei algai ir mažiausių darbuotojų pareiginių algų koeficientų padidinimui, deja, tik tiek, kad įstatymais nustatyta minimali šių koeficientų riba nuo 2022 m. nebūtų didesnė už faktiškai darbuotojams nustatytą koeficientą.

Taip pat 310 tūkst. eurų papildomai 2022 m. skirta teismų prekėms ir paslaugoms, iš jų 160 tūkst. eurų sudaro dėl išaugusių kainų 12 proc. indeksuotos komunalinių paslaugų išlaidos, tačiau tai ženkliai mažiau, nei reikia vien mokėtinoms sumoms už 2021 m. padengti. Taip pat 1301 tūkst. eurų valstybės biudžeto asignavimų paskirstyti Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui, Vilniaus regiono, Marijampolės ir Kauno apylinkės teismams, Vilniaus ir Regionų apygardos administraciniam teismams žymiai išaugusiam skaičiui bylų, susijusių su užsieniečių teisine padėtimi, nagrinėti (darbo užmokesčio priemokoms, vertimams).

Pažymėtina, kad daugiau kaip 90 % teismų biudžeto sudaro asignavimai teismų darbo užmokesčiui, o kitoms išlaidoms tenka tik nedidelė biudžeto dalis. Taip pat dalis teismų sistemos poreikių finansuojami centralizuotai per NTA vykdomas programas ir projektus.

Priedai

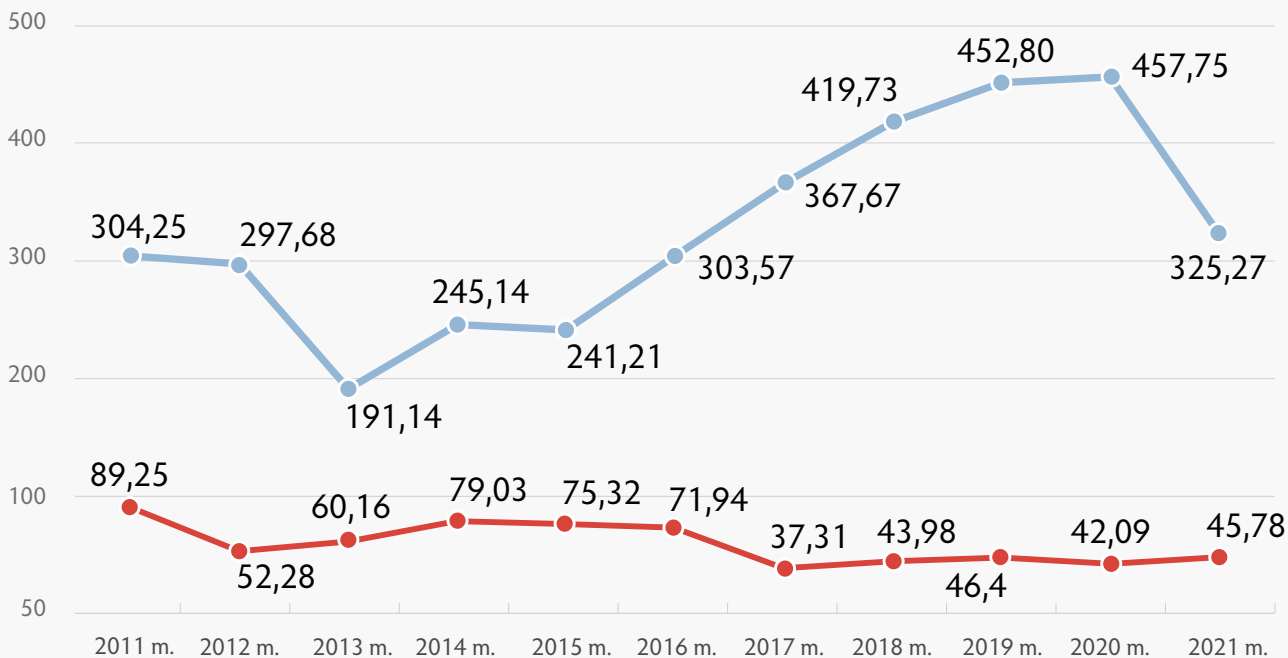

Bylų išnagrinėjimo terminų pokyčiai 2011–2021 m.

Bylų nagrinėjimo greitis (dienomis) Lietuvos vyriausiajame administraciniame teisme

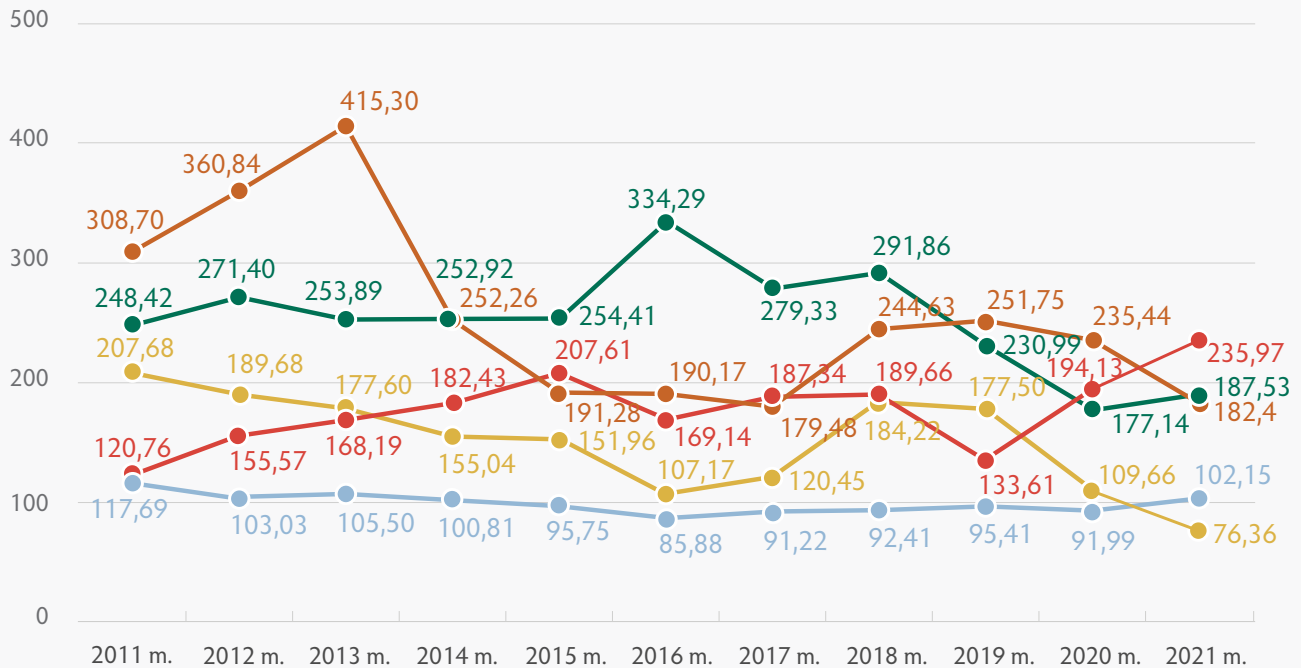

- Administracinės bylos dėl sprendimų (apeliacinė instancija)
- Administracinės bylos dėl nutarčių (apeliacinė instancija)

Atskiros bylų kategorijos

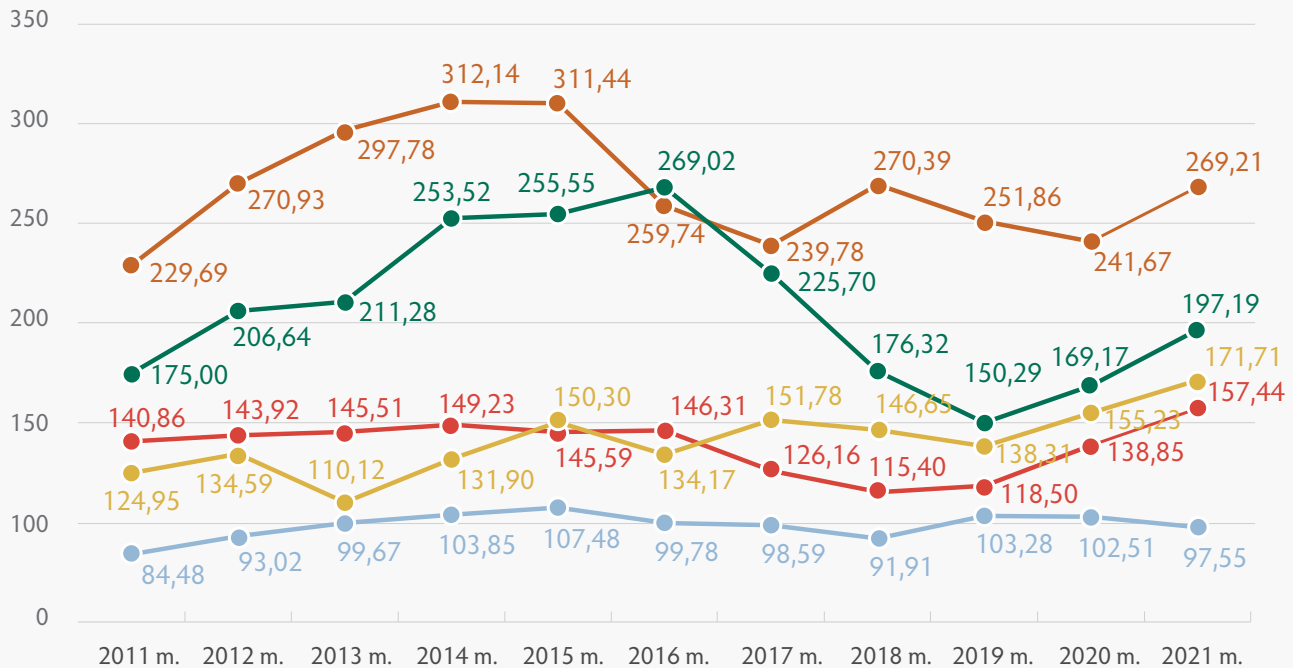
Civilinių bylų nagrinėjimo greitis (dienomis)

- Apylinkių teismai (ginčo teiseną)
- Apygardų teismai (apeliacija dėl sprendimo)
- Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (kasacija)
- Apygardų teismai (I instancija ginčo teiseną)
- Lietuvos apeliacinis teismas (apeliacija dėl sprendimo)

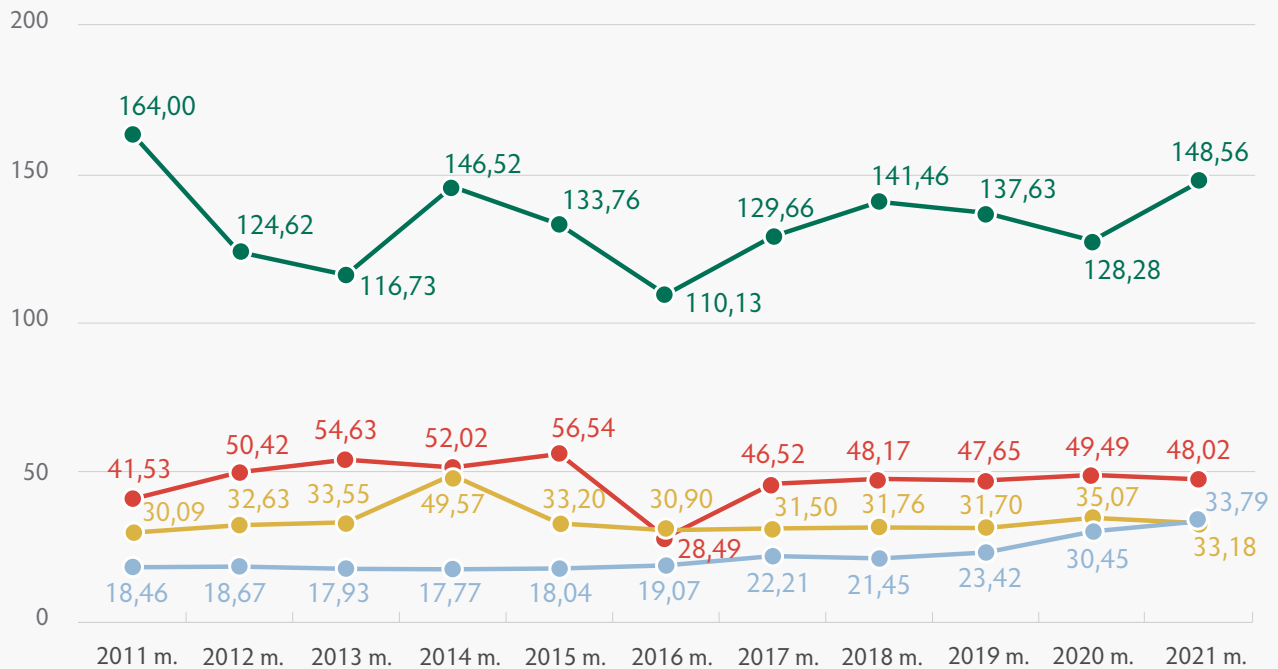
Baudžiamųjų bylų nagrinėjimo greitis (dienomis)

- Apygardų teismai (apeliacija dėl nuosprendžių)
- Lietuvos Aukščiausiasis Teismas
- Apylinkių teismai (bendras procesas)
- Lietuvos apeliacinis teismas (apeliacija dėl nuosprendžių)
- Apygardų teismai (I instancija bendras procesas)

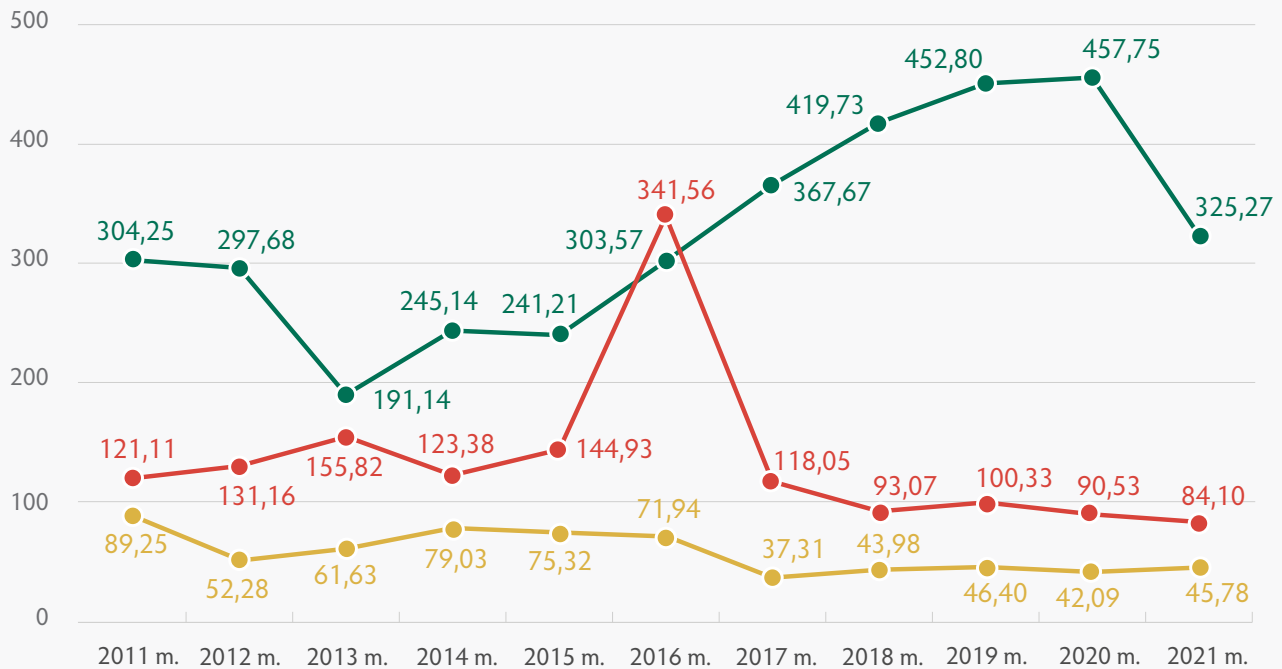
Administracinių nusižengimų bylų nagrinėjimo greitis (dienomis)

- Apylankių teismai
- Apygardų teismai (apeliacinė instancija pagal apeliacinius skundus)
- Apylankių teismai (pagal skundus)
- Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

Administracinių bylų nagrinėjimo greitis (dienomis)

- Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas (apeliacinė instancija pagal atskiruosius skundus)
- Apygardų administraciniai teismai (I instancija)
- Lietuvos vyriausiam administraciniame teisme (apeliacinė instancija pagal apeliacinius skundus)